This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.

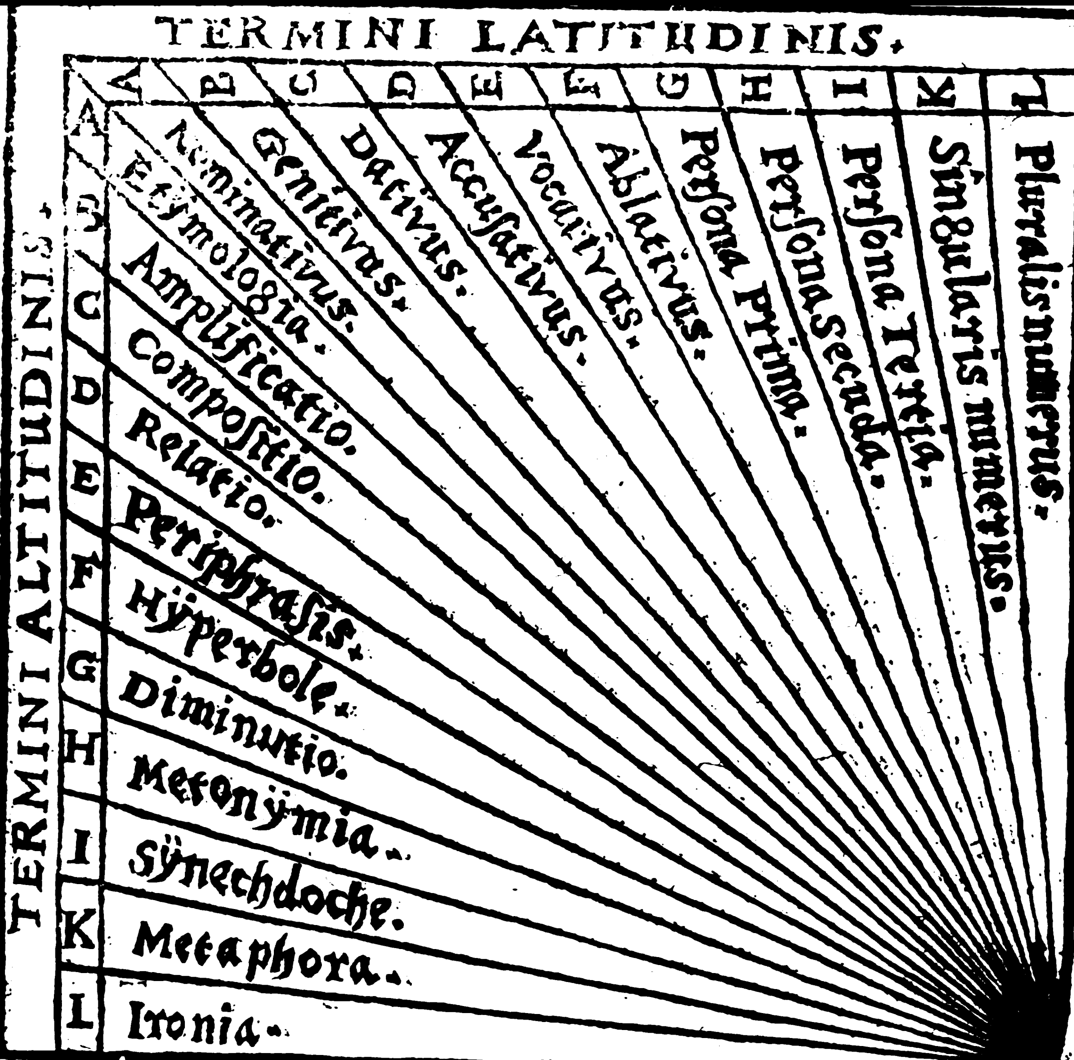
+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.

+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.

+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at http://books.google.com/

Consiliarius academicus, id est methodus formandorum studiorum

Jo. Henr Alstedius

Digitized by Google

Phil. 621.

Phil 621

UNIVERSITEITSBIBLIOTHEEK GENT

90

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

JOHANNIS HENRICI ALSTEDII

CONSILIARIUS ACADEMICUS:

Ideſt,

METHODUS FORMANDORUM STUDIORUM,

CONTINENS COMMONEFACTIONES, CONSILIA, REGULAS, TYPOS, CALENDARIA, diaria, de ratione benè diſcendi & ordine ſtudiorum rectè inſtituendo: perpetuis Tabulis adornata: in gratiam Studioſorum tàm Academicorum quàm triv alium in Scholis particularibus, vt vocant.

ACCESSIT

CONSILIUM DE COPIA RERUM & verborum.

Editio ſecunda paſſim limata & aucta.

ARGENTORATI

Sumptibus Hæredum LAZARI ZETZNERI.

M DC. XXVII.

Digitized by Google

PRÆFATIO
Ad
LECTOREM BENEVOLUM.

Varia ſunt, lector benevole, rectè ſapiendi & agendi impedimenta. Quæ quidem omnia poſſunt revocari ad hæc duo ſumma capita: ignorare nempe viam, vel de viâ nimis diu conſultare. Qui viam, id eſt, modum & rationem rectè ſapiendi & agendi, non habet cognitam, is vel nunquam perveniet ad metam, vel per varios anfractus & præcipitia ægrè & tandem aliquando ad eam perveniet. Qui verò viam habet quidem cognitam, ſed de illâ nimis diu conſultat, ille dum tempus ducit, ſubducit, & proinde quia viam bene munitam, ſibique probè notam, non ingreditur, vel ſaltem ſerò ingreditur, magis eſt culpandus, quàm ille, qui licet viam ignoret, tamen graſſatur ad præclaram ſapientiæ & prudentiæ metam, etiam per ambages & mæandros. Primum illud impedimentum ego in hoc libello tollere ſum aggreſſus: ubi formare inſtitui rationem ſtudiorum, in medium adductis variis variorum conſiliis, quæ ad incudem Logicam revocavi, & perpetuis tabellis adornavi. Alterum impedimentum tollent ſtudioſi pietatis & humanitatis, ſi Conſiliarium noſtrum audiant, eiusque ductum ſequantur. Quod quidem cum fructu faciant, ipſis ex animo precor.

AVTHORES

Qui

De hâc materiâ ſcripſerunt, vel huic opuſculo
μέρος ἐπιβάλλον contulerunt.

Henricus Bullingerus, de inſtitutione ſtudiorum.
Andreas Hyperius, de S. Scripturæ lectione.
Benedictus Aretius, de formandis ſtudiis.
Bartholomæus Keckermannus, de methodo formandorum ſtudiorum.
Rivius, de puerorum inſtitutione.
David Chytræus, de ratione diſcendi.
Huldricus Zvvinglius, de modo informandi adoleſcentes.
Lucas Osiander, de ſtudiis priuatis rectè inchoandis.
Sadoletus, de liberis rectè educandis.
Matthæus Dresserus, de ordine diſcendi.
Ludovicus Vives, de diſciplinis lib. 20.
Stephanus Prætorius, de ratione formandorum ſtudiorum.
Erasmus, de liberis rectè educandis.
Theodorus Bibliander, de ratione diſcendi Hebraica.
Stephanus Zegedinus, in locis communibus theologicis de ratione ſtudiorum.
Sturmius, de ſcholis aperiendis; & in epiſtolis claſſicis & academicis.
Franciscus Junius, de Academicis.
Coelius Secundus, de perfecto Grammatico.
Salomon Neugebavver, de peregrinatione.
Franciscus Bonnæus, de ratione diſcendi.
Christophorus Helvicus, in Didacticâ.

Studio-

Digitized by Google

Studioſus cōſideret

- Definitionem Studioſi pietatis & humanitatis. *tab.* 1. *part.* 1.
- Studiorũ ſuorum
  - Scopum. *tab.* 1. *part.* 2.
  - Metam. *tab.* 1. *part.* 1.
  - Media
    - Externa: vt ſunt parentes, ſumptus, libri, & locus idoneus. *tab.* 2. *part.* 1. *&* *tab.* 3.
    - Interna
      - Principalia: Spiritus ſancti gubernatio & illuminatio. *tab.* 2. *part.* 2.
      - Secũdaria: videl.
        - Natura: vbi ſunt vires animi & corporis. *tab.* 2. *part.* 2. *&* *tab.* 3. 4. 5.
        - Cura
          - Peregrinationis. *tab.* 6. *&* *ſeqq.* *Vſque ad tab.* 16.
          - Studiorũ: eaq;
            - Accommodata cuiuslibet ingenio. *tab.* 16. *part.* 1.
            - Abſoluta, ſeu generalis; de
              - Obiecto ſtudiorum *tab.* 16. *part.* 1. *&* 2. *item tab.* 17. *&* 18.
              - Modo diſcẽdi iuxta
                - Sectatores Rami. *tab.* 19. *part.* 1.
                - Noſtram ſententiã. Vide tab. ſeq.

Modus ſtudendi perficitur ſuis cauſis: quarum alia eſt

- Principalis
  - Mediata: vt mens, affectus, & memoria. *tab.* 19. *part.* 2.
  - Immediata: vt
    - Inſtitutio
    - Exercitatio
    - *tab.* 19. *part.* 3.
- Inſtrumẽtalis; eaque
  - Generalis
    - Prima
      - Ordo. *tab.* 20. 28. & 29.
      - Auſcultatio. *tab.* 20.
      - Lectio. *tab.* 21.
      - Scriptio. *tab.* 22. *part.* 1. 2. & 3.
      - Pronunciatio. *tab.* 23.
      - Interrogatio. *tab.* 24.
      - Memoria. 25.
      - Repetitio. *tab.* 26.
    - Orta. *tab.* 27.
  - Specialis *tab.* 30. vbi eſt ratio ſtudii
    - Philologici
      - Latini. *tab.* 31. & *ſeqq.* & *ſque ad* 39.
      - Græci. *tab.* 39. 40. 41. 42.
      - Hebraici. *tab.* 43. 44. 45. 46.
    - Philoſophici *tab.* 47. 48. 49. 50. 51.
    - Theologici. *tab.* 52. 53. 54. 55.
    - Iuridici. *tab.* 56. 57. 58. 59.
    - Medici. *tab.* 60. & 61.

REGU-

Digitized by Google

GVBERNANTES DI-SCENTIAM.

I. Principiò conſtituendum eſt *de fine ſtudiorum.*

II. *Finis ſtudiorum generalis* eſto pia eruditio, & erudita pietas.

III. Præter hunc finem generalem quilibet ſibi deligat *ſpecialem*: vt, theologus facultatem docendi in eccleſiâ, vel ſcholâ. In hoc ſcopo, ſecundùm Socratis præceptum ſtudioſos oportet παίζοντας καὶ σπουδάζοντας ἀσκῆσαι.

IV. Fine cognito, & vitæ genere delecto, proxima cura ſit *de præceptore & diſcipulo.* Vniverſa enim ſtudiorum ratio diſtributa eſt in duas claſſes: quarum prior eſt διδασκάλου, *præceptoris*; altera τοῦ μαθητοῦ, *diſcipuli.*

V. *Præceptor* eligatur qui non ſit πληκτικὸς, *plagoſus*; αὐθάδης, *ſibi placens*; ἀνειμένος, *remiſſus*: ſed ſit ἐπιστήμων, peritus; διδακτικός, *qui appoſitè, intelligenter, & perſpicuè doceat*; φιλόπονος, *laborioſus*; ἀγαπητικὸς τῶν σχολαστικῶν διατριβῶν, *amans exercitiorum ſcholaſticorum*; denique ἔμπειρος τῆς φύσεως τοῦ μαθητοῦ, vt poſſit judicare de diſcipulorum ingeniis.

VI. In diſcipulo conſiderentur conditiones & officium.

VII. *Diſcipuli boni conditiones* & virtutes ſunt 1. εὐφυΐα, quæ Platoni dicitur δριμύτης, Galeno ὀξεῖα φύσις, i. e. naturale acumen. 2. φιλομάθεια, i. e. ſtudium & ardor diſcendi. 3. φιλοπονία, i. e. tolerantia moleſtiarum, quæ diſcendo ſunt exantlandæ. 4. φιλαλήθεια, i. e. amor veritatis. Galenus appellat σπουδὴν ἀληθείας. 5. φιληκοΐα, h. e. vt libenter & amanter audiat. 6. ὀξύνοια, h. e. facilitas percipiendi dicta. 7. μνήμη, h. e. memoria, conſtans videlicet. 8. ἀγάπη τοῦ διδασκάλου, i. eſt. amor magiſtri. 9. φιλία τῶν ἑταίρων, vt ſit φιλέταιρος, i. e. commilitonum ſtudioſus & amator.

IIX. *Officium boni diſcipuli* apud Platonem eſt 1. ἀκούειν, *audire.* 2. [illegible]αμβάνειν, *repetere audita.* 3. παραλαβεῖν τὸ βιβλίον, *accepto libro*

libro locum explicatum inſpicere. 4. ἐξ ἑωθινοῦ καθίζειν, *à primo diluculo ſtudiis inſudare.* 5. ἐξεπίστασθαι, *ediſcere.* 6. μελετᾶν, *meditari.* 7. πρὸς ἄλλους λέγειν, *coram aliis dicere.*

Sed de his, & ſimilibus, inſtituamus longiorem commentationem.

Studioſus bonarum literarum conſideret

- Definitionem Studioſi
  - Negatiuam: Studioſus nō eſt, qui
    - Sine certo ordine vagatur.
    - Volatico eſt ingenio, & quotidie magnum paginarum numerum perlegit.
    - Deſultoriâ leuitate fertur, perque multos authores graſſatur.
    - Omnes lectiones audit ſine iudicio.
    - Omnia dicta excipit, &, vt vulgo dicitur, Quid pro Quo arripit.
    - Prolixas rhapſodias coacervat.
  - Affirmatiuam: Studioſus eſt,
    - Prudens, qui
      - Præeligit & præconcipit finem { poſſibilem, vtilem } ad quem ſtudia dirigat.
      - Eligit media, quæ ad illum finem aſſequēdum ſunt neceſſaria. Ea verò debent eſſe
        - Pauca.
        - Licita.
        - Ordine diſpoſita.
        - Scopo accōmodata.
    - Diligens, qui in mediis illis parandis, & tuendis præſtat animi intentionem, curam, vigilantiam, aſſiduitatem, laborem. Media enim oportet in vſum atque exercitationem deducere.
- Studiorū tria requiſita, quæ in ſtudiis ſunt ſpectanda, vt ſunt
  - Scopus. *De quo vide tabellam ſequentem.*
  - Meta temporis, quæ ſit
    - Certa.
    - Iuſta & ſcopo adæquata.
    - Diſtincta conuenientibus interuallis
      - Horarum.
      - Dierum.
      - Menſium.
      - Trimeſtrium.
      - Semeſtrium.
      - Annorum.
  - Media, per metam ad ſcopum ducentia *vide Tabellam* II. *pag.* 11.

- **Scopus ſtudiorum eſt**
  - Remotus
    - Principalis: Gloria Dei vt ille
      - agnoſcatur.
      - agnitus colatur.
    - Subordinatus: Salus & felicitas
      - æterna
      - temporalis
        - eaque
          - Studioſi ipſius.
          - Proximi.
  - Proximus
    - Generalis: perfectio
      - Intellectus, mentis, ingenii, iudicii: vt eſt *νόησις*, *cognitio veri.*
      - Voluntatis, appetitus, morum; ut eſt *τὸ ὅσιον*, *actio boni.*
      - Sermonis: vt eſt *δύναμις ἑρμηνευτικὴ*, *eloquentia.*
      - In lectione cuiuslibet authoris ſpectet Studioſus, quomodo triplex illud exinde haurire poſſit bonum.
    - Specialis: certum aliquod ſtudii & vitæ genus. Huius ſcopi conſid.
      - Partitio: quale ſit vitæ inſtitututum; an
        - Oeconomicum
        - Scholaſticum
          - philoſophicum.
          - philologicum.
        - Eccleſiaſticum.
        - Politicum
          - Iuridicum.
          - Medicum.
      - Requiſita; qualis eſſe debeat iſte ſcopus: videlicet
        - Accommodatus cuiusque temperamento, diſpoſitioni, inclinationi naturali; ad quem quis
          - feratur.
          - non trahatur.
        - Fixus & ſtabilis.
        - Excellens, ratione
          - Rei ipſius. Scopus enim omnis, nominatim ſtudiorum, debet eſſe laudabilis, vt mediis conciliet
            - Amorem.
            - Vires.
            - Ordinem.
          - Propoſiti; quod eſt
            - Simplex, id eſt, tale vt cupiat quis in vno ſtudiorum genere excellere.
            - Mixtum; quod eſt tale, vt quis in multis excellere cupiat.

Media

- **Media ſtudiorum ſunt**
  - **Externa**
    - Parentes, Patroni, Mecœnates, Duces ſtudiorum, Præceptores; quibus debetur
      - Amor.
      - Reuerentia.
      - Obedientia.
    - Sumtus neceſſarii quos ſtudioſus
      - habet à parentibus
      - accipit à patronis
      - In his erit parcus.
    - Libri
      - pauci
      - vtiles
      - quos vel
        - Emet: inque iis ſibi comparabit memoriam localem.
        - Mutuò ſumet; quos per Indices legere debet, & optima quæque in locos communes referre.
    - Locus idoneus: cuius
      - Requiſita: vt ſit
        - Solitarius. Muſæ ſiquidem gaudent ſolitudine.
        - Mediocriter amœnus.
      - Partitio. Eſt
        - Priuatus: ut eſt Muſéum; in quo
          - Omnia munda & comta.
          - Menſa in medio, eleuata à pauimento, altitudine, quâ ſtans legere poſſis.
          - Pulpita in menſâ; quæ viridi nigróve panno ſternenda.
          - Modica lux.
          - Parietes ornent
            - Tabulę Ptolemaicæ, vel ſimiles.
            - Picturæ honeſtæ.
          - A parte ſupremâ dependeant globi
            - Aſtronomici.
            - Geographici.
          - Bibliotheca benè diſpoſita.
        - Publicus
          - Campus, hortus, prata, &c.
          - Schola: *de quâ vide Tabulam III.* *pag. 13.*
  - **Interna.** *Vide Tabellam ſequentem.*

Digitized by Google

Media ſtudiorum interna ſunt

- Principalia & diuina: vt, Spiritus Sancti
  - Gubernatio
  - Illuminatio
    - quæ-rum
      - precibus
        - Deuotis, vt
          - Oratione Dominicâ
          - Hymnis Dauidicis
          - Aliis formulis
        - frequẽtibus
          - Matutinis
          - Veſpertinis
      - vitâ
        - Pia, erga Deum
        - Iuſta, erga Proximum
        - Temperante, erga ſeipſum
    - eſt
      - Impetranda,
      - Fouenda.
- Secundaria & humana
  - Natura: vt ſunt vires naturaliter inſitæ; quarum
    - Partitio eſt: quòd vires aliæ ſunt
      - Animi,
        - Ingenii, in
          - Apprehendendo.
          - Iudicando.
        - Memoriæ, in
          - Imprimendo.
          - Retinendo.
          - Recordando.
        - Affectus, in
          - Amore
          - Impetu
          - ad ſtudia.
      - Corporis, quantum ad bonam conſtitutionem & temperiem
        - Totius corporis.
        - Principalium membrorum ad ſtudia inprimis ſeruientium: nempe
          - Ventriculi.
          - Cordis.
          - Capitis.
    - Cuſtodia. *Vide Tabellam* IV. *pag.* 14.
  - Cura. *Vide Tabellam* VI. *pag.* 18.

Scholæ

Digitized by Google

- **Scholæ, conſid.**
  - **Nomina deducta ab**
    - Perſonis, iiſque
      - Authoribus
        - Diis: vt Athenæum, Apollonium, Hermium Muſéum.
        - Hominibus: vt Academia, Cadméa.
      - Aſſeclis ibi agentibus: vt cœnobium, collegium, domus Prophetarum, Lycéum, Mandra, Synagoga, &c.
    - Officiis & functionibus: vt Aſceterium, Athenæum, Apollonium, Cynoſarges, Diatribe, Didaſcalium, Domus doctrinæ, Schola, Studium, Hermeum, Ludus, μελετητήριον, Phrontiſterium.
    - Loco: vt Gibhá ſiue Gabaá, id eſt, collis, Labrathá ſiue Lebrathán, Monaſterium, Peripatos, Stoa.
    - Adiunctis: vt Amalthea ſeu Amaltheum, Gymnaſium, Xyſtus.
  - **Res, & quidem**
    - Species. Gymnaſia ſunt
      - Παιδαγωγεῖα, in quibus traduntur
        - Inſtrumenta doctrinarū: vt ſunt
          - Linguæ: vt Latina, Græca, Hebræa.
          - Artes inſtrumentales: Grammatica, Rhetorica, Logica.
          - Ornamenta artiū iſtarū: vt Hiſtoriæ.
        - Rudimēta ſiue Principia
          - Pietatis: Catecheſis.
          - Philoſophiæ
            - Moralis: Officia Ciceronis.
            - Mathematica
              - Arithmetica.
              - Muſica.
      - Ἐπιστημεῖα, in quib. proponuntur
        - Receſſus Philoſophiæ: in quâ explicantur τὰ ὄντα
          - ἐξ ἀφαιρέσεως, Mathematica.
          - ἐν προσθέσει, Phyſica.
          - Ἁπλῶς: vt Metaphyſica.
        - Practicæ facultates
          - Θεολογική.
          - Νομική.
          - Ἰατρική.
    - Partes
      - Perſonæ, ceu partes
        - Eſſentiales
          - Doctores
            - Rector.
            - Profeſſores.
            - Præceptores claſſici.
          - Auditores.
        - Integrales: vt Cancellarij, Decani, Bedelli, Syndici, Collectores.
      - Leges pertinentes ad
        - Officia
          - docentium
          - diſcentium.
        - Ordinē obſeruādum in
          - colendis ſtudiis
          - adipiſcendis honorū gradibus
            - Infimi Baccalaureatus
            - Medij
              - Magiſterij
              - Licentiæ
            - Summi Doctoratus.
            - quib. accedunt
              - Δοκιμή, probatio
              - Τελεσμοί, teſtificationes.
              - Τιμαί, honores publici.
        - Beneficia ſeu priuilegia
          - Communia
          - Particularia.

- **Cuſtodia eſt modus tuendi vires & ſanitatem : idq; in**
  - **Genere corporis ; & fit**
    - **Munditie ; quæ fit**
      - **Purgatione corporis per**
        - **Balneũ ; ubi**
          - Sumatur nonnihil de thèria cã ante introitũ.
          - Caput madefiat cum lixiuio calido.
          - Pedes ponantur in aquâ calidâ.
          - Corpus fricetur.
          - In exitu corpus tepidâ perfundatur, ad claudendos poros corporis.
          - Poſt balneum non ſtatim bibatur.
        - **Lotionem**
          - Capitis. Fit autem ea vino, camomillâ : duabus horis ante cibum.
          - Pedum ; qui
            - Fricentur ſale & aceto
            - Laventur bis in ſeptimanâ, ante ſomnum; arthemiſiâ, menthâ, camomillâ.
        - **Vomitum**
          - Qui fit; ſi recipias diverſum potum eodem in vaſe, ut vinum album & rubrum, novum item & vetus ad ſatietatem : deinde immediatè poſt prandium antequam cibus deſcendat, ſi imponas ſummum digitum ad os, & vomitum vrgeas.
          - Quo exacto
            - Abſtinendum à cibo, & potu.
            - Confortandus ſtomachus aromatis.
        - **Seceſſum** : ubi valde prodeſt aloë.
      - **Amœnitate**
        - Aëris; qui rectificatur & alteratur
          - Suffitu è ſale, albo thure, granis iunipeni, clauſis feneſtris
          - Linteis ſuſpenſis in Muſæo, quæ colligent humores olentiores
        - Loci ſeu Muſéi ; quod
          - Sit ligneum,
          - Habeat feneſtras
            - Meridionales.
            - Septentrionales.
    - **Temperantiâ & Diætâ.** *Vide tabulam ſequentem.*
    - **Motu & exercitiis tempeſtiuis & moderatis, iuxta has regulas**
      - 1. Motus ante prandium ſit violentus, ſed non ad defatigationem
      - 2. Poſt cibum motus ſit moderatus
      - 3. Omnis labor & luſus poſt ſudorem vocatum remittendus eſt ;
    - **Præſervativis : ut ſunt**
      - Manè uti pomo odorifero.
      - Deglutire thus album, gingiber, &c.
      - Imponere naribus radic. pimpinellæ vel alias ſpecies bene olentes.
      - Removere impedimenta, ut ſunt lucubrationes, immoderatus ſomnus, fructus immaturi, otium, &c.
  - **Specie memoriæ,** *Vide tabulam* 5. pag. 16.

Tempe-

Temperantia & Diæta cernitur in

- Cibis; quorum delectus eſt habendus pro ratione temporis, quantum ad
  - Qualitatem: ut ſint
    - Calidi, ſicci & ſaliti.
    - Aſſi potiores elixis.
    - Piſces minores.
    - Conditi cum croco, zingibere, &c.
  - Quantitatem: ut habeatur ratio
    - Vaſorum / Virium — corporis.
- Potu; qui eſt
  - Aqua.
  - Cereviſia.
  - Vinum. Vbi ſunt hæ cautiones.
    - Sit bonum, album, odoriferum, & diureticum.
    - Forte ſi ſit, lymphetur
    - Rubrum valet in fine menſæ, eò quod laxat: ſed in principio conſtipat.
    - Aduſtum ſeu ſublatum ter bibatur in ſeptimanâ cum ſpeciebus, ad abſumendos frigidos humores; & bis in ſeptimanâ imponetur naribus cum panniculo, & attrahatur; quia cerebrum exſiccat. Oculi etiam quandoque oblinantur byſſo ex vino ſublimato.
    - Bibatur vinum
      - Modicè.
      - Sugendo.
      - Quandoque ante introitum in lectum.
- Somno, ubi
  - Dormire in dorſo eſt peſſimum
  - Dormire ſuper ventrem facit ad digeſtionem
  - Caput cervicali benè levetur
  - Poſt prandium ne fiat ſomnus; quia cauſatur catarrhos, pigritiam, febres &c.
  - Fiat primus ſomnus ſuper dextrum latus, ut hepar ſtomachum calefaciat: deinde ſuper ſiniſtrum; item vltimè ſuper dextrum.

Memo-

Memoriæ custodia traditur in arte Mnemonica ſeu Memoriali; quæ eſt

- Generalis; eaque
  - Medica: *de quâ vide tabulam ſequentem.*
  - Logica, de memoriæ
    - Vſu atque exercitio.
    - Nutriculâ, quæ eſt ordo
      - Temporis
        - matutini.
        - veſpertini.
      - Rerum: vt eſt
        - Methodus.
        - Tabella memorialis.
  - Topica, de
    - Locis, quorum conſid.
      - Diuiſio: quod ſunt
        - Vniuerſales
        - Particulares.
        - vtrique
          - Naturales vt
            - Cœlum.
            - Zodiacus.
            - Manus.
            - Animalia.
          - Artificiales vt Templa, Muſéa.
      - Conſtitutio
        - Numerus.
        - Ordo.
        - Repetitio.
    - Imaginibus; quarum cōſideratur
      - Conſtitutio; eaque
        - Fabrica.
        - Animatio; quæ eſt huius artis clauis.
        - Applicatio ad loca.
      - Diuiſio: quòd ſunt
        - Rerum
        - Verborũ; quæ ſunt
          - nota.
          - ignota.
        - Vtræque imagines ſunt
          - Inſitæ.
          - Aſſumtæ.
- Specialis; eſtque
  - Grammatica, quæ docet aliquid memoriæ mandare per vocabula memorialia: vt SAL, id eſt, Sentire, Agere, Loqui.
  - Poëtica, quæ docet rem ediſcendam includere verſibus: Sic omnes circumſtantiæ hoc verſu continentur,
    Quis, quid, vbi, quibus auxiliis, cur, quomodo, quando.
  - Mathematica; eaque
    - Arithmetica, quæ docet rem ediſcendam diſtinguere numeris maioribus & minoribus in libros, capita, aphoriſmos, ſectiones, paragraphos, titulos.
    - Geometrica, quæ docet rem ediſcendam diſtinguere variis coloribus, ſignis, aſteriſcis, obeliſcis, &c.

Medica

Medica memoriæ cuſtodia præſcribit

- Diætam, quæ conſtat
  - Lætitiâ, vt animus recreetur
    - inter ſtudendum.
    - poſt ſtudia.
  - Quiete
    - Animi, qui immunis erit ab
      - Affectibus vehementioribus.
      - Præcipuè
        - Irâ.
        - Metu.
    - Corporis.
  - Diſtributione temporis in horas
    - Studiorum.
    - Somni.
    - Victus.
- Medicamenta: vbi conſidera
  - I. Euacuatiua. Nimia cerebri humiditas tollatur per
    - Purgantes pilulas capitales: vt ſunt pilulæ cochiæ, cum ambrâ & aliquot guttulis olei de ſuccino albo.
    - Euacuantia alia.
  - II. Confortatiua: quæ vel
    - Simplicia, ex
      - Herbis: Meliſſa, Roſmarinus, Maiorana, Lavendula, &c.
      - Seminibus; Cubebæ, Coriandrum præparatum, &c.
      - Radicibus: Pyretrũ, &c.
      - Aromatibus: Nux moſcata, Cariophylli, &c.
    - Compoſita: vt ſunt
      - Pulveres
      - Electuaria, & ſimilia
      - De quibus in noſtro Syſtemate Mnemonico.
  - III. Conſervativa: in quibus excellunt pileoli medicati, quibus nocturno potiſſimùm tempore caput munitur & tegitur.

Digitized by Google

- Cura ſtudioſi eſt vel
  - Peregrinationis: cuius conſid.
    - Finis
      - Vtilitas: eaque triplex
        - Prudentiæ; quam formant & firmant inſtituta varia gentium, ritus, mores hominum, formæ civitatum
        - Scientiæ, quæ eſt ab
          - Auribus, id eſt, Doctoribus.
          - Oculis, id eſt, Libris.
        - Morum; quos efficit Converſatio.
      - Voluptas; quæ eſt vel
        - Recordatio præteritorum
          - Bonorum
          - Malorum
          - } Iucunda enim eſt hæc talis memoria.
        - Κτῆσις καὶ χρῆσις bonorum acquiſitorum.
    - Modus in
      - Genere: ubi notentur Canones communes de
        - Itione. *Vide Tabulam ſequentem.*
        - Commoratione: vt ea obſervet, quæ ſunt ἀξιοθέατα καὶ ἀξιομνημόνευτα.
        - Reditu: cuius hæc eſt lex, vt domum reverſus ad ſuos, omnem peregrinitatem exuat.
      - Specie: vbi traduntur Canones de peregrinatione, quæ ſuſcipitur vel
        - propter
          - Cognitionem linguarum. *Vide Tabul. VII. pag.* 20.
          - Perluſtrationem locorum. *Vide tabul. VIII. pag.* 22.
          - Rerum præclararum obſervationem. *Vide tabul. IX. pag.* 25.
          - Morum formationem. *Vide tabul. X. pag.* 27.
          - Religionem. *Vide tabul. XI. pag.* 28.
        - à
          - Doctoribus ſeu profeſſoribus
          - Diſcipulis ſeu ſtudioſis
          - } iiſque vel
            - Theologis. *Vide tabul. XII. pag* 29.
            - Iureconſultis. *Vide tab. XIII. pag.* 30.
            - Medicis. *Vide tabul. XIV. pag.* 31.
            - Philoſophis. *Vide tab. XV. pag.* 32.
  - Studiorum. *Vide Tabulam XVI. pag.* 34.

De Iri-

Circa itionem conſiderentur

- **Cauſæ**
  - Finis: Studioſus diu multumque deliberet, prudentium quoque amicorum conſilio adhibito, de fine itionis: an, quomodò, quando, cum quibus, quò, cur peregrinandum ſit.
  - **Efficiens; quæ eſt**
    - Princeps; is qui peregrinatur: cui neceſſaria ſunt bona
      - Animi
        - Prudentia inſita naturâ.
        - Interpretatio: eaque fit
          - Oratione.
          - Scriptione.
          - Picturâ.
        - Virtutes Ethicæ
          - Pietas erga Deum.
          - Erga homines
            - Veracitas.
            - Iucunditas erga
              - Cives.
              - Peregrinos.
      - Corporis
        - Sanitas.
        - Robur functionum
          - Animalium, viſus, auditus, &c.
          - Vitalium & naturalium, vt concoctricis, &c.
      - Fortunæ: ſumptus videlicet quos ſtudioſus
        - Habet: quibus ritè vtatur.
        - Non habet. Itaque acquirat
          - Prece.
          - Labore.
    - Inſtrumentalis: vt ſunt res ad peregrinandum neceſſariæ
      - Animatæ, vt
        - Bruta: Equi, aſini: &c.
        - Homines
          - Ductores.
          - Comites.
          - Hoſpites.
      - Inanimatæ: vt ſunt
        - Alimenta.
        - Aromata.
        - Veſtes.
        - Libri & arma.
- **Accidentia: vt ſunt**
  - Eventus; qui Deo permittendus.
  - **Tempus; quod eſt**
    - Vniuerſale
      - Annuum: ver & autumnus peregrinationi oportuna tempora.
      - Menſtruum: ratio Novi & Plenilunii habenda.
    - Particulare, vt eſt
      - Dies: cuius obſerv.
        - Quantitas.
        - Qualitas, horis
          - Antemeridianis.
          - Pomeridianis.
      - Nox: cuius obſerv.
        - Quantitas.
        - Qualitas.

Præcepta peregrinationis à ſtudioſo ſuſceptæ linguarum cauſâ, petenda ſunt à

- Cauſis
  - Internis
    - Materiâ: vt ſciat
      - Quæ linguæ diſcendæ; vbi defectus habendus, videlicet eæ quæ accommodatæ erunt
        - Noſtræ profeſſioni.
        - Inſtituto vitæ practico.
      - A quo diſcat: videlicet à peritis, non à vulgo.
      - Vbi diſcat: nempe iis in locis, vbi eius linguæ vſus
        - Purus.
        - Frequens.
    - Formâ; quæ eſt doctrinâ ſeu inſtitutio per
      - Præcepta: quæ eſt certior, ſed cum tædio coniuncta: ideoque Præcepta ſint
        - Pauca.
        - Vtiliora.
      - Exempla: quæ eſt facilior.
  - Externis: *Vide tabulam ſequentem.*
- Diuiſione: vt ſciat; quænam linguæ diſcantur
  - Domi
    - Hebræa, Græca, Latina: ex fundamento per præcepta.
  - Peregrè: videlicet
    - Cardinales
      - Hebræa, Græca, Latina: per exempla.
    - Reliquæ dependentes; in quibus excellunt
      - Germanica.
      - Gallica.
      - Italica.
      - Hiſpanica.
      - Anglica.
      - Turcica.

Externis

- Externis; videlicet
  - Efficiente; vbi eſt
    - Diſcens: in quo requiruntur
      - Natura: ingenii docilitas, putà in
        - apprehendendo facilitas.
        - retinendo felicitas.
      - Ars: quæ
        - *Non erit νομικὴ.*
        - *Sit potiùs παραδειγματικὴ.*
      - Exercitatio: quæ ſit
        - Aſſidua.
        - Non verecunda, ſed ſine pudore.
    - Docens; qui docet per
      - Præcepta.
      - Exempla: vt eſt
        - Magiſter viuus
          - Superior.
          - Par.
          - Inferior.
        - Scriptor in quâque linguâ optimus.
  - Fine; qui eſt
    - Primarius: cuius reſpectu petitur alicuius linguæ cognitio
      - Perfecta: vt aliquis poſſit &
        - intelligere alios
          - loquentes.
          - ſcribentes.
        - intelligi ab aliis
          - loquendo.
          - ſcribendo.
      - Imperfecta: vt poſſit vel
        - intelligere tantùm.
        - intelligi tantùm loquendo.
    - Secundarius; cùm quis linguæ operam navat causâ
      - Theoriæ; vt ſciat tantùm, licet eâ numquam ſit vſurus.
      - Praxeos; vt ad ſuos vſus, tum privatos tum publicos eam teneat.

Digitized by Google

- Peregrinationis locorum causâ ſuſceptę regulæ deducũtur à cauſis
  - Internis
    - Formâ: ubi conſid. loci
      - Nomen
        - vetus.
        - novum.
      - Natura, quantum ad
        - Eſſentiam; cujus ſpectetur
          - Materia
            - Naturalis
            - Artificialis
            - eaq;
              - Liquida: ut aqua.
              - Solida: ut terra.
          - Forma
            - Circuitus ſecundùm trinam dimenſionem.
            - Diſpoſitio partium inter ſe.
          - Efficiens
            - Natura.
            - Ars.
          - Finis; propter quem locus eſt factus.
        - Accidentia: ut ſunt
          - Quantitas; putà
            - Magnitudo.
            - Latitudo
            - Numerus: an locus
              - Vnus.
              - Multiplex.
          - Qualitas; putà
            - Fœcunditas: an locus ſit
              - ſterilis.
              - fertilis.
            - Lumen: an locus ſit
              - obſcurus.
              - lucidus.
            - Calor & Salubritas.
          - Situs
            - Superior: ut obſervetur
              - Elevatio poli
              - Longitudo
              - Clima
              - ex
                - Tabulis Coſmographicis.
                - Inſtrumento aliquo Aſtronomico.
            - Inferior comparatus cũ locis vicinis, ratione
              - Commoditatis.
              - Ordinis.
          - Paſſio; quatenus
            - poſſidetur locus ab aliis
              - quomodo.
              - quo jure.
              - quo tempore.
            - colitur, ubi obſervetur
              - Exſtructio
                - à quo
                - quomodo
                - quando
                - facta.
              - Deſtructio per
                - Incendia.
                - Inundationes.
                - Terræmotus.
                - Devaſtationes
          - Actio; quatenus locus eſt
            - 1
              - clarus
              - obſcurus
            - 2
              - felix
              - infelix
            - ob bona vel mala
              - Animi.
              - Corporis.
              - Fortunæ.
    - Materiâ: *Vide Tabulam ſequentem*
  - Externis: *Vide Tabul. alterâ paginâ verſâ.*

Materiâ

- Materiâ: ut eſt locus ad quem & per quem peregrinamur; qui conſideratur
  - Generatim: tota regio, quæ inſerviunt hominibus, quantum ad
    - Habitationem, quatenus incoluntur ædificia conſiderata
      - Seiunctim: ut ſunt, domus, porticus, propugnacula, muri, turres, arces, baſilicæ, theatra, &c.
      - Coniunctim; quatenus coaluerunt in
        - Pagum.
        - Vrbem, quæ eſt
          - Metropolis.
          - Filialis, ut loquũtur.
    - Vſumfructum: ut ſunt
      - Terra: quæ cõplectitur loca
        - inculta
          - Sylvas.
          - Montes.
        - culta
          - Agros.
          - Vineas.
          - Paſcua.
      - Aqua: ſub quâ
        - Flumina.
        - Thermæ.
        - Fontes, ſtagna, lacus, maria.
  - Spectatim: una aliqua pars, quæ conſtat
    - Naturâ: ut ſylvæ, montes, agri, paſcua, flumina, fontes, lacus, ſtagna, maria, &c.
    - Hominum inſtituto: ut ſunt loca
      - Publica
        - Sacra: ut ſunt
          - Templa, ſacella, fana, cœnobia; in quibus conſid.
            - Structura.
            - Cryptæ.
            - Epitaphia.
          - Scholæ: in quib. conſid.
            - Celebritas.
            - Bibliothecæ.
            - Frequentia & Eruditio
              - docentium.
              - diſcentium.
            - Privilegia.
            - Fundationes.
            - Ars typographica.
        - Profana: ut ſunt
          - Curia.
          - Armaria.
          - Xenodochia.
          - Macella.
          - Balnea.
      - Privata
        - in urbe, civium ædes, quarũ
          - magnitudo.
          - materia.
        - extra urbem.

Cauſæ

- Cauſæ externæ peregrinationis localis ſunt
  - Efficiens: eſtq; is qui locorum cognitionem
    - Docet alium: eſtque magiſter.
      - Mutus; ſic docent.
        - Hiſtoriæ eius gentis, per & ad quam aliquis eſt peregrinaturus: quarum ſynopſin tenere oportet.
        - Picturæ ſeu chartæ geographicæ, quas accuratè perluſtrare decet.
        - Itineraria, quæ perlegenda ſunt.
      - Vivus & vocalis, qui ea loca
        - incoluit
        - vidit
        - audivit
        - Hos decet conſulere: ut ſunt tabelliones, curſores, caupones, docti viri.
    - Diſcit; & quidem vel
      - Ab alio.
      - Ipſe per ſe: ubi requiritur ut
        - ſit
          - Curioſus.
          - Diligens: turres altas petat.
          - Patiens.
        - obſervet pleraque
          - imprimēdo memoriæ.
          - notādo per
            - ſcripturā.
            - picturam.
  - Finis: isq;
    - Theoricus: ut ſciat tantùm locorum diſtantias, ſitus, figuras. Atque hic non eſt tanti faciendus, niſi eum Practicus comitetur.
    - Practicus: ut hāc locorum cognitione inſtructus efficere poſſit opus
      - Hiſtoricum.
      - Aſtronomicum.
      - Mercatorium.

Rerum

Rerum præclararum cognitio in peregrinatione fit ratione trium cauſarum: nempe

- Materiæ; quæ complectitur res ipſas cognoſcendas: eæque per ſe
  - Subſiſtunt. *Vide tabulam ſequentem.*
  - Non ſubſiſtunt: vt converſatio politica & œconomica; cuius videnda
    - Cauſa
      - Efficiens: ſcil. qui
        - præeſt in
          - Eccleſiâ.
          - Scholâ.
          - Politiâ.
        - ſubeſt.
      - Materia & Forma: vnde communio eſt
        - Publica in
          - Scholis.
          - Politiis.
          - Eccleſiis.
        - Priuata ſeu œconomica.
    - Accidentia
      - Actiones, res geſtæ
        - Domi.
        - Foris.
      - Paſſiones
        - Domi
          - Seditiones.
          - Rēcōciliationes.
        - Foris
          - Clades acceptæ.
          - Privilegia data.
          - Honores delati.
- Formæ; quæ eſt modus cognitionem rerum
  - Acquirendi, partim
    - Studio proprio: vt ſit diligens
      - legendo.
      - interrogando.
      - ſpectando.
      - conuerſando.
    - auxilio aliorum.
  - Conſervandi, adminiculo
    - Senſus
      - Comparando rem ipſam: vt animalia rara, numiſmata antiqua, &c.
      - Iconem rei aſſervando.
    - Rationis.
- Efficientis: ratione
  - Animi: quem inſtructum eſſe oportet
    - Senſu
      - viſu.
      - auditu.
      - Qui ſunt duo ſenſus λογικώτατοι.
    - Ratione.
  - Corporis: vt ſit eius ratione robuſtus & adultus.

Res in peregrinatione cognoſcendæ per ſe ſubſiſtentes, ſunt

- Inanimatæ: eæque
  - Naturales
    - Elementares,
      - Ignes ſubterranei.
      - Aquæ mirabiles
        - calore.
        - guſtu.
        - colore.
        - odore.
        - motu
        - effectu
          - ſalubri.
          - noxio.
    - Mixtæ, vt
      - Saxa vetuſta.
      - Metalla.
      - Gemmæ.
      - Arbores.
      - Animalia.
  - Artificiales
    - Imagines
      - Statuæ.
      - Coloſſi.
      - Simulacra.
      - Signa.
      - Tabulæ.
    - Anathemata.
    - Marmorum inſcriptiones
      - Stolæ.
      - Cippi ſepulchrales.
    - Theſauri.
    - Supellex: eæque
      - Veſtiaria.
      - Fabrilis.
      - Oeconomica.
      - Bellica.
      - Nautica.
      - Literaria.
- Animatæ, vt res rationis
  - Expertes
    - Plantæ raræ.
    - Arbores.
    - Bruta, quibus regio
      - abundat
      - caret
  - Participes: vt ſunt homines conſiderati
    - Vniuerſim in totâ gēte, quæ excellit
      - Animi
      - Corporis
      - Fortunæ
        - ſcilic.
          - Bonis,
          - malis.
    - Speciatim, vbi ciuium clarorum ornamenta ſpectantur.

In peregrinatione morum cauſâ ſuſcepta, conſiderandæ ſunt cauſæ

- Internæ
  - Materia: vbi conſiderandum,
    - Quid, ſeu quas virtutes diſcere velis: putà
      - Prudentiam.
      - Humanitatem.
      - Iuſtitiam.
      - Conſtantiam.
      - Frugalitatem.
      - Gratitudinem.
      - Honoris contemtum.
    - A quo diſcere velis: reſpectu
      - Perſonarum, vtrum ſit
        - vnus aliquis
        - totus populus
        - à quo diſcendum.
      - Loci: vt multa loca adeas.
  - Forma, id eſt modus addiſcendi mores per
    - Præcepta.
    - Exempla: & quidem
      - in conuerſatione
        - publicâ
          - Scholaſticâ.
          - Eccleſiaſticâ.
          - Politicâ.
        - priuatâ.
      - extra conuerſationem.
- Externæ
  - Finis; qui hoc elegantiſſimo dicto exprimitur: *Finis ſeu meta peregrinationis eſt cognitio: cognitionis actio: actionis, gloria eius qui vniuerſam hanc vitam voluit eſſe peregrinationem ad verè vitalem vitam, & patria, quæ emiſit liberos ſuos, vt receptis vtatur melioribus, emolumentum.*
  - Efficiens, quæ à Platone vocatur ἡγεμὼν: in quo habenda ratio
    - Morum
      - Bonorum
        - Quos acquirat, ſi careat.
        - Ne amittat, ſi habeat.
      - Malorum: vt
        - Quos habet, exuat peregrinando.
        - quos nō habet, ne ſibi accerſat.
    - Ætatis: vbi perpendatur an viuat
      - Sub magiſtro: vt eſt
        - puer.
        - adoleſcens.
      - Sine magiſtro: vt ſtudioſus jam adultior factus.

In peregrinatione religioſâ ratio eſt habenda cauſarum

- Internarum
  - Materiæ; quæ eſt ſacrorum
    - Locatorum; quæ ſunt
      - inanimata
        - Sepulcra.
        - Aræ.
        - Signa ſacra.
      - animata
        - Arbores.
        - Bruta.
        - Homines
          - pii.
          - impii.
    - Locorum.
  - Formæ: quòd hæc peregrinatio fiat
    - Mari.
    - Terrâ, incedendo nudis
      - pedibus.
      - aliis membris.
- Externarum; videlicet
  - Efficientis: quæ eſt ratione
    - Status
      - Princeps.
      - Priuatus.
    - Corporis
      - Sanus.
      - Æger.
  - Finis; qui eſt
    - Theoricus: vt vel
      - Senſu
        - videant.
        - audiant.
      - Ratione cognoſcant.
    - Practicus
      - Primus, vt Deus
        - agnoſcatur.
        - agnitus colatur.
      - Secundus, vt
        - Superſtitioſorum extrema miſeria cognoſcatur & deploretur.
        - Religioſorum mores addiſcantur.

Theolo-

Theologicæ peregrinationis præcepta ſunt vel

- Generalia, quantum ad
  - Materiam: quò referuntur
    - loca
      - Templa
      - Cœnobia
      - Xenodochia, quæ inviſere oportet.
    - locata: ſuntque
      - Res
        - ſacræ
          - Aræ.
          - Anathemata.
          - Libri ſacri.
          - Supellex ſacra.
          - Preces.
          - Hymni.
        - Profanæ, quatenus ſacris ſubſerviunt.
      - Perſonæ
        - Pontifex Romanus.
        - Cardinales.
        - Epiſcopi.
        - Presbyteri.
        - Sacerdotes, &c.
  - Efficientem: quæ eſt
    - Princeps: quantum ad
      - ætatem
        - Iuvenis.
        - Senex.
      - habitum
        - Doctor.
        - Diſcipulus.
    - Inſtrumentalis: ut eſt ſumptus
      - proprius.
      - alienus.
- Specialia: ut Theologus
  - habeat
    - Mores placidos.
    - Inſtrumenta
      - Alimenta.
      - Libros
        - Teſtamentum
          - vetus.
          - novum.
        - Enchiridion.
      - Arma.
  - Diſcat ea, quorum cauſâ peregrinatur.

Digitized by Google

Iuridicæ peregrinationis præcepta ſunt

- Generalia quantum ad
  - Materiam; in quâ
    - Loca adeunda
      - Academiæ.
      - Fora.
      - Curiæ.
      - Tribunalia.
    - Locata
      - Res.
      - Perſonæ
        - Iuris interpretes.
        - Iudices.
        - Cauſidici.
        - Hiſtorici.
  - Efficientem; quæ eſt
    - Princeps.
    - Inſtrumentalis: ubi notandum quo libro debeat eſſe inſtructus.
- Specialia: quæ competunt Iuris
  - Interpreti.
  - Diſcipulo.
  - Iudici.
  - Advocato.

Medicæ peregrinationis præcepta ſunt quantum ad

- Materiam: in quâ
  - Loca perluſtranda, ut
    - Academiæ celebres.
    - Noſocomia.
    - Officinæ medicæ.
    - Horti.
    - Montes.
    - Sylvæ.
    - Metallifodinæ.
    - Thermæ.
    - Triremes.
    - Caſtra.
  - Locata: ut ſunt medicæ
    - Res
      - Morbi
      - Remedia; quæ conſiſtunt in
        - Diætâ, ſex, rerū non-naturalium.
        - Pharmaciâ.
        - Chirurgiâ.
    - Perſonæ: ut Medici clari, à quibus diſcat vel
      - prece.
      - pretio.
- Efficientē; quæ eſt
  - Princeps: qui peregrinatur artis medicæ
    - exercendæ
    - diſcendæ
    - gratiâ.
  - Inſtrumentalis: ut ſunt inſtrumenta
    - vitæ.
    - artis.

Philo-

Philoſophicæ peregrinationis præcepta ſunt, ratione

- Doctorum: ubi notantur
  - Materia
    - Loca
    - Homines
      - quæ adire convenit.
  - Efficiens
    - Princeps; ipſe Philoſophus.
    - Inſtrumentalis: ut neceſſaria ſecum ferat.
  - Finis: iſq;
    - proprius, ut eſt
      - Fama.
      - Eruditio rerum præclararũ.
    - alienus: ut diſcat quæ alios doceat.
- Studioſorum; ubi conſideretur tum
  - Materia: ut conſideret
    - Quam philoſophiæ partem & artẽ præcipuè diſcere velit.
    - Vbi & à quibus diſcendum.
  - Efficiens: eaq;
    - Princeps: ut eſt philoſophiæ ſtudioſus.
    - Inſtrumẽtalis; quæ continet adminicula
      - Animata
        - Bruta, quæ adhibentur propter
          - vecturam: equi.
          - cuſtodiam: canes.
        - Homines: ut ſunt
          - Comites.
          - Præceptores
            - experti.
            - induſtrij.
      - Inanimata
        - Pecunia: vbi eſt cautio in eã
          - aſſervandã.
          - erogandã.
        - Inſtrumenta
          - Scriptionis: ut
            - Enchiridia.
            - Pugillares, ad Ephemerides itineris cõficiendas.
          - Lectionis: *vide tabellam ſequentem.*
          - Defenſionis; ut ſunt arma.

Lectio-

Lectionis inſtrumenta ſunt Libri: quibus vtatur

- Inter iter faciendum: legat vnum aliquem autorem ſtudiis ſuis accommodatum.
- Poſt iter effectum paucos eosque ſelectos legat.

Hic diligens ſtudioſus imitetur

- Melanchthonem; cuius hoc celebrater dictum: Quatuor authores conſtituunt Bibliothecam: videl.
  - Ariſtoteles.
  - Plinius.
  - Plutarchus vel Cicero.
  - Ptolemæus.
- Franciſcum Iunium; qui
  - Biblia
  - Inſtitutionem Caluini
  - Confeſſionem Bezæ ceu Indicem ad Caluini opus
  - Grammaticam Hebræam Cevallerii

  dixit eſſe quatuor lucernas, conſtituentes Bibliothecam Theologicam.
- Rodolphum Goclenium, qui quatuor Philoſophos
  - Ariſtotelem
  - Scaligerum; cuius exercitationes vocat ſua Biblia philoſophica.
  - Zabarellam
  - Schegkium

  Cumprimis legendos putat.: eosque conſtituere ait Bibliothecam Philoſophicam.

- **Cura ſtudiorum**
  - **Specialis; eaque ſecundùm quid, in ſubiecto. Ea variat**
    - in vnoquoque; quia cuique felicitas diſcendi ſecundùm
      - magis.
      - minus.
    - inter omnes: quia capiuntur ſtudiis
      - Hi illis.
      - Illi his.
    - Ideoque hæc cura non poteſt tradi: ſed requiritur deſignatio eius, quæ ſit accommodata ad cuiusque ſcopum, ingenium, ætatem. Monitos autem velim ſtudioſos, ne hâc in deſignatione nimium ſibi fidant & tribuant: ſed aliorum iudiciis vtantur, nitantur, conſiliis fruantur.
  - **Abſoluta ſeu generalis; quæ iubet conſiderare**
    - Obiectum, cui ſtudetur: quod eſt
      - Separatum
        - Verba
          - Simplicia.
          - Coniuncta, ſeu phraſes.
        - Res ſiue thema
          - ſimplex
          - conjunctum
          - vtrumque vel
            - perfectum.
            - imperfectum.
      - Combinatum: vt eſt diſciplina
        - Præcognoſcenda ex
          - Archelogiâ.
          - Hexilogiâ.
          - Technologiâ.
          - Didacticâ.
        - Cognoſcenda; & quidem ordine
          - Sapientiæ: *Vide tabulam ſequentem*, & 18.
          - Prudentiæ: quando diſciplinæ diſcũtur non prout ſunt notiores *φύσει*, id eſt, naturâ: ſed quatenus ſunt notiores *ἡμῖν* nobis. *Vide tab. XVII. pag. 36.*
    - Modum diſcendi ſeu ſtudendi, *Vide Tabulam XIX. pag. 39.*

Ordo

Digitized by Google

- Ordo ſeu methodus ſapientiæ inter diſciplinas eſt
  - Keckermanni; cui diſciplina eſt
    - contemplatrix
      - ſimpliciter de
        - Ente: Metaphyſica.
        - Speciebus entis: videlicet
          - Deo: Theoſophia.
          - Creaturâ
            - Spirituali: Pneumatica.
            - Corporali: Phyſica.
      - Secundùm quid, Matheſis
        - prima
          - abſtracta
            - Arithmetica.
            - Geometrica.
          - concreta; eaque
            - Generalis: Coſmographia.
            - Specialis
              - corporis
                - cœleſtis
                  - Aſtronomia.
                  - Aſtrologia.
                - terreſtris: Geographia.
              - qualitatis
                - viſibilis: Optica.
                - audibilis: Muſica.
        - orta
          - Geodæſia.
          - Architectonia.
    - operatrix
      - πρακτικὴ *actiua*, Prudentia
        - Methodica de bono
          - Spiritali: Theologia.
          - morali in
            - genere
              - Ethica.
              - Oeconomica.
              - Politica.
              - Scholaſtica.
            - ſpecie: Iuriſprudentia.
        - Exemplaris: Hiſtorica, eſtque
          - Proſopographia.
          - Chronologia.
          - Topographia.
      - ποιητικὴ *factiua*: Ars,
        - Liberalis
          - generalis de
            - verbis
              - Lexica.
              - Grammatica.
              - Rhetorica.
              - Oratoria.
              - Poëtica.
            - modo
              - Logica.
              - Mnemonica.
          - Specialis: Medicina.
        - Illiberalis, quæ nihil ad ſtudioſum literarum.
        - Mixta
          - Typographia
          - Pictoria
          - Sculptoria

          quæ quodammodo ad ſtudioſum pertinent.
  - Rameorum. *Vide tab. XIIX.*

Digitized by Google

Ordo ſeu Methodus prudentiæ in diſciplinis obſeruetur talis: Diſcantur diſciplinæ in Gymnaſiis

- Minoribus, quæ vocantur Παιδαγωγεῖα. Hîc, in quâ, diſcantur
  - Inſtrumenta doctrinarum: vt ſunt
    - Philologia
      - Latina.
      - Græca.
      - Hebraica.
    - Artes directiuæ ſeu normales & inſtrumentales
      - Lexica.
      - Grammatica.
      - Rhetorica.
      - Oratoria.
      - Poëtica.
      - Logica.
      - Mnemonica.
    - Ornamenta artium: vt ſunt Hiſtoriæ.
  - Principia ſiue Rudimenta
    - Pietatis: Theologia Catechetica.
    - Philoſophiæ, è
      - Mathematicis
        - Arithmetica.
        - Muſica.
      - Moralibus: Ethica.
- Maioribus, quæ vocantur ἐυζητήεια: in quibus ſpectandum, vt
  - Diſciplinæ in claſſibus traditæ repetantur, & plenius inculcentur.
  - Reliquæ diſciplinæ hoc ordine tradantur; Facultas
    - Φιλοσοφική; in quâ explicentur τὸ ὂν
      - ἐξ ἀφαιρέσεως, in Mathematicâ.
      - ἐκ προσθέσεως, in Phyſicâ.
      - ἁπλῶς, in Metaphyſicâ.
      - δέοντα, in Philoſophiâ practicâ.
    - Θεολογική; quæ explicabit
      - Theoſophiam
      - Theologiam
      - plenè.
    - Νομική; in quâ explicetur jus
      - Cæſareum ſeu Ciuile per
        - Inſtitutiones.
        - Digeſta.
        - Codicem.
      - Pontificium.
    - Ἰατρική quæ eſt
      - Pharmacopeutica
        - Galenica.
        - Paracelſica.
      - Cheirurgica.

Digitized by Google

Rameî ſic dividunt diſciplinas Philoſophicas. Philoſophia eſt

- Generalis de ente & non ente in
  - Oratione
    - purâ: Grammatica.
    - ornatâ: Rhetorica.
  - Ratione: Logica.
- Specialis: eſtque
  - Cognitionis de
    - Quantitate: Mathematica
      - Arithmetica.
      - Geometria.
    - Qualitate: Phyſica, ſub qua continetur
      - Aſtronomia.
      - Optica.
      - Muſica.
  - Actionis: ubi eſt diſciplina
    - publica
      - Ethica.
      - Oeconomica.
      - Politica.
    - privata, quæ eſt vel
      - agens: Agricultura.
      - faciens: Architectonica.

Vſitata etiam eſt apud eosdem diviſio artium, quod aliæ ſint

- προπαιδείας, ut
  - Grammatica
  - Rhetorica
  - Logica
- παιδείας, ut reliquæ.

Has artes dicunt duplici inſtrumēto comparari videl.

- Inſtitutione, quæ eſt artiū ipſarum peritiſſima præceptio: eaque vel
  - Libri tantùm.
  - Magiſtri.
- Exercitatione quæ eſt
  - Geneſis ſive Syntheſis.
  - Analyſis.

- Modus ſtudendi juxta
  - Ramum conſiſtit in ratione diſcendi
    - Moratâ.
      - piè ſeu theologicè.
      - ethicè.
    - Literatâ: in quâ conſideranda diſtributio
      - Diei & horarum; quæ deputentur
        - Acroaſi, ſeu auditioni: una
          - matutina
          - pomeridiana
          - Doctorem latinè & græcè prælegentem audiat.
        - Memoriæ exercendæ, duæ: quibus ediſcat.
        - Pronunciando & memoriter efferendo, una.
        - Reliquæ
          - Communicando.
          - Diſputando.
          - Imitando.
          - Exercendo.
          - Hîc horæ tribuantur.
            - Duæ explicationi.
            - Reliquæ uſui & exercitationi, quæ eſt duplex
              - Cognitio exemplorum ſeu Analyſis.
              - Geneſis.
      - Annorum. Nam à ſeptennio primo
        - Tribus primis annis puer ſi planè legendi & ſcribendi ſit ignarus, in ſtudio Grammatico Latino retinetur. Et anno
          - Primo, Rudimenta Etymologiæ & Syntaxeos proponuntur magis per exempla quàm per præcepta.
          - Secundo proponitur Grammatica uberior quoad præcepta & uſum Etymologiæ.
          - Tertio Syntaxis tota perdocetur, adhibitis tropis & figuris Rhetoricis
            - Iterando.
            - Repetendo.
            - Exigendo.
        - Quarto Rhetorices regulas à Dialecticis & Grammaticis disjunctas & diſtinctas docetur puer. Et Rhetoricæ artis traditur tunc exactius
          - Explicatio.
          - Exercitatio
            - Analyſeos.
            - Geneſeos.
        - Quinto diſcipulus ad Dialect. deducitur; ubi artis
          - Explicatio.
          - Exercitatio & uſus
            - Analyticus.
            - Syntheticus.
              - Imitandi.
              - Liberè quæſtione tractandi.
        - Sexto Mathematica elementa proponuntur
          - theoricè.
          - practicè.
        - Septimo & ultimo anno Phyſica traduntur: ubi
          - ars.
          - uſus.
  - Noſtram ſententiam, *Vide Tabul. ſeq.*

Modus

I.

Modus ſtudendi juxta noſtram ſententiam continet cauſas per quas iſta omnia, quæ ſuperiùs delineata ſunt, rectè diſci poſſint. Cauſa autem iſta eſt

- Principalis
  - Mediata, quoad
    - Mentem: nempe
      - Apta diſtributio mediorum per certa temporis intervalla.
      - Meditatio; quæ requirit artem oblivionis, videlicet ut ſeponamus cogitationes peregrinas.
    - Affectum: ubi eſt
      - Verus amor erga ſtudia.
      - Firmum & conſtans diſcendi propoſitum.
      - Evitatio varietatis in ſtudiis.
      - Humilitas, ſeu vitatio præſumptionis. Itaque
        - Majores ſuperbus.
        - Minores mœſtus.
    - Memoriam in quâ requiritur
      - Facilitas apprehenſionis
      - Felicitas conſervationis
        - Semper pugillares ſive palimpſeſtum aliúmve libellum memorialem ſtudioſus circumferat.
  - Immediata. *Vide Tabulam ſequentem.*
- Inſtrumentaria. *Vide Tabulam XX. pag. 41.*

Digitized by Google

- Immediata principalis cauſa diſcendi eſt
  - Inſtitutio & perceptio ſeu diſcendi actus: qui eſt
    - Liberior: quum diſcimus vel
      - Integrum ſyſtema; cujus partes ſunt
        - Primariæ
          - Præcepta.
          - Canones.
        - Secundariæ
          - Exempla.
          - Commentaria.
      - Syſtematis partem, quæ eſt
        - Vox
          - ſimplex.
          - conjuncta, ſeu phraſis.
        - Res ſeu thema
          - ſimplex.
          - conjunctum.
    - Aſtrictus, quum certum autorem nobis proponimus. Autores ratione
      - temporis ſunt
        - Veteres: hi pluris faciendi ob authoritatem antiquitatis.
        - Recentes: qui ſunt magis perſpicui & noſtro tempori accommodatiores.
      - materiæ, ſunt Theologi, Phyſiologi, &c.
  - Exercitatio; cujus ſpectantur
    - Species ratione
      - Objecti: eſt Grammatica, Rhetorica, &c.
      - Loci: eſt
        - publica; quæ magis movet.
        - privata
          - Solitaria.
          - Socialis in Collegijs.
      - Modi: eſt
        - Abſoluta, quum quis, ſine alterius exemplo ſe exercet.
        - Relata, quæ dicitur Imitatio.
    - Requiſita: ſit nempe
      - I. Ordinata ut
        - primò diſcantur
          - præcepta
          - canones
          - } verbotenus.
        - ſecundò
          - exempla
          - commentaria
          - } ubi non requiro memoriam puerilem & ſervilẽ, quæ ſe alligat ad verba.
      - II. Iuxta normas præceptorum.
      - III. Crebra ſine interruptione.
      - IV. Continuata tamdiu, donec ſentias te cum voluptate exercitia ſuſcipere. Cogita autem non obiter aliquid diſcendum: ſed neceſſaria eſſe firmiter menti implantanda, ut per totam vitam hæreant.
      - V. Examini & cenſuris ſubjecta.

Inſtru-

- **Inſtrumentaria diſcendi cauſa, ſeu Adiuvans, eſt**
  - **Generalis omnibus in ſtudiis neceſſaria. Eaque**
    - **Prima**
      - **Auſcultatio: in qua ſpectatur**
        - **Ordo**
          - Temporis: quò pertinent ſtudiorum
            - Typus
            - Calendarium
            - *Vide tab.* XXVIII. & XXIX.
          - Rerum. Oportet enim artes diſcere
            - Diſtinctè per
              - Synopſes methodicas, ad quas omnia referenda. Multum enim conducit ſcire ad quam diſciplinam referenda ſint optima quæque.
              - Plena Syſtemata. *Vide Tabulam* XXX *pag.* 80.
            - Gradatim: incipiendo à generalioribus.
        - **Vſus**
          - Audita firmiùs ſenſum & intellectum feriunt.
          - Audita feliciùs retinentur.
          - Triplò plura unâ hora poſſunt audiri quàm legi.
          - Auditor doctorem ſuum
            - amet.
            - admiretur.
        - **Modus**
          - Ea audiat, quæ faciunt ad ſcopum ſuum
            - Directè: eaque ſeu ἔργα tractet.
            - Indirectè: eaque ſeu πάρεργα audiat.
          - Diſcernat linguarum ſtudium à ſtudio rerum.
          - Diſcernat oratoria à doctrinalibus.
          - Inter audiendum cogitet
            - quænam ſint
              - Præcepta.
              - Commentaria.
            - ad quamnam diſciplinam pertineat id quod audit:
          - Recordetur circumſtantiarum
            - loci
            - temporis
            - perſonarum
            - Senſibus hoc imis, res eſt non parva, reponas.
      - Lectio. *Vide Tabulam ſequentem.*
      - Scriptio, Selectio & Stilus. *Vide Tabulam* XXII. *pag.* 43.
      - Pronuntiatio. *Vide Tabulam* XXIII. *pag.* 46.
      - Interrogatio. *Vide Tabulam* XXIV. *pag.* 46.
      - Memoria. *Vide Tabulam* XXV. *pag.* 47.
      - Repetitio. *Vide Tabulam* XXVI. *pag.* 47.
    - **Orta.** *Vide Tab.* XXVII. *pag.* 48.
  - **Specialis; quæ in certis ſtudiis obſervanda.** *Vide Tabulam* XXX. *pag.* 80.

Lectio authorum conſideratur quantum ad

- **Obiectum: quinam ſint legendi. Suntque ratione**
  - **temporis**
    - veteres; qui legendi ob authoritatem.
    - Recentes; qui legendi ob
      - Methodum.
      - Perſpicuitatem.
      - Accommodationem ad noſtra tempora.
      - Additionem ad veterum inuenta.
  - **Materiæ. agunt de**
    - verbis
    - rebus
    - Quinam authores in ſingulis artibus legendi ſint, poſtea monebo.
- **Modum**
  - Authores præcipui legantur de puncto ad punctum: reliqui per Indices & capita tantùm.
  - Initio pauci legantur: imò præſtat ſub initium certo quaſi innutriri authori, quàm hinc inde vagari. Vbi jam Syſtemata diſciplinarum fideliter comprehenſa fuerint, liberè licebit vagari per omne authorum genus. In ſtudiorum verò initiis certi quidam & pauci, iique optimi autores ſæpè multumque legantur: vt ita habeant ſtudioſi certum veluti domicilium, & ſedem perpetuæ lectionis deligant, in quâ familiariter & aſſiduè habitent, & ad quam redeant, cùm ad aliorum autorum lectionem expatiati ſunt. Nam rectè Martialis cecinit: Quiſquis vbique habitat, Maxime, nuſquam habitat.
  - Quemcunque librum legere inceperis, non priùs ex manibus deponas, quàm diligenter ad finem vſque eum perlegeris.
  - Cùm inter legendum occurrit locus difficilior, non ſubſiſte, non abiice librum: ſed nota in margine locum. Dies enim diem docet.
  - In lectione autorum tria notentur
    - Res.
    - Loci illuſtriores, flores, ſententiæ.
    - Vniuerſa orationis ſeries, phraſes, verba.
  - Ne legantur prolixi commentarii: ſed afferamus ipſi ad autores judicium Grammaticum, Rhetoricum, Logicum, & erimus nobis ipſis fructuoſiſſimi commentarii.
  - Emantur editiones authorum recentiſſimæ & mundiſſimæ: & aſſuefaciat ſe lector ad certum exemplar, in quo comparet ſibi memoriam localem.
  - Recentes authores præmittantur veteribus.
  - Duo, tres, ſex, plures conjungant operas: ſeligant certum locum de quo legant varios authores: dicto quodam die conueniant & conferant in commune quæ legerunt. v.g. primus legat Stapletonem, ſecundus Bellarminum, tertius Caluinum de Eccleſiâ &c. Hæc eſt admiranda proficiendi ratio.

Scriptionis conſideratur

- **Vtilitas**
  - Elegantiſſimè ſcripta mentem valde afficiunt.
  - Scripta poſſunt aſſeruari.
- **Species: Scriptio eſt vel**
  - **Stili exercitatio**
    1. Sæpè ac multùm ſcribendum eſt.
    2. Ne præcipitetur ſtilus, nec tam celeriter & expeditè quàm benè & eleganter ſcribendi cura adhibeatur.
    3. Negligens ſit ſtili diligentia.
    4. Quæ ſcribere cupis, fac probè intelligas.
    5. Scribas loco ſolitario & ſilenti.
    6. Vacuæ pagellæ è regione relinquantur.
    - Genera ſtili ſunt ſeptem in quâlibet arte religioſè obſeruanda
      1. Verſio narrationum, fabularum, & ſimilium, ex vnâ linguâ in aliam.
      2. Paraphraſis.
      3. Variatio; cùm noſtra ſcripta efferimus mutatis verbis.
      4. Tractatio gnomarum.
      5. Tractatio theſεων & locorum communium.
      6. Scriptio carminum, epiſtolarum, orat.
      7. Imitatio.
  - **Selectio: cuius partes ſunt**
    - **Diſcretio**
      - Diſcernantur
        - Verba à rebus.
        - Oratoria à doctrinalibus.
        - Vtilia ab inutilibus.
        - Præcepta à
          - Commentariis.
          - Exemplis.
      - Ne quiduis notes, ſed rariora.
      - Ne vnum idemque bis notes.
      - Locum authoris appone.
      - Vna eademque res, diuerſo reſpectu, ad varias pertinet diſciplinas. Iccirco cùm aliquid audis vel legis de re aliquâ, ſtatim cogitabis quo reſpectu iſta res ad hanc, quò verò ad alteram diſciplinam pertineat, & ſecundùm iſtos diuerſos reſpectus notabis in diuerſis voluminibus.
      - Notentur
        - Viſa, noſtris verbis.
        - Audita
          - noſtris.
          - alienis.
        - Lecta
          - noſtris.
          - alienis: ſi
            - ſint neruoſa.
            - author è quo notamus ſit
              - rarus,
              - carus, ita vt
              - emere eum non poſſimus.
    - **Ordo.** *Vide Tabellam ſequentem.*

Ordo ſcriptionis eſt ordinatio voluminis; quod eſt

- Congeſtum / Aduerſariū / Diarium / Ephemeris / Memoriale / Collectaneū: in quo ſecundum ordinem dierum cuiuslibet ſeptimanæ audita, viſa, lecta notentur additis anno, menſe, die. Tale autem poteſt eſſe
  - Vnum, in quo omnia notentur.
  - Triplex.
    - Primum pro verbis.
    - Secundum pro modo rerum
      - Logico.
      - Rhetorico.
    - Tertium pro reliquis diſciplinis.
- Digeſtum ſuis titulis: quod vel
  - Syſtematicum. *Vide Tabulam ſequentem.*
  - Non ſyſtematicum, id eſt, excerpta earum rerum quæ ad certum ſyſtema
    - Nondum reuocatæ ſunt, vt ſunt res in
      - Mechanicis.
      - Agricultura.
      - Mercatura, &c.
    - Reuocari non poſſunt, vt ſunt res ſingulares
      - Perſona.
      - Locus.

Syſtema

- Syſtematicum; quò refer Locos communes: quorum conſider.
  - Fabrica
    - Adornatio
      - Plenior; cùm ſingularibus voluminibus diſponuntur tituli: & tot conſtituuntur volumina, quot ſunt diſciplinæ.
      - Contractior & compendioſior; quando ad ſyſtema authoris typis editum ea, quæ ex aliis excerpere volo, annoto, ſive ad marginem, quem relinquo latiorem, ſive etiam in chartis puris interſertis.
    - Impletio, ad quam requiritur
      - Calligraphia, quâ paginæ diſtinguuntur varijs coloribus.
      - Iudicium: idque
        - Primũ, quo paginas ritè diſpeſcimus in certas cellulas.
        - Secundum, quod eſt
          - Lectio
            - Primaria certorum authorum, è quibus præcepta colligimus.
            - Secundaria multorum.
          - Selectio, quâ optima quęque comportamus in Locos communes. Finis enim Locorũ cõmuniũ eſt, in parvo volumine magnam circumferre Bibliothecam. Quoties ergo incidis in authorẽ vel rarum vel carum, eũ percurre & *ἀξιομνημόνευτα in locos* communes diligenter conſigna.
  - Vſus: Omnia quæ audis, aut in authorum ſcriptis legis, huc referes: ſicque Loci communes ſunt INDEX in præcipuos authores. Deinde iidem ſunt PENU, ex quo depromere poſſumus, cùm de re aliquâ dicendum aut ſcribendum erit, ingentem copiam optimarum rerum.

- Pronuntiatio ſit
  - Privatim
  - Publicè
    - Primò in mediocri cœtu
    - Deinde in
      - Diſputationibus
      - Declamationibus
      - Collationibus

Hic notentur vocis
- Requiſita: ſit
  - Tarda.
  - Clara.
  - Diſtincta.
  - Suavis.
  - Gravis.
- Modus acquirendi hæc requiſita:
  - Temperantia.
  - Exercitatio.

TABVLA VIGESIMAQVARTA.

- Interrogatio ſpectatur quantum ad
  - Vſum. Iuvat
    - Intellectum.
    - Memoriam.
  - Diſtinctionem. Interrogamus
    - Docentem.
    - Alium, qui eſt
      - eruditus.
      - non invidus.
      - nobis favens.
  - Modum. Sit
    - Brevis & aptè formata.
    - Ad ſcopum.
    - Crebra: & fiat
      - coram, vivâ voce.
      - per literas.

Memoriæ

Digitized by Google

- **Memoriæ ſpectantur**
  - **Vires**
    - Facilitas in percipiendo.
    - Fidelitas in continendo.
    - Promptitudo in reddendo.
  - **Subſidia**
    - Diæta.
    - Locus ſilens.
    - Notæ illuſtres.
    - Tempus matutinum.
    - Labor, diligentia, exercitatio multa quotidie ediſcendi. Singulis igitur diebus, vel certè ſingulis hebdomadis, certæ horæ peculiariter memoriæ excolendæ, & utilibus ſcriptis ediſcendis tribuantur: cumprimis autem definitiones, regulæ, & verſus memoriæ mandentur.
    - Ordo & diſpoſitio partium in ſcripto obſervetur.
    - Vtile etiam ad memoriæ firmitatem & promptitudinem augendam eſt Pythagoream ſervare conſuetudinem: quæ

      Non priùs in dulcem declinat lumina ſomnum;
      Omnia quàm longi reputaverit acta diei.
    - Præceptori igitur vel contubernali recita, quid eo die egeris, legeris, audieris, videris.

TABVLA VIGESIMASEXTA.

- **Repetitionis leges ſunt**
  1. Sit ſolitaria, & tacita, & curſoria, quâ celeriùs colliguntur audita & ſcripta.
  2. Sequatur ſociata, cùm duo per vices repetitionem inſtituunt: ſic, unus ut prælegat dictata, alter audiat.
  3. Addatur tarda & fixa repetitio.
  4. Repetitio fixa ſemper ſit gemina
     - Prior ſerviat intellectui, ut intelligas rem.
     - Poſterior ſerviat memoriæ, ut intellecta imprimas & ſerves.

Orta

Opera generalis adjuvans ſeu inſtrumentaria diſcendi cauſa eſt

- **Conatus in apertum proferendi audita, viſa, lecta: cujus**
  - Vſus. Iuvat
    - Intellectum.
    - Memoriam.
    - Linguam.
  - Modus
    - Generalis
      - Solitarius
      - Sociatus
        - Privatus apud
          - Superiores: parẽtes, preceptores &c.
          - Pares: contubernales, amicos &c.
          - fit
            - voce.
            - ſcripto.
        - Solennis & publicus in diſputationibus.
    - Specialis, ſi alios doceas: id quod eſt ingens ad magnam doctrinam compendium.
- **Exploratio, ſive Cenſura, ſeu examen**
  - Privatum & tacitum
    - Varians
    - Pythagoréum; idque
      - Quotidianum, veſpertinũ.
      - Menſtruum, vltimo die cujusque menſis.
      - Trimeſtre.
      - Semeſtre.
      - Annuum.
  - Publicum: in quo permultum eſt ſitum.
- **Emendatio eorum quæ in cenſurâ tibi deeſſe ſentis, & vitatio eorum quæ hic vel ille deſiderat in ſtudijs & profectibus tuis vel aliorum.**
- **Æmulatio**
  - Superiorum, nempe virorum magnorum, quos admiraris & vides excellere in eo, quod tibi eſt pro ſcopo.
  - Æqualiũ; ubi
    - Vnus vel duo ad ſummum excellentes eligendi ſunt, quos æmuleris, ſive quos coneris ſuperare in ſtudijs.
    - Facias hoc tacitè: & fac ut perpetuò poſſis converſari cum eo quem æmularis & ejus ſtudia explorare, quid, quomodo tractet, ne ſentiet te id agere, ideoq; te odiſſe incipiat.
- **Recreatio, recollectio & redintegratio animi; quæ fit**
  - Inter ſtudendum
    - deambulando
    - canendo
    - quâlibet horâ ſemel remittatur mẽtis intentio.
  - Poſt ſtudia: ubi vide
    - Tempus
      - matutinum.
        - dimidia hora ante prandium.
        - hora à prandio.
      - veſpertinũ
        - dimidia hora ante cœnam.
        - bihorium à cœnâ.
    - Modus: ut ſint
      - Moderata.
      - Liberali ingenio digna: ut eſt
        - Hauſtus vini.
        - Palæſtra
        - Ludus vel
          - parvæ pilæ.
          - Schachiæ.
        - Cartiludium Logicum.
        - Venatio, Aucupium &c.

Supra

Supra pag. 41. diximus, in ſtudiis eſſe neceſſarium ordinem temporis, qui adumbratur generalibus (de ſpecialibus vide infra) ſeu univerſalibus

Typo ſtudiorum; qui eſt

- Methodicus: quando ſtudiorum noſtrorum diſpoſitionem facimus ſecundùm ipſam rerum methodum, cujus lex jubet à generaliſſimis per ſubalterna ad ſpecialiſſima quæq; progredi. Hunc typum, ut & ſequentem, ſemper in conſpectu in Muſeis ſuis ſtudioſi habeant, & ſubinde innovent ſecundùm intervalla 3. aut 4. aut ad ſummum 6. menſium.
- Horarius. Eſtque
  - Cancellarius
    - Dies
    - Horæ
      - Matutinæ
      - Meridianæ
      - Veſpertinæ

Dies	☉	☽	♂	☿	♃	♀	♄
Matutinæ	—	—	—	—	—	—	—
Meridianæ	—	—	—	—	—	—	—
Veſpertinæ	—	—	—	—	—	—	—

  - Tabellaris: ut horis
    - Matutinis exerceatur memoria. *Vide Tabellam ſequentem.*
    - Pomeridianis vigeat exercitium ſtili & oris, id eſt, manus & linguæ
    - Veſpertinis, reliqua diei exercitia obeantur.
    - (de his *Vide Tabulam ſubſequentem pag. 51.*)

Calendario ſtudiorum. *Vide Tabulam XXIX. pag. 52.*

Digitized by Google

Matutinis horis exerceatur memoria. Itaque hora

- **IV.**
  - Surgendum. Nam Sol eſt potens circa ortum.
  - Non protinus ad libros recurrendum: ſed pauliſper inambulandum & corpus mundandum.
  - Preces fundendæ: ubi adhiberi poſſunt Precationes Rabbaliſticæ Iulii Sperberi.
- **V.**
  - Biblia legenda: hoc nomine, ut
    - Hiſtoriæ ſacræ intelligantur.
    - Teſtimonia ediſcantur.
    - Vita emendetur.
  - Theologicum quoddam ſcriptum evolvendum: putà Thomas à Kempis de imitatione Chriſti.
- **VI.** A lectione ſacrâ ſecedat unuſquiſque ad ſui inſtituti authores: ubi hæc eſt regula generalis: Per primum horæ quadrantem legas: reliquo, repetitioni & meditationi tribuas.
- **VII.** Ientaculum aſſumant, qui ſtudiis ſufficere volunt: putà offulam, vel ovum molle, vel butyrum, vel ficus immaturas, vel uvas paſſas, vel paſſulas Corinthiacas, vel citri putamina ſaccaro incruſtata, vel id genus alia: ne ſpiritus animales deficiant.
- **VIII.** Poſt diligentem authoris lectionem & memoriæ exercitationem ſtudioſi ſe conferant ad auditoria.
- **IX.** Exerceatur corpus.
- **X.** Prandium ſumatur: ubi ſtudioſi
  - paucis contenti ſint.
  - vitent varietatem
    - cibi,
    - potus.

Horis

- Horis
  - Pomeridianis vigeat exercitium ſtili & oris, id eſt, manus & linguę hoc modo:
    - XI. & XII. Studioſi
      - Vitent
        - Vehementiores motus.
        - Affectus
          - Iram.
          - Triſtitiam.
        - Somnum.
      - Tribuant ventri quietem.
      - Confabulentur cum commenſalibus.
    - I. Exerceatur ſtilus impletione locorum commun.
    - II. Exerceatur ſtilus
      - Analyſi.
      - Geneſi.
    - III. Exerceatur lingua
      - Declamando.
      - Conferendo.
      - Diſputando.
    - IV. Tribuatur
      - Auſcultationi.
      - Exercitio corporis.
  - Veſpertinis
    - V. Cœna ſumatur, eaque philoſophica & Socratica.
    - VI. Poſt cœnam ceſſet omne ſtudium: vigeant verò tum molles de ambulatiunculæ & doctæ ac jucundæ confabulationes.
    - VII.
      - Vernali vel AEſtivo tempore individui comites ſtudioſorum ſint Dioſcoridis & Theophraſti libelli, ſimplicium omnis generis elegantiſſimas deſcriptiones continentes.
      - Hyemali verò tempore non pigeat eos, ſiderum mirandas nomenclaturas, poſitus, ortus, occaſus, effectus & influentias conſiderare.
    - VIII. Legantur
      - Hiſtorici.
      - Poëtæ.
    - IX. Inſtituatur
      - Repetitio, de quâ Vives eleganter ait: Optimum eſſet ſingulis noctibus antequam cubitum concederes, in ſellâ te, ſine arbitris, ſedentem, quæcunque illo die vidiſſes, legiſſes, audiſſes ad memoriam revocare.
      - Exercitatio memoriæ juxta illud Ludovici Vivis: Cubitum iturus lege vel audi aliquid dignum quod memoriæ mandetur, & de quo ſalubre ſit ac jucundum per noctem ſomniare: ut etiam noctu diſcas. Neque tamen vigilias in multam noctem lucubrando extendas.
      - Lectio Biblica, quam excipient preces.

Calendarium ſtudiorum ſpectatur, quantum ad

- Vſum. Eſt
  - Index lectionum. Libenter laboratur, cùm tempus præfinitum & diſtinctum eſt, inquit Ariſtot. 8. Oecon. 5.
  - Lupatum & frænum, quod injiciendum eſt ſtudioſis, qui pro volaticâ ſuâ levitate omnia legunt, id eſt, nihil intelligunt: & ita nuſquam ſunt, dum ubique eſſe volunt.
- Modum. Eſt Calendarium
  - Catholicū, ſeu Generale, quod omnib. omnino ſtudioſis convenit: Cujus Regulæ
    - I. Omnes & ſinguli ſtudioſi quotidie, antequam ſe dedant certæ facultati, per primum biennium ſe exercebunt in philologiâ & philoſophiâ. Hoc igitur Calendarium Philologico-Philoſophicum ſibi habeant commendatum, vel aliud ad eundem modum ſibi effingant.
    - II. Binæ ſingulis menſibus pagellæ dantor.
    - III. Lineæ perpendiculares ducuntor: illæque conſtituunto certas areolas ſeu cellulas.
    - IV. Verſus latus ſiniſtrum ſiniſtræ columnæ notæ numerorum aſcribuntor: ut indicent, dum literas appoſitas reſpiciunt, quotus ſit quiſque in menſe dies.
    - V. Gracile intervallum columnæ ſiniſtræ capiat literas A. b. c. d. e. f. g. quibus hebdomadarum intercapedines atque dierum numerus in vulgaribus Calendarijs notari ſolent.
    - VI. Siniſtra columna diſtinguatur in quatuor intervalla lineis quinque perpendicularib. demiſſis. Horum intervallorum talis eſt uſus & ratio.
      - Prima columna numerum ordinemque Pſalmorum habet, ita certis diebus aſcriptū, ſemel unoquoq; anno omnes percurrere ut liceat.
      - Secunda V. T. libros Canonicos.
      - Tertia libros Apocryphos.
      - Quarta Nov. Teſtam libros complectitur.
    - VII. *Vide tabul. ſequet.*
  - Speciale: *de quo infra.* Illud enim variat, prout ſtudia ſunt varia.

Calenda-

Calendarii Catholici Regulæ

VII. Nō eſt quòd quis putet, hoc Calendariū eſſe Theologicum. Omnes enim omnium facultatum ſtudioſi legere debent Biblia. Itaque hoc noſtrum Calendarium eſt univerſale, ſeu Catholicum. Omnes igitur ſtudioſi id ſibi formatum putent; & quotidie Biblia legant hoc modo: Horis

- Matutinis, Pſalmum & caput unum vel alterum è Veteri Teſtamento.
- Pomeridianis à prandio itidem caput è Veteri Teſtamento.
- Veſpertinis evolvant libros Apocryphos & Novi Teſtamenti

Hoc eſt ipſiſſimum pietatis exercitium, quo Biblia ſemel percurruntur quotannis.

VIII. Theologi non ſolùm ſemel Biblia quotannis percurrant; ſed ſemel atque iterum: quod quî fieri poſſit, oſtendam in Calendario Theologico.

IX. Philologi Græci & Hebræi eâdem operâ poterunt exercere ſeſe in linguis & ſacris.

X. Dextra columna continet Philologiam Græcam & Latinam, itemq; Philoſophiam. Nam haſce ambas facultates ſtudioſus claſſibus exemtus primo biennio juxta hoc noſtrum præſcriptum debet diſcere filum. Tria autem ſunt hujus columnæ intervalla

- Primum linguæ Græcæ
- Secundum linguæ Latinæ
- Tertium Philoſophiæ

eſt deputatum.

XI In utrâque Philologiâ talis ineatur ratio. Primus annus diſtribuatur in quatuor quadrantes partes; quarum una quæque contineat tres menſes; atque hoc modo

- Primo interſtitio ſeu trimeſtri verno Grammaticæ minutiæ excutiantur.
- Secundo ſemeſtri æſtivo Lexicon percurratur.
- Tertium trimeſtre autumnale lectioni unius & ſolius Ciceronis in Latinis, in Græcis Demoſthenis & Iſocratis impendatur.
- Quartum hyemale exercitio ſtili deputetur.

XII. *Vide Tabellam ſequentem.*

Calendarii Catholici regulæ

- XII. Philoſophicum ſtudium his regulis gubernetur atque formetur
  1. Si diſciplina non directè ſpectet ad ſcopum tuum, poteris in definitionibus, diviſionibus & regulis generalibus acquieſcere.
  2. Sin verò directè tendat ad tuum ſcopum, pergendum omnino eſt ad ſpecialiora: ubi generalia ritè præmittentur ſpecialibus: quod in longioribus diſciplinis ſpatio ſeſqui menſis, vel duorum menſium; in brevioribus ſpatio quinque ſeptimanarum expediri poterit.
  3. Subducatur calculus diſciplinarum, prout ſupra delineavimus: & ita ſubducatur, ut primo illo biennio ſingulæ abſolvantur, obſervato ſemper diſcrimine inter minùs & magis neceſſaria.
- XIII. Examen inſtituatur quintuplex.
  1. Veſpertinum ſive Diurnum, quo repetantur lectiones quotidianæ.
  2. Hebdomadarium; quod inſtituatur die Solis vel Sabbathi, quo repetantur lectiones iſtâ ſeptimanâ habitæ.
  3. Menſtruum; quod inſtituatur ultimâ ſeptimanâ cujuslibet menſis.
  4. Trimeſtre; quod inſtituatur ſub finem cujusque anni quadrantis: putà, verni, æſtivi &c.
  5. Annuum: quod fieri debet ultimo anni menſe: Hæc repetendi & examinandi ratio eſt omnium utiliſſima.
- XIV. Die Sabbathi ſemper examen inſtituatur. Superſunt ſex dies, quos ita divides, ut alternis diebus philologiam & philoſophiam diſcas: verbi gratiâ, die
  - Solis Latina.
  - Lunæ Græca.
  - Martis philoſ.
  - Mercurii Latina.
  - Iovis Græca.
  - Veneris philoſ.
  - Niſi malis diem Solis ſacris & examini deputare, & binis diebus ſingula ſtudia tractare: ut diebus
    - Lunæ, Martis — Latin.
    - Mercurii, Iovis — Græc.
    - Veneris, Saturni — Philoſ.
- XV. Calendario huic addatur Typus ſtudiorum horarius.

TYPUS

TYPVS CALENDARII CATHOLICI,

id eſt,

Philologo-Philoſophici: quod Studioſi novitii, qui è claſſibus exemti ſunt ſibi ceu

CYNOSVRAM

PROPONERE DEBENT PRIMO STVDIORVM biennio: ita tamen, ut pro ſuorum ſtudiorum ratione hunc typum aliter inſtituerè vel immutare liceat.

OBSERVATIO.

In Calendario uſuali, ſive in faſtis, non verò in Calendario catholico, adnotandæ ſunt rationes acceptorum & expenſorum.

Dies

Dies.		Pſalmi.	Vetus Teſtament.	Apocryphi.	Novum Teſtament.
1	A	1.	Geneſis. 1. 2. 3.		Matth. 1.
2	b	2.	4. 5.		2.
3	c	3.	6. 7.		3.
4	d		8. 9.		4.
5	e		10. 11.	Tobia 1.	5.
6	f		12. 13.	2.	
7	g		14. 15.	3.	
8	A	4.	16. 17. 18.		6.
9	b	5.	19. 20.		7.
10	c	6.	21. 22.		8.
11	d		23. 24.		9.
12	e		25. 26.	4.	10.
13	f		27. 28.	5.	
14	g		29. 30.	6.	
15	A	7.	31. 32. 33.		11.
16	b	8.	34. 35.		12.
17	c	9.	36. 37.		13.
18	d		38. 39.		14.
19	e		40. 41.	7.	15.
20	f		42. 43.	8.	
21	g		44. 45.	9.	
22	A	10.	46. 47. 48.		16.
23	b	11.	49. 50.		17.
24	c	12.	Exodi. 1. 2.		18.
25	d		3. 4.		19.
26	e		5. 6.	10.	20.
27	f		7. 8.	11.	
28	g		9. 10.	12.	
29	A	13.	11. 12. 13.		21.
30	b	14.	14. 15.		22.
31	c	15.	16. 17.		23.

Latina

Latina.	Græca.	Philoſophica.
Grammatic. ſubtilitates		
de Orthographia.		
	Grammatic. ſubtilitates	
	de Orthographia.	
		Archelo-
		gia.
Examen	*hebdoma-*	*darium.*
Grammatic. minutiæ		
de Etymologia.		
	Grammatic. minutiæ	
	de Etymologia.	
		Hexilo-
		gia.
Examen	*hebdoma-*	*darium.*
Doctrina declinatio-		
num analoga.		
	Doctrina declinatio-	
	num analoga.	
		Techno-
		logia.
Examen	*hebdoma-*	*darium.*
Declinationes		
anomalæ.		
	Declinationes	
	anomalæ.	
		Didacti-
		ca.
Examen	*hebdoma-*	*darium.*
Conjugationes analogæ.		
Examen	*men-*	*ſtruum.*

Dies.		Pſalmi.	Vetus Teſtament.	Apocryphi.	Novum Teſtament.
1	d		18. 19.		24.
2	e		20. 21.	13.	25.
3	f		22. 23.	14.	
4	g		24. 25.	Iudith. 1.	
5	A	16.	26. 27. 28.		26.
6	b	17.	29. 30.		27.
7	c	18.	31. 32.		28.
8	d		33. 34.		Marcus 1.
9	e		35. 36.	2.	2.
10	f		37. 38.	3.	
11	g		39. 40.	4.	
12	A	19.	Levit. 1. 2. 3.		3.
13	b	20.	4. 5.		4.
14	c	21.	6. 7.		5.
15	d		8. 9.		6.
16	e		10. 11.	5.	7.
17	f		12. 13.	6.	
18	g		14. 15.	7.	
19	A	22.	16. 17. 18.		8.
20	b	23.	19. 20.		9.
21	c	24.	21. 22.		10.
22	d		23. 24.		11.
23	e		25. 26.	8.	12.
24	f		27. Numeri. 1.	9.	
25	g		2. 3.	10.	
26	A	25.	4. 5. 6.		13.
27	b	26.	7. 8.		14.
28	c	27.	9. 10.		15.

Latina.	Græca.	Philoſophica.
	Conjugationes	
	analogæ.	
		Metaphy-
		ſica.
Examen	*hebdoma-*	*darium.*
Conjugationes		
anomalæ.		
	Conjugationes	
	anomalæ.	
		Metaphy-
		ſica.
Examen	*hebdoma-*	*darium.*
Voces inva-		
riabiles.		
	Voces inva-	
	riabiles.	
		Metaphy-
		ſica.
Examen	*hebdoma-*	*darium.*
Syntaxis re-		
gularis.		
	Syntaxis re-	
	gularis.	
		Metaphy-
		ſica.
Examen	*hebdoma-*	*darium.*
Syntaxis irregularis.		
Examen	*men-*	*ſtruum.*

Dies.		Pſalmi	Vetus Teſtament.	Apodryphi.	Novum Teſtament
1	d		11. 12.		16.
2	e		13. 14.	11.	Luca. 1.
3	f.		15. 16.	12.	
4	g		17. 18.	13.	
5	A	28.	19. 20. 21.		2.
6	b	29.	22. 23.		3.
7	c	30.	24. 25.		4.
8	d		26. 27.		5.
9	e		28. 29.	14.	6.
10	f		30. 31.	15.	
11	g		32. 33.	16.	
12	A	31.	34. 35. 36.		7.
13	b	32.	Deutero. 1. 2.		8.
14	c	33.	3. 4.		9.
15	d		5. 6.		10.
16	e		7. 8.	Suſanna 1.	11.
17	f		9. 10.	Bel. Draco. 1.	
18	g		11. 12.	Hym. 3. Puer. 1	
19	A	34.	13. [illegible]		[illegible]
20	b	35.	16. 17.		[illegible]
21	c	36.	18. 19.		[illegible]
22	d		20. [illegible]		15.
23	e		22. [illegible]	Prag. Eſth. 1.	16.
24	f		[illegible]	[illegible]	
25	g		26. 27.	[illegible]	
26	[illegible]	37.	28. [illegible]		[illegible]
27	b	38.	31. 32.		[illegible]
28	[illegible]	39.	33. [illegible]		[illegible]
29	d		Iehoſua 1. 2.		20.
30	e		3. 4.	4.	21.
31	f		5. 6.	5.	

Lecina

Latina.	Græca.	Philoſophica.
Syntaxis irregularis.		
	Syntaxis irre-	
	gularis.	
		Metaphyſica.
Examen	*hebdoma-*	*darium*
Proſodia de		
quantitatibus.		
	Proſodia de	
	quantitatibus.	
		Pneu-
		matica.
Examen	*hebdoma-*	*darium.*
Poetica de		
metris.		
	Poetica de	
	metris.	
		Pneuma
		tica.
Examen	*hebdoma-*	*darium.*
Collatio variorum		
Grammaticorum.		
	Collatio variorum	
	Grammaticorum.	
		Pneuma-
		tica.
Examen	*hebdoma-*	*darium.*
Collatio variorum		
Grammaticorum.		
	Collatio variorum	
	Grammaticorum.	
Examen	*men-*	*ſtruum.*
Examen	*tri-*	*meſtre.*

Dies.		Pſalmi.	Vetus Teſtam.	Apocryphi.	Novum Teſtam.
1	g		7 8.	6.	
2	A	40.	9. 10. 11		22.
3	b	41	12. 13.		23.
4	c	42.	14. 15		24.
5	d		16. 17		Iohan. 1
6	e		18. 19.	7.	2.
7	f		20. 21	8.	
8	g		22. 23.	III. Ezræ 1.	
9	A	43.	24. Iudic. 1. 2.		3.
10	b	44.	3. 4.		4.
11	c	45.	5. 6.		5.
12	d		7. 8		6.
13	e		9. 10.	2.	7.
14	f		11. 12.	3.	
15	g		13. 14	4.	
16	A	46.	15. 16. 17		8
17	b	47.	18. 19.		9.
18	c	48.	20. 21.		10.
19	d		Ruth. 1. 2.		11.
20	e		3. 4.	5.	12.
21	f		I. Samuel 1. 2.	6.	
22	g		3. 4.	7.	
23	A	49.	5. 6. 7.		13.
24	b	50.	8. 9.		14.
25	c	51.	10. 11.		15.
26	d		12. 13.		16.
27	e		14. 15.	8.	17.
28	f		16. 17.	9.	
29	g		19.	IV. Ezræ 1.	
30	A	52.	20. 21. 22.		18.

Latina

Latina	Græca	Philosophica.
		Physi-
		ca.
Lexici litera A		
percurratur.		
	Lexici litera A.	
	percurratur.	
		Physi-
		ca.
Examen	*hebdoma-*	*darium.*
Lexici litera B. &		
C. perlegantur.		
	Lexici litera B. &	
	Γ perlegantur.	
		Physi-
		ca.
Examen	*hebdoma-*	*darium.*
Lexici litera D. &		
E legantur.		
	Lexici litera Δ &	
	E legantur	
		Physi-
		ca.
Examen	*hebdoma-*	*darium.*
Lexici litera F. G.		
& H. legantur		
	Lexici litera Z. H.	
	& Θ legantur.	
		Physi-
		ca.
Examen	*hebdomadarium.*	*& menstruum.*

Dies

Dies.		Pſalmi.	Vetus Teſtam.	Apocryphi.	Novum Teſtam.
1	b	53.	23. 24.		19.
2	c	54.	25. 26.		20.
3	d		27. 28.		21.
4	e		29. 30.	2.	Acta Apoſt. 1.
5	f		II. Samuel. 1. 2.	3.	
6	g		3. 4.	4.	
7	A	55.	5. 6. 7.		2.
8	b	56.	8. 9.		3.
9	c	57.	10. 11.		4.
10	d		12. 13.		5.
11	e		14. 15.	5.	6.
12	f		16. 17.	6.	
13	g		18. 19.	7.	
14	A	58.	20. 21. 22.		7.
15	b	59.	23. 24.		8.
16	c	60.	I. Regum 1. 2.		9.
17	d		3. 4.		10.
18	e		5. 6.	8.	11.
19	f		7. 8.	9.	
20	g		9. 10.	10.	
21	A	61	11. 12. 13.		12.
22	b	62.	14. 15.		13.
23	c	63.	16 17.		14
24	d		18. 19.		15
25	e		20. 21.	11.	16.
26	f		22. II. Regum. 1	12.	
27	g		2. 3.	13.	
28	A	64.	4. 5. 6.		17.
29	b	65.	7. 8.		18.
30	c	66.	9. 10.		19.
31	d		11. 12.		20.

Latina.	*Græca.*	*Philoſophica.*
Lexici litera I.		
& K evolvatur.		
	Lexici literæ I.	
	& K. leguntor.	
		Arithme-
		tica.
Examen	*hebdoma-*	*darium.*
Lexici literæ L.		
& M. legantur		
	Lexici literæ Λ	
	& M. legantur	
		Arithme-
		tica.
Examen	*hebdoma-*	*darium.*
Lexici Literæ N.		
& O legantur.		
	Lexici literæ N.	
	& Ξ perlegantur.	
		Geome-
		tria.
Examen	*hebdoma-*	*darium.*
Lexici literæ P.		
& Q. legantur.		
	Lexici litera O.	
	perlegatur.	
		Geome-
		tria.
Examen	*hebdoma-*	*darium.*
Lexici litera R.		
evolvatur.		
Examen	*men-*	*ſtruum.*

Dies.		Pſalmi.	Vetus Teſtament.	Apocryphi.	Novum Teſtament.
1	e		13. 14.	14.	21.
2	f		15. 16.	15.	
3	g		17. 18.	16.	
4	A	67.	19. 20. 21.		22.
5	b	68.	22. 23.		23.
6	c	69.	24. 25.		24.
7	d		I. Paralip. 1. 2.		25.
8	e		3. 4.	1. Mach. 1.	26.
9	f		5. 6.	2.	
10	g		7. 8.	3.	
11	A	70.	9. 10. 11.		27.
12	b	71.	12. 13.		28.
13	c	72.	14. 15.		Roman. 1.
14	d		16. 17.		2.
15	e		18. 19.	4.	3.
16	f		20. 21.	5.	
17	g	—	22. 23.	6.	
18	A	73.	24. 25. 26.		4.
19	b	74.	27. 28.		5.
20	c	75.	29. II. Paralip. 1.		6.
21	d		2. 3.		7.
22	e		4. 5.	7.	8.
23	f		6 7.	8.	
24	g		8. 9.	9.	
25	A	76.	11. 11. 12.		9.
26	b	77.	13. 14.		10.
27	c	78.	15. 16.		11.
28	d		17. 18.		12.
29	e		19 20.	10.	13.
30	f		21. 22.	11.	

Latina.	*Græca.*	*Philoſophica.*
	Lexici litera Π.	
	perlegatur.	
		Coſmo-
		graphia.
Lexici litera S.		
evolvatur.		
	Lexici litera P.	
	legatur.	
		Aſtrono-
		mia.
Examen	*hebdoma-*	*darium.*
Lexici litera T.		
legatur.		
	Lexici literæ Σ	
	& T. legantur.	
		Aſtro.
		nomia.
Examen	*hebdoma-*	*darium.*
Lexici Literæ V.		
& X. legantur.		
	Lexici literæ Y.	
	Φ & X perlegantur.	
		Aſtro-
		nomia.
Examen	*hebdoma-*	*darium.*
Lexici literæ Y.		
& Z. leguntor.		
	Lexici literæ Ψ.	
	& Ω evolvantur.	
Examen	*men-*	*ſtruum.*

Dies.		Pſalmi.	Vetus Teſtament.	Apocryphi.	Novum Teſtam.
1	g		23. 24	12.	
2	A	79.	25. 26. 27.		14.
3	b	80.	28. 29.		15.
4	c	81.	30. 31.		16.
5	d		32. 33.		I. Corinth. 1.
6	e		34. 35.	13.	2.
7	f		36. Ezræ 1.	14.	
8	g		2. 3.	15.	
9	A	82.	4. 5. 6.		3.
10	b	83.	7. 8.		4.
11	c	84.	9. 10.		5.
12	d		Nehem. 1 2.		6.
13	e		3. 4.	16.	7.
14	f		5. 6.	II Machab. 1	
15	g		7. 8.	2.	
16	A	85.	9. 10. 11.		8.
17	b	86.	12. 13.		9.
18	c	87.	Eſter. 1. 2.		10.
19	d		3. 4.		11.
20	e		5. 6.	3.	12.
21	f		7. 8.	4.	
22	g		9. Ieſaiæ. 1.	5.	
23	A	88.	2. 3. 4.		13.
24	b	89.	5. 6.		14.
25	c	90.	7. 8.		15.
26	d		9. 10.		16.
27	e		11. 12.	6.	II Corinth. 1.
28	f		13. 14.	7.	
29	g		15. 16.	8.	
30	A	91	17. 18. 19.		2.
31	b	92.	20 21.		3.

Latina

Latina.	*Græca.*	*Philoſophica.*
Ciceronis		
officia.		
	Demoſthenis oratio	
	Olynthiaca prima.	
		Aſtro-
		logia.
Examen	*hebdoma-*	*darium.*
Ciceronis		
officia.		
	Demoſthenis oratio	
	Olynthiaca prima	
		Geo-
		graphia.
Examen	*hebdoma*	*darium*
Ciceronis		
officia.		
	Demoſthenis oratio	
	Olynthiaca ſecunda.	
		Geogra-
		phia.
Examen	*hebdoma-*	*darium.*
Ciceronis		
officia.		
	Demoſthenis oratio	
	Olynthiaca ſecunda.	
		Geogra-
		phia.
Examen	*hebdoma*	*darium.*
Examen	*men-*	*ſtruum.*

Digitized by Google

AUGUSTUS.

Dies.		Pſalmi.	Vetus Teſtament.	Apocryphi.	Novum Teſtam.
1	c	93.	22. 23.		4.
2	d		24. 25.		5.
3	e		26. 27.	9.	6.
4	f		28. 29.	10.	
5	g		30. 31.	11.	
6	A	94.	32. 33. 34.		7.
7	b	95.	35. 36.		8.
8	c	96.	37. 38.		9.
9	d		39. 40.		10.
10	e		21. 42.	12.	11.
11	f		43. 44.	13.	
12	g		45. 46.	14.	
13	A	97.	47. 48. 49.		12.
14	b	98.	50. 51.		13.
15	c	99.	52. 53.		Galat. 1.
16	d		54. 55.		2.
17	e		56. 57.	15.	3.
18	f		58. 59.	Baruch. 1.	
19	g		60. 6[illegible]	2.	
20	A	100.	62. 63. 64.		4.
21	b	101.	65. 66.		5.
22	c	102.	Ieremiæ. 1. 2.		6.
23	d		3. 4.		Epheſ. 1.
24	e		5. 6	3.	2.
25	f		7. 8.	4.	
26	g		9. 10.	5.	
27	A	103.	11. 12. 13.		3.
28	b	104.	14. 15		4.
29	c	105.	16. 17.		5.
30	d		18. 19.		6.
31	e		20. 21.	6.	Philipp. 1.

Latina.	*Græca.*	*Philoſophica.*
Ciceronis Lælius		
de amicitia.		
	Demoſthenis oratio	
	Olynthiaca tertia.	
		Optica.
Examen	*hebdoma*	*darium.*
Ciceronis Cato major		
de ſenectute.		
	Demoſthenis oratio	
	Philippica prima.	
		Opti-
		ca.
Examen	*hebdoma-*	*darium.*
Ciceronis ſomnium		
Scipionis.		
	Demoſthenis oratio	
	Philippica ſecunda.	
		Opti-
		ca.
Examen	*hebdoma-*	*darium.*
Ciceronis		
Paradoxa.		
	Demoſthenis oratio	
	Philippica tertia.	
		Muſi-
		ca.
Examen	*hebdoma-*	*darium.*
Paradoxa		
Cicero-		
nis.		
Examen	*men-*	*ſtruum.*

Dies		Pſalmi.	Vetus Teſtament.	Apocryphi	Novum Teſtament.
1	f		22. 23.	Sapient 1.	
2	g		24. 25.	2.	
3	A	106.	26. 27. 28.		2.
4	b	107.	29. 30.		3
5	c	108.	31. 32.		4.
6	d		33. 34.		Coloſſenſ. 1.
7	e		35. 36.	3.	2.
8	f		37. 38.	4.	
9	g		39. 40.	5.	
10	A	109	41. 42. 43.		3.
11	b	110	44. 45.		4.
12	c	111.	46. 47.		I. Theſſal. 1.
13	d		48. 49.		2.
14	e		50. 51.	6.	3.
15	f		52. Thren. 1.	7.	
16	g		2. 3.	8.	
17	A	112.	4. Iezech. 1. 2.		4.
18	b	113.	3. 4.		5.
19	c	114.	5. 6.		II. Theſſal. 1.
20	d		7. 8.		2.
21	e		9. 10.	9.	3.
22	f		11. 12.	10.	
23	g		13. 14.	11.	
24	A	115.	15. 16. 17.		I. Timoth. 1.
25	b	116.	18. 19.		2.
26	c	117.	20. 21.		3.
27	d		22. 23.		4.
28	e		24. 25.	12.	5.
29	f		26. 27.	13.	
30	g		28. 29.	14.	

Latina.	Græca.	Philoſophica.
	Demoſthenis ora-	
	tio Philippica	
	quarta.	
		Muſi-
		ca.
Ciceronis		
epiſtolæ		
familia-		
res.		
Examen	hebdoma-	darium
Ciceronis epiſto-		
læ familiares.		
	Iſocratis oratio	
	ad Demonicum.	
		Archi-
		tectonica.
Examen	hebdoma-	darium.
Ciceronis epiſto-		
læ familiares		
	Iſocratis oratio	
	ad Demonicum.	
		Archi-
		tectonica.
Examen	hebdoma-	darium.
Ciceronis epiſto-		
læ familiares.		
	Iſocratis	
	epiſtolæ.	
		Architectonica.
Examen	menſtruum &	trimeſtre.

OCTOBER.

Dies.		Pſalmi.	Vetus Teſtament.	Apocryphi.	Novum Teſtament
1	A	188.	30. 31. 32.		6.
2	b	119.	33. 34.		II. Timoth. 1.
3	c	120.	35. 36.		2.
4	d		37. 38.		3.
5	e		39. 40.	15.	4.
6	f		41. 42.	16.	
7	g		43. 44.	17.	
8	A	121.	45. 46. 47.		Titum. 1.
9	b	122.	48. Daniel. 1.		2.
10	c	123	2. 3.		3.
11	d		4. 5.		Philemon 1.
12	e		6. 7.	18.	Hebræos. 1.
13	f		8. 9.	19.	
14	g		10. 11.	Eccleſiaſt.	
15	A	124.	12. Hoſea. 1. 2.		2.
16	b	125.	3. 4.		3.
17	c	126.	5. 6.		4.
18	d		7. 8.		5.
19	e		9. 10.	2.	6.
20	f		11. 12.	3.	
21	g		13. 14.	4.	
22	A	127.	Ioel. 1. 2. 3.		7.
23	b	128.	Amos. 1. 2.		8.
24	c	129.	3. 4.		9.
25	d		5. 6.		10.
26	e		7. 8.	5.	11.
27	f		9. Abdias. 1.	6.	
28	g		Ionas. 1. 2.	7.	
29	A	130.	3. 4. Michea. 1.		12.
30	b	131.	2. 3.		13.
31	c	132.	4. 5.		Iacob. 1.

Latina

Latina.	*Græca.*	*Philoſophica.*
Phraſeo-		
logia.		
	Phraſeo-	
	logia.	
		Ethi-
		ca.
Examen	hebdoma-	darium
Phraſeo		
logia	Phraſeo-	
	logia	
		Ethi-
		ca.
Examen	hebdoma-	darium
Florile-		
gium.	Florile-	
	gium.	
		Ethi-
		ca.
Examen	hebdoma-	darium.
Florile-		
gium.	Florile-	
	legium.	
		Fthi-
		ca.
Examen	hebdoma-	darium.
Examen	men-	ſtruum.
	inſtituatur.	

Dies.		Pſalmi.	Vetus Teſtament.	Apocryphi.	Novum Teſtament.
1	d		6. 7.		2.
2	e		8. Nahum. 1.	8.	3.
3	f		2. 3.	9.	
4	g		Habac. 1. 2.	10.	
5	A	133.	3. Zephon. 1. 2.		4.
6	b	134	3. Haggai. 1.		5.
7	c	135.	2. Zachar. 1.		I. Petri 1.
8	d		2. 3.		2.
9	e		4. 5.	11	3.
10	f		6. 7.	12.	
11	g		8. 9.	13.	
12	A	136	10. 11. 12.		4.
13	b	137.	13 14.		5.
14	c	138.	Malach 1. 2.		II, Petri 1.
15	d		3. 4.		2.
16	e		Iob. 1. 2.	14.	3.
17	f		3 4.	15	
18	g		5. 6.	16.	
19	A	139.	7. 8. 9.		I, Iohan 1.
20	b	140.	10. 11.		2.
21	c	141.	12 13.		3.
22	d		14. 15.		4.
23	e		16. 17.	17.	5.
24	f		18. 19.	18.	
25	g		20 21.	19.	
26	A	142.	22. 23 24.		II, Iohan. 1.
27	b	143.	25 26.		III, Iohan. 1.
28	c	144.	27. 28.		Iudæ 1.
29	d		29. 30.		Apoca[illegible] 1.
30	e		31. 32.	20.	2.

Latina

Latina.	*Græca.*	*Philoſophica.*
Stilus		
epiſtolicus		
	Stilus	
	epiſtolicus.	
		Oecono-
		mica.
Stilus		
epiſtolicus.		
	Stilus	
	epiſtolicus.	
		Oecono-.
		mica.
Examen	hebdoma-	darium.
Stilus		
epiſtolicus.		
	Stilus	
	epiſtolicus.	
		Poli-
		tica.
Examen	hebdoma-	darium.
Stilus		
oratorius.		
	Stilus	
	oratorius.	
		Poli-
		tica.
Examen	hebdoma-	darium.
Stilus oratorius		
		Politica.
Examen	meñ-	ſtruum.

Dies.		Pſalmi.	Vetus Teſtament.	Apocryphi.	Novum Teſtam.
1	f		33. 34	21.	
2	g		35 36.	22	
3	A	145.	37 38 39.		3.
4	b	146.	40 41.		4.
5	c	147.	42. Proverb. 1.		5
6	d		2. 3.		6.
7	e		4. 5.	23.	7.
8	f		6. 7.	24.	
9	g		8 9.	25.	
10	A	148.	10. 11. 12.		8.
11	b	149.	13. 14.		9.
12	c	150.	15. 16.		10.
13	d		17. 18.		11.
14	e		19. 20	26.	12.
15	f		21. 22.	27.	
16	g		23. 24.	28.	
17	A		25. 26. 27.		13.
18	b		28. 29.	29. 30.	14.
19	c		30.31.	31. 32.	15.
20	d		Eccleſiaſt. 1 2.	33 34.	16.
21	e		3 4.	35.36.	17.
22	f		5.6.	37.38.	
23	g		7. 8.		
24	A		9. 10 11.		18.
25	b		12. Canticum 1.	39. 40.	19.
26	c		2. 3.	41. 42.	20.
27	d		4. 5.	43. 44.	21.
28	e		6. 7	45. 46.	22.
29	f		8.	47. 48.	
30	g			49. 50.	
31	A			51.	

Digitized by Google

Latina.	*Græca.*	*Philoſophica.*
Stilus		
oratorius		
	Stilus	
	oratorius.	
		Scho-
		la-
		ſtica.
Examen	hebdoma-	darium.
Stilus		
hiſtoricus		
	Stilus	
	hiſtoricus.	
		Hiſto-
		rica.
Examen	hebdoma-	darium.
Stilus		
hiſtoricus.		
	Stilus	
	hiſtoricus.	
		Hiſto-
		rica.
Examen	hebdoma-	darium.
Stilus		
hiſtoricus.		
	Stilus	
	hiſtoricus.	
		Hiſto-
		rica.
Examen men-	ſtruum, trimeſtre	& annuum.

Delinea-

Delineavi Calendarium Catholicum: & quidem negligentiuſculè delineavi. Id feci ſtudio, ut meâ negligentiâ ſtudioſorum exercerem diligentiam, eamque excitarem. Sat mihi guſtum huius rei dediſſe. Studioſorum eſt, pro ſuorum ſtudiorum ratione rem totam immutare.

Sed deſcendamus ad modum diſcendi ſpecialem, cujus ſupra meminimus *Tab. V. pag. 16. Tab. XXIX. pag. 52.* Hactenus enim tradita ſunt generalia, quæ omnibus & univerſis ſtudioſis obſervanda veniunt. Reliquum eſt, ut in ſpecie oſtendamus, quænam debeat eſſe ſtudiorum ratio in hâc vel illâ profeſſione.

Modus diſcendi ſpecialis continet theoriam de
- Recapitulatione generalium *Vide Tabellam ſequentem.*
- Obſervatione illorum, quæ in quovis ſtudio ſpectanda: ut ſunt iſta quatuor
  - 1. Index authorum præcipuorum.
  - 2. Locorum communium ratio.
  - 3. Calendarium ſpeciale.
  - 4. Typus ſtudiorum horarius.
- Diſtinctione facultatum ſeu profeſſionum: ut ſunt
  - I. Philologia: eaque præcipuè
    - Latina
    - Græca
    - Hebræa
    - cùm quis linguam diſcit, ut in illâ excellat, eamque doceat.
  - II. Philoſophia; cùm quis totum Philoſophiæ ſtadium percurrit, vel certam diſciplinam, ut in ſcholâ doceat.
  - III. Theologia; cùm quis eam diſcit, ut doceat in
    - Scholâ.
    - Eccleſiâ.
  - IV. Iuriſprudentia, quis diſcit, ut exerceat vel in
    - Scholâ.
    - Foro.
  - V. Medica; quæ pro ſectarum recentiorum numero eſt
    - Galenica.
    - Paracelſica.

❡ OBSERVATIO.

Delineavi nonnulla Calendaria ſpecialia: at non implevi. Hoc incumbit ſtudioſo, qui id pro ſuâ ſagacitate & conditione præſtabit: præſertim cùm rationem ea implendi oſtenderim.

Recapitu-

- In omni ſtudio debent conjungi
  - Natura: ut eſt naturaliter bona habilitas
    - Animæ
      - Sentientis: Eſtque integritas ſenſuum
        - Externorum.
        - Internorum.
      - Ratiocinantis in
        - Intellectu eſtque
          - Bonitas ingenii.
          - Dexteritas judicii.
          - Firmitas memoriæ.
        - Voluntate
          - Amor artis.
          - Impetus ad artem.
    - Corporis. Nam *Gratior eſt pulchro veniens e corpore virtus.*
  - Doctrina: quæ eſt vel
    - Ars: cujus cauſæ
      - Senſus.
      - Ratio
        - Inventrix per
          - Obſervationem, quæ eſt
            - Experientia.
            - Hiſtoria.
          - Inductionem.
          - Syllogiſmum.
        - Excultrix, quæ artes
          - Judicat, præcepta
            - Singula per tres dolabras ſeu leges axiomaticas
              - κατὰ παντὸς.
              - καθ' αὑτὸ.
              - καθ' ὅλου πρῶτον.
            - Conjuncta, per tres leges Methodi
              - Homogeneitatis.
              - Subordinationis.
              - Colligationis.
      - Divina illuminatio.
    - Inſtitutio: eaque vel
      - Explicatio præceptorum. Ea
        - fit
          - Docendo.
          - Diſcendo.
        - eſt
          - Acroaſis.
          - Lectio.
      - Exercitatio ſeu Uſus: eſtque
        - Geneſis
          - Imitatio. Imitari autem debemus
            - Virtutes.
            - Autores claſſicos.
          - Thematis liberi tractatio.
        - Analyſis
          - Inventionis
            - Thematis.
            - Argumenti.
          - Diſpoſitionis
            - Noeticæ, ſeu Axiomaticæ.
            - Dianoeticæ
              - Syllogyſticæ.
              - Methodicæ.

Digitized by Google

MODVS DISCENDI LINGVAM LATINAM, SEV DE STVDIO ELOQVENTINÆ LATINÆ.

Philologia eſt Linguarum cognitio.

Linguæ ſunt numero LXXII. quot numerantur nationes. Aliæ autem ſunt Principes: aliæ minus principales. Illæ vocantur Cardinales, ſuntque numero tres, Hebræa, Græca, Latina: quibus nobilitatus fuit titulus crucis CHRISTI. Has igitur Philologus cumprimis ſibi diſcendas ſtatuat; iisque utetur, imo nitetur ceu firmamento: reliquis utetur pro ornamento.

Quomodo autem feliciter has, quas dixi, linguas perdiſcere poſſit, paucis oſtendam, initium facturus à Latinâ.

Studium linguæ Latinæ eſt Oratorium vel Poëticum. Utrumque eſt conjungendum: & in utroque quatuor obſervanda.

I. Index Authorum præcipuorum.
II. Ratio Locorum Communium.
III. Typus Horarius.
IV. Calendarium Latinum.

I.

INDEX LATINORVM AVTHORVM & quidem primò Oratorum.

Digitized by Google

Sex ſunt periodi lectionis Oratoriæ in linguâ Latinâ:

- **Prima quæ**
  - Continetur intra annum 14. aut 15. ætatis, quæ non tam judicio quàm memoriâ pollet.
  - Habet pro
    - Scopo Grammaticam elegantiam.
    - Objecto ſenſualia & familiaria ſcripta; quibus illa ætas delectatur: ut ſunt
      - 1. Colloquia.
      - 2. Comœdiæ.
      - 3. Epiſtolæ familiares.
      - 4. Fabellæ.
    - Medio Latinos Authores, qui ſenſualiter ſcripſerunt.
- **Secunda; ſub cuius**
  - Initiũ ars Logica diſcenda quantũ ad
    - Præcepta.
    - Regulas.
    - Vſum.
  - Progreſſum Hiſtorici ſenſuales à prandio legendi: ut ſunt
    - Iovius cumprimis.
    - Iuſtinus.
    - Sleidanus.
- **Tertia.** Studio Logico abſoluto, in manus ſumatur Philoſophia practica, quantum ad primã impreſſionem: ut videlicet generaliter cognoſcas Ethicam, Oeconomicam, Politicam: & quidem ex unico Keckermanno. Ratio quia artis Logicæ uſus dexter haberi non poteſt, niſi in materiâ circa quam Logicus verſatur. Iſta autem materia ſunt res ipſæ, præſertim practicæ, quæ faciliùs ab adoleſcentibus intelliguntur, quam theoreticæ. Accedit, quod teſte Scalig. exerc. 1. ſ. 3. Oratoria ſit quaſi pars quædam Politicæ. At ſtudioſus non contentus erit hâc ſimplici Philoſophiæ practicæ impreſſione, ſed titulos practicos diſponet per volumina. Tertiò legatur Rhetorica: Quartò Ciceronianus Rami. Nam in hâc tertia periodo ſtudioſus ſe præparabit ad lectionem Ciceronis. Itaque tria ſunt huius periodi intervalla:
  - Primum conſiſtit in Philoſophiæ practicæ
    - Impreſſione.
    - Diſpoſitione per volumina locorum communium.
  - Secundum abſolvitur Rhetoricę
    - Lectione. Ter legatur præcepta.
    - Exercitatione. Tres orationes diſponantur ſecundùm illa præcepta.
    - Adornatione locorum communium
      - Oratoriorum.
      - Epiſtolicorum.
  - Tertium abſoluitur lectione Ciceroniani Rami: in quo de Ciceronis Eloquentia, &c. tractatur.
- **Quarta**: *Vide Tabulam ſequentem.*
- **Quinta**: *Vide Tabulam XXXIII. pag. 86.*
- **Sexta**: *Vide Tabulam XXXIV. pag. 87.*

- Quarta periodus deputetur lectioni Ciceronis: in cuius ſcriptis ſpectatur
  - Ordo; quo ſint legẽda. Huc pertinet diviſio ſcriptorum Ciceronis. Alia ſunt
    - I. Rhetorica & Dialectica: quę hoc ordine evolvenda
      - 1. Topica.
      - 2. De Inventione.
      - 3. Partitiones oratoriæ.
      - 4. Libri III. de oratore.
      - 5. Liber de claris oratoribus.
      - 6. Liber unus de oratore.
      - 7. Rhetoricorum Libri IV.
      - 8. Liber de optimo genere oratorum.
    - II. Oratoria. Itaque hæc ſecunda erit mera lectionis Ciceronianæ. Sunt autem orationes Ciceronis
      - Quinquaginta ſex; earumq; aliæ
        - Iuveniles: quæ primò legendæ.
        - Viriles. Vide
          - Gothofredum.
          - Freigium.
      - Legendæ ita ut
        - Reſolvatur unica illa pro Quinctio.
        - Reliquæ reſolvãtur tacitè.
        - Non opus eſt multis commentariis: vnus Freigius ſufficit.
        - Quatuordecim orationes componantur ad imitationem Ciceronis.
    - III. Dogmatica; eaque
      - Philoſophica
        - Ethica
          - Officia.
          - Tuſculanæ quæſtiones.
          - De finib. bonor. & malor.
          - De amicitiâ.
          - Paradoxa.
        - Politica
          - Somnium Scipionis.
          - Academicæ quæſtiones.
      - Theologica: libri de
        - Naturâ deorum.
        - Diuinatione.
    - IV. Epiſtolica. Hîc velim legi omnes epiſtolas: præter eas, quæ ſunt ad Atticum.
  - Modus quo legenda ſunt iſta ſcripta. Duo in illis notentur;
    - Verba: vt ſunt
      - 1. Voces elegantiores, epitheta, &c.
      - 2. Phraſes
      - 3. Formulæ
        - (2., 3.) quæ referentur in locos communes. de quib. infra.
    - Res: quæ referentur in locos
      - Practicos
        - Ethicos.
        - Oeconomicos.
        - Politicos.
      - ποιητικούς
        - Logicos.
        - Rhetoricos.
      - Theoreticos.

I.

Probatur nobis editio Ciceronis in quartâ formâ, authore Dionyſio Gothofredo Iuriſconſulto clariſſimo.

II.

Toti Ciceroni, præter Epiſtolas ad Atticum, perlegendo annus, vel ad ſummum ſeſquiennium ſufficiet: ut putat Keckermannus. Lipſius requirit biennium.

III.

Partitiones Oratoriæ & libri de Oratore à nullo præteriri debent.

IV.

Lectio Orationum Ciceronis quatuor aut quinque menſium ſpatio abſolvi poteſt.

V.

Lectio Dogmaticorum librorum Ciceronis abſolvi poteſt duobus aut tribus menſibus.

VI.

Res quæ in locos κοινοὺς referendæ ſunt, multæ in ſcriptis Ciceronis Logicis & Rhetoricis occurrunt.

VII.

Index, qui additur editioni Ciceronis Gothofredianæ, philologo ſit quàm commendatiſſimus.

VIII.

Antequam accedas ad lectionem Ciceronis, vitam ipſius cognoſces, & ſimul hiſtoriam illius temporis, quod proximè præceſſit.

Digitized by Google

- Quinta periodus eſt, quâ ſtudioſus Eloquentiæ ſeſe conferet ad lectionem
  - I. Iulii Cæſaris: cujus ſtilus eſt [illegible] & dulciſſimus.
  - II. Saluſtii: cujus ſtilus eſt graviſſimus.
  - III. Panegyricorum authorum, qui uno volumine ſunt editi: inter quos cumprimis excellit Plinii Panegyricus.
  - Aliorum authorum Latinorum: qui dividuntur ſecundùm ætates linguæ Latinæ; ut ſunt
    - I. Infantia ſeu Pueritia ante Terentium: ubi floruerunt
      - Lucilius, Accius, Plautus, Galba, Craſſus, Antonius.
    - II. Ἀκμή, ætas vigens & incorrupta, ſeculum aureum: quod habuit
      - Terentium, Varronem, Ciceronem, Cæſarem, Saluſtium, Livium.
    - III. [illegible] ſeu declinans ætas ad ſenium: in cujus claſſe ſunt præcipui
      - Quintilianus, Valerius Max. Plinius Secundus, Suetonius, Celſus, Plinius Iunior, Florus, Lactantius, Vlpianus, Iuſtinianus Imp. Boëtius, Hieronymus, Sedulius, Auſonius, Apuleius, Fulgentius, Martianus Capella.
    - IV. Senectus & Sepultura; ad quam pertinent Scholaſtici Theologi principes & quidam ICti: ut
      - Albertus Magnus, Thomas Aquinas, Ioannes Scotus. Alanus, Bonaventura, Petrus Hiſpanus, Gabriel Biel, Occam, Bartholus, Baldus, &c.
    - V. [illegible] ſeu renovatio & priſtina vita: ubi eſt ætas
      - Prima ſub
        - Aldigerio, Franc. Petrarchâ, Ioan. Bocatio, Franc. Philelpho, Laurent. Vallâ, Ænea Sylvio, Baptiſtâ Mantuano.
      - Media ſub
        - Angel. Politiano, Hermolao Barbaro, Marſilio Ficino, Pico Mirandul. Rudolph. Agricolâ, Conrad. Celte, Iac. Sadoleto, Chriſt. Longolio, Philip. Melanthon. Ioach. Camerario, Ioan. Sturmio. Nizolio &c.
      - Nova ſub Iuſto Lipſio, &c.

Sexta

Sexta periodus erit jam in Laconico ſtilo formādo: ubi legendi ſunt

- **Principio**
  - Seneca, Plautus, Tacitus.
  - Iuſtus Lipſius: cujus ſcripta ſunt
    - **I. Epiſtolica**
      - Octo centuriæ Epiſtolarum.
      - Libri quinque Epiſtolicarum quæſtionum.
    - **II. Philoſophica**
      - Libri ſex Politicorum.
      - Libri tres Phyſiologiæ Stoicorum.
      - Libri tres Manuductionis ad Stoicam Philoſophiam.
      - Monita & Exempla politica.
      - Diſſertatio ad Principes Belgarum.
      - Libri duo de Conſtantiâ.
    - **III. Hiſtorica & Critica**
      - Libri tres de cruce.
      - Commentarii in Panegyricum Plinii.
      - Libri quinque de Militiâ Romanâ.
      - Libri ſex de admirandis ſive de magnitudine Romanâ.
      - Libri quinque Polioreeticōn.
      - Libri tres Variarum / Libri tres Antiquarum } Lectionum.
      - Commentaria in Tacitum.
      - De rectâ pronunciatione linguæ Latinæ.
      - Inſtitutio Epiſtolica.
      - Electorum libri duo.
      - Saturnalium libri duo.
    - **IV. Theologica**
      - Liber de unâ religione.
      - Diva
        - Hallenſis.
        - Sichemenſis.
- Deinde veniendum ad epiſtolas Laconicas. Et hic primò diligenter legendæ erunt Epiſtolæ Ciceronis ad Atticum: dehinc Epiſtolæ Senecæ, Plinii Secundi, & aliorum veterum & recentium authorum.

¶ *Dicta ſunt Periodi in ſtudio Oratorio: ſequuntur Periodi ſtudij Poetici.*

Tres ſunt periodi ſtudii Poetici

- Prima eſt, quâ cognoſcuntur præcepta Poetices de
  - Quantitate Syllabarum.
  - Generibus Carminum.
- Secunda, quâ carmina qualia qualia componuntur.
- Tertia, quâ Authores leguntur: quorum ſunt quinque ætates
  - Prima: ſub quâ
    - Cæcilius, Ennius,
    - Terentius } omnium optimi.
    - Plautus.
  - Secunda: in quâ
    - Vergilius, Cornelius Gallus,
    - Lucretius, Quintilius Varus,
    - Propertius, Ovidius,
    - Tibullus, Catullus, Horatius,
    - } Et hæc ætas omniũ feliciſſima.
  - Tertia: in quâ
    - Sulpitia fœmina, Valerius Flaccus, Statius,
    - Iuvenalis, Perſius, Seneca, Silius, Sulpitius,
    - Lucanus.
  - Quarta: in quâ
    - Macer, Serenus, Sidonius, Calphurnius,
    - Nemetianus, Boëtius, Auſonius, Paulinus,
    - Claudianus, Prudentius.
  - Quinta recentior: in quâ numerantur
    - Petrarcha, Philelphus, Marullus, Vegius, Baptiſta Fiera, Baptiſta, Mantuanus, Accius, Michael Verinus, Strozzi pater & filius, Palingenius, Pierius, Mycillus, Alciatus, Ioan. Secundus, Eoban. Heſſus, Stigelius, Ioan. Major, Buchananus, Lotichius, Sabinus, Paganus, Melanchton, Nath. Chytræus, VVidebramus, Meiſterus, Paul. Meliſſus, Friſchlinus, Rudolphus Goclenius, Frider. Taubmannus, Ioan. Owenus, Meibomius, Kirchnerus &c.

Chronologiam poetarum vide in Theſauro noſtro Chronologia.

Digitized by Google

II.

RATIO LOCORVM COMMVNIVM in ſtudio Oratorio & Poetico.

Duo hîc indicanda. Primum quisnam ordo in titulis obſervandus. Deinde quomodo ipſa volumina adornanda.

- Loci communes Oratorii & Poetici ſunt verborum vel
  - Simplicium. Et diſponuntur ordine vel
    - Alphabetico: ut ſi aliquid ſingulare legas de aliqua voce, breviter annotes ad Lexicon
      - Calepini.
      - Nizolii.
      - Fabri. &c.
    - Reali: quando ad titulos rerum in ipſis diſciplinis annotantur vocabula.
  - Conjunctorum ſeu phraſium & diſponuntur ordine
    - Alphabetico: qui eſt duplex
      - Prior: ut inſertâ chartâ purâ in Lexicon Calepini ad voces ſimplices addas phraſes.
      - Poſterior; cùm certi tituli conſtituuntur, ad quos revocantur phraſes, ut abrumpendi benedicendi &c.
    - Reali: quem
      - Probat Keckermannus, *Vide Tabulam ſequentem.*
      - Nos probamus. Nobis conſultũ videtur nullos certos conſtituere titulos, ſed volumen chartaceum diſtinguere in tres cellulas: & authorem ad manum ſumere atque enotare in
        - Vocabulario, voces.
        - Phraſeologiâ, Phraſes.
        - Florilegio
          - Ornamẽta ut sũt
            - Dicta.
            - Similia.
            - Exẽpla
          - Formulas
            - Salutandi,
            - Ordiendi,
            - Confirmandi, &c.

Digitized by Google

Keckermanno hi loci communes ſunt vel
- Laxiores: cùm vel
  - Conſtituuntur tot volumina phraſeωn, quot ſunt diſciplinæ.
  - Ad ſingulas diſciplinas notantur phraſes, verbi gratiâ, cùm in Theoſophiâ, ad titulum de Dei Providentia notantur elegantiores phraſes, quibus ea exprimitur.
- Contractiores: cùm unico volumine complectimur ea quæ pertinent ad hominis
  - Mentem (ſeu Intellectum: quò pertinent phraſes, quæ ſignificant tres mẽtis operationes: ut ſunt
    - Apprehenſio ſimplicium: ubi ſunt tituli
      - Cogitandi. &c.
      - Indagandi.
    - Sententia: ut
      - Affirmare.
      - Negare.
      - Limitare &c.
    - Diſcurſus: ut
      - Probare.
      - Inferre.
      - Ordinare &c.
  - Memoriam: ut ſunt hi tituli
    - Meminiſſe.
    - Recordari.
    - Obliviſci, &c.
  - Voluntatem: ut ſunt quàmplurimi tituli
    - Lætandi.
    - Gratulandi.
    - Suadendi. &c.
  - Loquelam: ut ſunt tituli
    - loquendi
      - breviter.
      - prolixè.
      - eleganter.
    - jubendi.
    - prohibendi &c.
  - Riſum & Fletum: ut ſunt tituli
    - Ridendi.
    - Lachrymandi.
    - Deplorandi, &c.

¶ *Vide appar. Pract. Keckerman. pag. 90.*

III.
TYPVS HORARIVS STVDIORUM IN Eloquentiæ Latinæ ſtudio.

Studioſus Oratoriæ & Poëticæ exercebit memoriam horis matutinis: pomeridianis linguam & ſtylum: veſpertinis itidem memoriam.

IV.
CALENDARIVM LATINVM.

Curriculum ſtudii Oratorii finiri debet ſpatio triennii: ut nempe tribuantur orationibus & carminibus

- Formandis & habendis
  - Liberis menſes xxxi. hoc modo:
    - 4. Thematibus ſingularibus: ut ſunt
      - Perſonæ.
      - Loca.
      - Tempus.
      - Facta.
    - 3. Thematib. univerſalibus: ut ſunt res
      - Theotericæ 2.
      - Practicæ 1.
    - 3. Laudationibus & Vituperationibus.
    - $\frac{1}{2}$ Motui pœnitentiæ.
    - 3. Gratulationi.
    - 2. Adhortationibus.
    - 2. Deliberationi ſolitariæ.
    - 2. Deliberationi ſociatæ, ſeu conſiliis habendis.
    - 2. Petitioni & interceſſioni.
    - $\frac{1}{2}$ Lamentationi & Deprecationi.
    - 2. Conſolationi.
    - 3. Dehortationi.
    - $\frac{1}{2}$ Invectivæ.
    - 2. Accuſationi.
    - $\frac{1}{2}$ Comminationi.
  - Textualibus menſes quatuor.
- Reſolvendis quinque menſes. Quod reliquum erit temporis, impendetur exercitiis extemporalibus: ut ſtudioſi Eloquentiæ quoque aſſueſiant ex tempore diſſerere, putà Laudare, Conſolari, Accuſare. &c.

Digitized by Google

rum exemplorum ap-

	Vocabularium	Phraseologia
Exemplum Oratorium Epiſtol. 1. *Cic.lib*.1.	Conquieſti *ſyncope.*	In cauſa hæc ſunt.
	Idus. *explicetur hac vox.*	Res agitur per creditores.
	Religio.	Nec precibus, nec admonitionibus noſtris reliquit locum.
	Legatus.	
	Familiaris.	Agere cauſam alicuius.
	Exulceratus.	
	Exagitans.	Oſtendit ſe fore accerrimum tui defenſorem.
	Fides.	
	Senatus conſultum.	Inclinata res eſt.
		In eam opinionem rem adduxerunt.
Exemplum poeticum.		ODA PRIMA.
	Mœcenas vel Mecœnas.	Editus atavis regibus.
		Colligere pulverem Olympicum.
	Editus *vulgo* Aeditus.	Tergeminis tollere honoribus.
	Curriculum.	
	Palma.	Condere horreo.
	Quirites.	
	Libyci.	Gaudet findere agros ſarculo.
	Sarculo.	
	Attalicis.	Nauta pavidus ſecat mare.
	Cypria.	
	Icareus.	Nauta indocilis pati pauperiem.
	Africum.	
	Ratis.	Partem demere de die ſolido.
	&c.	
		Multos caſtra juvant. &c.

¶ *Hac notata ſunt ſterilia, niſi addantur gloſſa, obſervationes &c.*

FLORI-

IN LINGVA LATINA DVOpoſitione declarata.

FLORILEGIVM SEV POLYANTHEA.

Dicta.	Gratiam noſtram extinguit hominum ſuſpicio. Si eſſet in iis fides, in quibus ſumma eſſe debebat, non laboraremus.
Similia.	*Similitudo contracta*: Homo exulceratus. *Ea explicanda eſt.*
Exempla.	I. Ammonius, regis legatus, apertè pecunia oppugnavit Pompejum. II. Pompejus & ejus aſſeclæ.

HORATII.

Dicta.	Multos caſtra juvant, & lituo tubæ Permiſtus ſonitus, bellàque matribus Deteſtata. O & præſidium, & dulce decus meum!
Similia.	*Notetur illuſtris ſimilitudo de* palmâ. *Item de* hederâ.
Exempla.	1. Mœcenatis. 2. Horatij. 3. Quiritum. 4. Muſarum, Euterpes, &c.

Nam etiam mythiſtoria, quæ vocat πολυ... ille Lipſius huc referri debent.

M 3 In coll-

¶ *Utile præterea fuerit inſtituere Collegium Oratorium, cujus proceſſum deſcribemus, ſecuti ductum eminentiſſ. Reckermanni.*

In collegio Oratorio eſt

- Præſtes ſeu Præſes & Director; qui
  1. Certum ordinem inſtituat inter ſtudioſos Elquentiæ: & eorum profectum habeat exploratum.
  2. Materias ac Diſpoſitionem primò aliquoties ſuppeditet: deinde nuda themata præſcribat: denique inventionem thematum ipſis ſtudioſis permittat.
  3. Proponat authores reſolvendos.
  4. Cenſores nominet ſeptenos ſingulis vicibus.
  5. Dum oratio habetur, notet errata.
  6. Cenſuras ex ordine requirat: & de iis judicium ferat.
  7. Suum judicium ultimò dicat liberè.
- Collegij Particeps; qui eſt
  - Palæſtrita; qui ſe exercet. Ille
    1. Sit utcunque verſatus in Logicis & Rethoricis.
    2. Orationem
       - diligenter formet,
       - fideliter ediſcat,
       - graviter recitet,
       - adeoque ſciat
         - aſcēdere in cathedrā.
         - dicere in cathedrâ.
         - deſcēdere ex cathedrâ.
    3. Poſt habitam orationem
       - Audiat cenſuras.
       - Domi corrigat defectus.
  - Auditor: isque vel
    - Tacitus: qui
      1. Etiam paratus accedat: & orationem domi componat.
      2. Diligenter attēdat in Collegio.
      3. Suam orationem cum illâ; quæ habetur, conferat.
      4. Vbi domum redierit, emendet.
    - Cenſor: qui
      1. Præmeditatus accedat, ſuámque orationem in parato habeat.
      2. Cùm oratio recitatur, omnia attentiſſimè examinet juxta præcepta Grāmat. Rhetor. Dialect.
      3. Si quid audiat correctione dignum, vel memoriâ vel palimpſeſto notet.
      4. Ingenuè proferat, quæ obſervavit.
      5. Quæ verò ab anteceſſore ſuo jā ante cenſeri & moneri audiit, prætereat, vel ſuum quoque de iis judicium proferat.

Primum Trimeſtre.

	Ianuarius.	Februarius.	Martius.
1			
2			
3			
4			
5			
6			
7			
8			
9			
10			
11			
12			
13			
14			
15			
16			
17			
18			
19			
20			
21			
22			
23			
24			
25			
26			
27			
28			
29			
30			
31	*Examen*	*men*	*ſtruum.*

ſecundum.

Secundum Trimeſtre.

	Aprilis.	Majus.	Junius.
1			
2			
3			
4			
5			
6			
7			
8			
9			
10			
11			
12			
13			
14			
15			
16			
17			
18			
19			
20			
21			
22			
23			
24			
25			
26			
27			
28			
29			
30			
31	*Examen*	*men-*	*ſtruum.*

Digitized by Google

Tertium Trimeſtre.

	Iulius.	Auguſtus.	September.
1			
2			
3			
4			
5			
6			
7			
8			
9			
10			
11			
12			
13			
14			
15			
16			
17			
18			
19			
20			
21			
22			
23			
24			
25			
26			
27			
28			
29			
30			
31	*Examen*	*men*	*ſtruum.*

Quartum Trimeſtre.

	October.	November.	December.
1			
2			
3			
4			
5			
6			
7			
8			
9			
10			
11			
12			
13			
14			
15			
16			
17			
18			
19			
20			
21			
22			
23			
24			
25			
26			
27			
28			
29			
30			
31	*Examen*	*men-*	*ſtruum.*

MODVS

MODUS DISCENDI LITERAturam Græcam.

Quatuor in ſtudio huius linguæ nobis obſervanda.
I. Quinam authores legendi.
II. Quomodo loci communes adornandi.
III. Typus Studiorum horarius.
IV. Calendarium Græcum.

I.

DE AUTHORIBUS PRÆCIPUIS.

Authores Græci ſunt:

- I. Grammatici
  - Veteres: Gaza.
  - Recentes
    - Clenardus, Golius &c.
    - Ramus apud Rameos.
    - Gretſerus apud Ieſuitas.
- II. Lexicographi
  - Budæus.
  - Stephanus, in Theſauro linguæ Græcæ.
  - Scapula.
- III. Didactici & Hiſtorici: qui ſunt vel
  - Sacri
    - Primario. Huc pertinent libri Nov. Teſtam.
    - Secundario
      - Septuaginta Interpretes veteris Teſtamenti.
      - Patres Græci.
  - Profani; iiq;
    - Oratores
      - Demoſthenes.
      - Iſocrates: ex interpretatione VVolfij.
    - Poetæ
      - Comici
        - Ariſtophanes, Friſchlini.
        - Menander.
      - Tragici: quorum anteſignanus Euripides, Porti.
      - Lyrici: quorum princeps eſt Pindarus, Aretij.
      - Heroici
        - Homerus, Giphanij.
        - Heſiodus, Ioannis Friſij.
    - Hiſtorici
      - Herodotus
      - Thucydides
      - Xenophon
      - } Henrici Stephani.
    - Philoſophici: iiq; præcipui
      - Plato.
      - Ariſtoteles, Pacij.
      - Plutarch. Xylādri

Quomodo Locos Communes in linguâ Græcâ adornan-
ubi duorum exemplorum appoſitione Ra-

	VOCABVLARIVM.	PHRASEOLOGIA.
Exemplum ſacrum 1. cap. 1. epiſt. ad Epheſios.	Ἀπόστολος Legatus. v. 1. Ἰησοῦς, vox Hebraica. v. 1. Χριστὸς Unctus: *nomen officij* ibid. Θεὸς καὶ Πατὴρ vocula καὶ ponitur exegeticè, non copulativè. v. 3. υἱοθεσία. v. 5. εὐδοκία. v. 5. Ἀπολύτρωσις. v. 7. παράπτωμα. v. 7. μυστήριον. v. 9	οἱ ὄντες ἐν Ἐφέσῳ, Epheſij. v. 1. εὐλογεῖν ἐν εὐλογίᾳ. v. 3. Hebraiſmus. πρὸ καταβολῆς κόσμου. v. 4. προορίζειν εἰς υἱοθεσίαν. v. 5. ἐν χάριτι χαριτοῦν. v. 6. Pleonaſmus Hebraicus. σοφία καὶ φρόνησις. v. 8. Differunt: illa intellectum, hæc voluntatem perficit. τὰ πάντα. v. 10. & 11. Articulus præpoſitivus reſtringit univerſalitatem. βουλὴ τοῦ θελήματος. v. 11. Unus è quatuor helleniſmis Nov. Teſtam. ἀπολύτρωσις τῆς περιποιήσεως. v. 14. Eſt helleniſmus N. Teſt. quo ſignificantur duæ partes juſtificationis.

EPISTOLA PHILIPPI AD ALEXANDRUM MAG.

Exemplum profanum	ἴσθι γεγονότα τραφέντα παιδευθέντα παιδεύειν est filialiter, non autem ſerviliter, aliquem tractare.	Φίλιππος Ἀριστοτέλει χαίρειν. eſt formula inſcriptionis in epiſtolis Græcanicis. χάριν ἔχειν. ἄξιον εἶναι τῆς πραγμάτων διαδοχῆς.

FLORI-

dos putem è ſubjecto typo ingenioſus lector facilè colligat:
tio Locorum communium oſtenditur.

FLORILEGIUM SEU GNOMOLOGICA.

Dicta. χάρις ὑμῖν &c. ſalutationis Apoſtolicæ Paulinæ formula. verſ. 1.

εὐλογητὸς. &c. v. 3. formula εὐχαριστίας ſacræ.

¶ Singula fermè verſus ſuppeditant ſingula dicta.

Similia. καταβολῆ κόσμου. verſ. 4. Mundus eſt inſtar ædificii, cujus architectus eſt DEUS.

υἱοθεσίαν. v. 5. Electi ſunt DEI filii adoptivi.

ἀπολύτρωσιν. verſ. 6. Chriſtus perſolvit λύτρον pro nobis, er hat das Löſegelt oder die Rançion bezahlt.

παράπτωμα. v. 6. Peccatum eſt lapſus ſeu apoſtaſia, averſio à bono immutabili, & converſio ad bonum mutabile.

οἰκονομία τοῦ πληρώματος. v. 10.

ἐσφραγίσθητε τῷ πνεύματι. v. 14.

ὅς ἐστιν ἀρραβὼν. v. 14.

Exempla. I. Pauli. v. 1. II. Epheſ. v. 13.

VT EXTAT APUD GELLIUM NOC. AT. LIB. 1. cap. 3.

Dictum. Parentes non tam ἐπὶ τῇ γεννήσει, quàm παλιγγενεσίᾳ liberorum gaudent.

Exempl. *¶ Hoc dictum elici poteſt è ſententiâ Philippi.*

I. Philippi Macedonis, qui animum filii potiorem duxit corpore. II. Alexandri magni. III. Ariſtotelis.

¶ Hiſce ſtudioſus huius linguæ adiiciet gloſſemata & notas.

Digitized by Google

EXPLICATIO PRÆCEDENTIS TYPI locorum Communium in linguâ Græcâ.

Candidatus Philologiæ Græcanicæ ſumat authorem Græcum, eumque ordine percurrat: & pro re natâ obſervet obvia quæque: & inſigniora ex iis comportet in Locos communes; quos hîc diſtinximus in tres cellulas, ſuis ſubtitulis prænotatas.

Ad *Vocabularium* referantur voces inſigniores, ἐμφαντικώτεραι, raræ, tropicæ; brevibus notis appoſitis, & annotatâ paginâ authoris.

Ad *Phraſeologiam* referantur phraſes illuſtriores & idiotismi. Certè quilibet author habet peculiarem ſtili characterem. Itaque meo judicio, utiliſſimum erit hoc ordine enotare, quo occurrunt apud authores, ita ut ſeorſim ſcribantur phraſes Demoſthenis, Iſocratis &c. Quod ſi moleſtum alicui videtur & laborioſum, minutatim hæc ſingula perſequi, neceſſum erit in ipſo libro variis coloribus & ſignis notare, dictiones, phraſes, &c.

Ad *Florilegium* referantur ornamenta, id eſt, *dicta* acuta, *ſimilia* elegantia, *exempla* illuſtria, prout apud authores occurrunt: itemque formulæ variæ exordiendi, &c.

TYPUS

Digitized by Google

III.

TYPUS HORARIUS IN Studio Græco.

- Horis
  - Matutinis memoria exerceatur lectione
    - Precum Græcorum, Novi Teſtamenti, Septuaginta Interpretum & Patrum.
    - Oratorum
      - Demoſthenis.
      - Iſocratis.
    - Philoſophorum; paulò ante prandium.
  - Pomeridianis exerceatur
    - Stilus
      - Adornatione locorum communium.
      - Compoſitione
        - epiſtolarum.
        - orationum.
      - Verſione.
    - Lingua
      - recitando textum.
      - explicando & conferendo.
  - Veſpertinis
    - Legantur
      - Hiſtorici } à cœnâ.
      - Poëtæ } à cœnâ.
      - Libri Sacri, juxta Calendarium Biblicum, ſupra pag. 96. & ſeqq. delineatum.
    - Repetantur ea, quæ interdiu ſunt peracta.
    - Exerceatur memoria ediſcendis pauculis, paulò ante ſomnum.

CALEN-

Digitized by Google

LIV.

CALENDARIUM GRÆCUM.

Ad diſcendam linguam Græcam duo requiruntur.

- Præparatio ad eam, quæ fit
  - Primariò, cognitione præceptorum
    - Grammatices: quæ inſervit verborum Puritati.
    - Rhetorices: quæ facit ad ornatum verborum.
      - ¶ *Magnus eſt error, quòd Rhetorica ſolùm traditur in Scholâ Latinâ. Rhetorica eſt generalis, vel ſpecialis: & hæc in aliis linguis eſt alia.*
    - Lexicæ ſeu Lexicographiæ: & hæc eſt vel
      - Onomaſticon ſeu Nomenclator.
      - Dictionarium.
  - Secundariò, cognitione præceptorum Logices.
- Comparatio ejusdem: quæ conſiſtit partim in
  - Lectione accuratâ Græcorum authorum. *Vide Tabellam ſequentem.*
  - Vſu & Exercitatione eorum, quæ ex lectione percepimus. Eſtque
    - Memoriæ: quæ eſt exercenda
      - privatim.
      - publicè.
    - Stili: eſtque
      - ſocia
      - ſolitaria
      - utraque eſt
        - Analyſis
          - Grammatica.
          - Rhetorica.
          - Logica.
        - Geneſis
          - Metaphraſis ſeu translatio & verſio: cujus tres gradus
            1. Scripta Græca in Latinum ſermonem transferantur.
            2. Græca Latinè vertantur.
            3. Græca Latinè à nobis verſa vertantur à nobis Græcè: ut videamus quàm propè acceſſerimus ad elegantiam Græci authoris.
          - Imitatio
            - puerilis.
            - creſcens.
            - adulta.
          - Paraphraſis: quâ brevia dicta dilatamus.
          - Contractio: quâ prolixa ſcripta cõtrahimus.
          - Tractatio novi operis oratorii; quod eſt vel
            - epiſtola
            - oratio
            - utraque
              - ſoluta.
              - ligata.
    - Linguæ: quæ item exercenda
      - privatim
        - legendo clarè Græca.
        - conferendo cum aliis.
      - publicè
        - recitando memoriter ſcriptum.
        - declamando.

Lectio

- Lectio accurata & vtilis Græcorum authorum eſt
  - Euolutio eaque
    - Primaria, authorum veterum. Eſtque
      - Puerilis: legatur vnica
        - epiſtola
        - oratiuncula
        - & memoriæ mandetur.
      - Creſcens: legantur tres.
      - Adulta: legantur variæ.
    - Secundaria, authorum recentiorum.
  - Obſeruatio memorabilium. Eſtque
    - Examen ſermonis: quod eſt vocum
      - Simplicium
        - Propriarum.
        - Tropicarum.
      - Conjunctarum: quæ ſunt
        - Ornamenta
          - Dicta.
          - Similia.
          - Exempla.
        - Formulæ
          - Salutandi.
          - Reſpondendi, &c.
    - Comportatio in libellos memoriales: qui ſunt
      - Onomaſtica: quæ ſunt vel
        - Iuxta ſeriem decem Prædicamentorum.
        - Ordine
          - Rerum: cùm certi tituli & loci communes conſtituuntur: vt fecit Hadrianus Iunius.
          - Diſciplinarum: cùm ſit Onomaſticum
            - Metaphyſicum.
            - Theologicum &c.
            - Dici non poteſt quàm præſtās, hoc ſit ſubſidium.
      - Lexica: in quibus obſeruatur ordo
        - Alphabetarius.
        - Radicum ſeu Thematum & vocem inde deductarum.
        - Diſciplinarum. Guſtum huius rei exhibuimus in Compendio noſtro philoſophico.
      - Loci communes: qui continebunt
        - Ornamenta
        - Formulas
        - vt ſupra oſtēdimus pag. 100. 101. 103.

Digitized by Google

¶ *Ex hâc Tabellâ, φιλέλληνες, Calendarium eruere & extruere poteritis, hoc modo. Diſtinguitote annum, id eſt, duodecim menſes, in quatuor Trimeſtria ſeu Quadrantes. Quilibet quadrans habeat πρότασιν, ἐπίτασιν, καταστροφὴν, ſicut Comœdia habet. Sed vt melius mentem meam percipiatis, introſpicite ſequentes Typos, eosq́ æqui boni conſulite.*

Studioſus linguæ Græcæ diſpeſcat annum in quatuor ſpatia: quæ ſunt

- Trimeſtre I. vbi menſe
  - *Ianuario* ſtudioſus huius linguæ perdiſcat Grammaticam Græcam harmonicam, id eſt, in qua ſit expreſſa conuenientia Græcæ & Latinæ linguæ.
  - *Februario* diſcat Græcam
    - Rhetoricam.
    - Logicam.
  - *Martio* euoluat Lexicon Harmonicum, in quo oſtenſa ſit ratio conuenientiæ linguæ Græcæ & Latinæ.
- Trimeſtre II. vbi menſe
  - *Aprili* legat epiſtolas Græcas.
  - *Maio* legat Orationes.
  - *Iunio* legat Poetas.
  - vbi
    - 1. examinabit ſermonem
      - Simplicem
      - Conjunctum.
    - 2. Comportabit notatu digna in
      - Onomaſtica.
      - Lexica.
      - Locos communes.
    - 3. Exercebit
      - Linguam
      - Memoriam
    - 4. Inſtituet analyſin.
    - Sicut in Tabulâ præced. præſcripſimus.
- Trimeſtre III. vbi menſe
  - *Iulio* vigeat Metaphraſis, ſecundum tres gradus in tabula præced. deſignatos.
  - *Auguſto* vigeat triplex Imitatio
    - Puerilis.
    - Creſcens.
    - Adulta.
  - *Septembri* vigeat Paraphraſis; & huic contraria Contractio.
- Trimeſtre IV. vbi menſe
  - *Octobri* ſcribantur epiſtolæ Græcæ: eæque ſint
    - Veræ: cùm amicis ſcribendum.
    - Repræſentatiuæ: cùm fingimus
      - Res: de quibus
      - Perſonas: ad quas
      - Scribere volumus. Et hic modus eſt vtiliſſimus.
  - *Nouembri* exerceatur ſtilus in ſcribendis orationibus ſolutis.
  - *Decembri* exerceatur ſtilus in conſcribendis orationibus ligatis, ſeu Carminibus.

Primum

Primum Trimeſtre.

	Ianuarius.	Februarius.	Martius.
1			
2			
3			
4			
5			
6			
7			
8			
9			
10			
11			
12			
13			
14			
15			
16			
17			
18			
19			
20			
21			
22			
23			
24			
25			
26			
27			
28			
29			
30			Examen tri-
31	Examen-	menſtruum.	meſtre.

Secundum Trimeſtre.

	Aprilis.	Majus.	Iunius.
1			
2			
3			
4			
5			
6			
7			
8			
9			
10			
11			
12			
13			
14			
15			
16			
17			
18			
19			
20			
21			
22			
23			
24			
25			
26			
27			
28			
29			
30			
	Examen	men-	ſtruum.

Tertium Trimeſtre.

	Iulius.	Auguſtus.	September.
1			
2			
3			
4			
5			
6			
7			
8			
9			
10			
11			
12			
13			
14			
15			
16			
17			
18			
19			
20			
21			
22			
23			
24			
25			
26			
27			
28			
29			
30			
31	*Examen*	*men-*	*ſtruum.*

Quartum Trimeſtre.

	Octob.	November.	December.
1			
2			
3			
4			
5			
6			
7			
8			
9			
10			
11			
12			
13			
14			
15			
16			
17			
18			
19			
20			
21			
22			
23			
24			
25			
26			
27			
28			
29			
30			
31.	*Examen*	*men-*	*ſtruum.*

CANO-

CANONES EXPLICANTES
CALENDARIUM STUDII
GRÆCI.

I. Omnes tibi veteres Græcos authores evolvendos, ſi fieri poteſt, certò ſtatue: ſi quidem velis excellenter & cum voluptate Philologus Græcus evadere.

II. Quò melior quis author, eò plus operæ ac temporis, in illo evolvendo collocandum eſt.

III. Non ſimul omnes authores Græci evolvendi ſunt: ſed diſcrimen aliquod temporum eſt obſervandum.

IV. Eſt enim prima quædam & puerilis evolutio: eſt creſcens: eſt adulta.

V. In primâ illâ unus ſolus author evolvatur.

VI. Creſcens unum atque alterum percurrat.

VII. Adulta tandem & virilis evolutio liberè ſe exerat, & vagetur per veterum Scriptorum omne genus.

IIX. De comparatione ſingularum vocum in Lexica notentur tria. Primum eſt quòd in vocibus primitivis diſponendis ordo alphabeticus obſervandus ſit. Secundum eſt, quòd vocibus primitivis derivativæ, eæque tum ſimplices, tum compoſitæ ſunt ſubjungendæ. Tertium eſt, quòd vocibus & primis & derivatis adjici debeant, 1. ſignificationes, eæque tàm tropicæ quàm propriæ. 2. convenientia Epitheta & adjuncta, ſi voces adjuncta admittant. 3. oppoſitæ voces, ſeu Antitheta.

IX. Fiant etiam Synonymorum libelli, quibus Synonymiæ tum ſingularum vocum, tum integrarum phraſium contineantur.

X. Voces ac phraſes ſeorſim ponendæ ſunt pro diſcrimine Scriptorum: Demoſthenis ſolæ, Biblicæ ſolæ, Homeri ſolæ, ſolæ Hiſtoricorum, quod quiſque pro judicio ſuo, aut induſtriâ facito.

XI. Præcipuâ curâ notabis, quæ à præceptis communibus ſunt aliena.

XII. Libelli memoriales fiant triplices. Vnus Ornamentorum: quò referantur inſigniores ſermonis univerſi ſeu conjuncti flores. Hic liber inſcribatur Florilegium, ſive Sylva acutiorum dictorum, ſimilitudinum & exemplorum. Secundus libellus ſit formularum materiæ. Hic

obſerve-

Digitized by Google

obſervetur ordo materiarum juxta cauſarum genera : de quibus in Rhetoricis agitur. Tertius denique ſit formularum contextus : ubi ſequemur ordinem partium orationis & formularum, quarum in partium orationis pertractatione uſus eſſe ſolet.

XIII. Ad Lectionem Novi Teſtamenti duo ſunt perquam neceſſaria. I. delectus librorum eſt habendus : ita quidem, ut eos primò legamus, in quibus ſtilus eſt facilior. Eſt autem ſtilus hiſtoricus fermè omnium facillimus. Matthæus in ſtilo eſt ſat facilis : Lucæ ſtilus eſt floridus & terſus : Marci mediocris : Joannis ſublimis. In Epiſtolis ſacris hîc ordo ſervetur. Primò legantur epiſtolæ catholicæ : deinde Epiſtolæ particulares Paulinæ, & quidem principiò breviores, deinde prolixiores. II. ſi quis volet operæ pretium facere in lectione Novi Teſtamenti, obſervet quatuor helleniſmos.

Helleniſmi Novi Teſtamenti ſunt quatuor:

1. *Hebraiſmus : in gratiam Iudæorum* ἑβραϊζόντων.
2. *Thalmudiſmus : in gratiam Iudæorum* θαλμυδιζόντων.
3. *Gentiliſmus*
   - *Atticiſmus* — *in gratiam* ἑλληνιζόντων *&*
   - *Latiniſmus* — λατινιζόντων.
4. *Helleniſmus Septuaginta Interpretum.*

Hæc dicta ſunto de Studio Linguæ Græcæ.

MODUS

Digitized by Google

MODVS DISCENDI HEBRAICAM PHILOLOGIAM.

Studioſo linguæ ſanctæ quatuor ſunt obſervanda.

I. Index authorum.
II. Ratio libellorum memorialium.
III. Typus ſtudiorum horarius.
IV. Calendarium Hebraicum.

I.

QVINAM AVTORES HEBRÆI ſint evolvendi.

- Authores Hebræi ſunt
  - Grammatici
    - Rabbini ſeu Iudæi: in quibus excellit Elias Levita.
    - Chriſtiani
      - Sebaſtianus Münſterus facilimus.
      - Franciſcus Iunius ſubtiliſſimus.
      - Petrus Martinius μεθοδικώτατος.
      - Ioannes Buxtorfius, breviſſimus in Compendio, accuratiſſimus in Theſauro.
  - Lexicographi: inter quos primas tenent
    - Mercerus, qui Theſaurum Sanctis Pagnini evulgavit.
    - Ioannes Buxtorfius, præceptor noſter.
  - Didactici: iique
    - Sacri: ubi legendi
      - Primo Hiſtorici libri: in quibus ſtilus eſt facillimus.
      - Dehinc Prophetici libri.
      - Denique Poëtici libri.
    - Profani
      - Thalmudiſtæ.
      - Cabbaliſtæ: quorum *ἀπόρρητα* primò omnium *pete è*
        - Galatio.
        - Reuchlino.
      - Philoſophi & Medici Hebræi.

Digitized by Google

II.

QUOMODO LIBELLI MEMORALES in linguâ ſanctâ conficiendi.

Libelli Memoriales in linguâ Hebræâ erunt triplices

- I. Vocabularia: in quibus notentur voces inſigniores. additis figuris variis & annomalijs. Hîc velim haberi rationem nominum propriorum Hebraicorum. Ea enim ſunt [illegible], ita ut ex ijs poſſimus eruere alias voces Hebræas præſentiſſimo memoriæ ſubſidio.
- II. Phraſeologiæ: in quibus conſignentur varij Hebraiſmi, ſeu elegantiæ Biblicæ.
- III. Florilegia: in quibus notentur dicta inſigniora & Biblica & Rabbinicia.

OBSERVATIONES.

I.

In linguâ ſanctâ non ſolùm obſerventur nomina propria; ſed etiam nomina literarum & punctorum. Nam & ipſa ſunt [illegible] v. g. *Aleph*, princeps; *Beth*, domus &c.

II.

Harmonia in hâc linguâ eſt admodum evidens.

III.

Cum ſtudio linguæ Hebraicæ conjungatur eâdem operâ ſtudium linguæ Chaldaicæ, itemque Syriacæ.

TYPVS

III.

TYPUS HORARIUS STUDIORUM in linguâ ſanctâ.

Horis
- Matutinis exerceatur memoria
  - Lectione Biblicâ: ut delineavimus in Calendario Catholico.
  - Ediſcendis
    - Præceptis Grammaticis.
    - Lexicis.
    - Floribus & elegantiis.
- Pomeridianis vigeat exercitium
  - Stili
    - Pingendo.
    - Reſolvendo Biblia & vertendo.
    - Componendo.
  - Linguæ
    - Recitando clarè Hebraica.
    - Conferendo cùm alijs.
- Veſpertinis
  - Legantur Biblia.
  - Ediſcantur minutiæ
    - Grammaticæ.
    - Lexicæ,
    - Biblicæ & Rabbinicæ.
  - Repetantur diurnæ lectiones.

IV.

CALENDARIUM HEBRAICUM.

Studioſus linguæ ſanctæ diſpeſcat annum in quatuor trimeſtria.

- **Primum:** ubi menſe
  - *Ianuario* / *Februario* — Grammatica plena diſcatur: adhibito Quadrato Hutteri.
  - *Martio* Lexicon percurratur: adhibito Cubo, itemque Globo Hutteri.
- **Secundum:** ubi menſe *Aprili*, *Maio*, *Iunio* — Legatur
  - Biblia ἐν κεφαλ[illegible] [illegible]ς πό-[illegible]ς adhibitis commentariis Chriſtianorum. Rabbinorū.
- **Tertium:** ubi menſe *Iulio*, *Augusto*, *Semptēb.* — Authores Hebræi
  - Thalmudiſtæ.
  - Cabaliſtæ.
  - Philoſophi.
  - Medici.
- **Quartum:** ubi menſe
  - *Octobri* ſcribantur Epiſtolæ Hebraicæ.
  - *Novembri* vigeat exercitium linguæ, in collegio quodam privato.
  - *Decembri* inſtituatur examen annuum.

¶ OBSERVATIO.

Quoniam maxima linguæ ſanctæ difficultas verſatur in doctrinâ Coniugationum, author ſum, ut ſtudioſus huius linguæ quinque ſeptimanas ſeligat: ſunt enim quinque formæ Coniugationum, videlicet 1. Pakad. 2. Maza. 3. Galab. 4. Sab. 5. Kam. Singulis ſeptimanis ſingulas formas perdiſcat.

Primum

Primum Trimeſtre.

	Januarius.	Februarius.	Martius.
1			
2			
3			
4			
5			
6			
7			
8			
9			
10			
11			
12			
13			
14			
15			
16			
17			
18			
19			
20			
21			
22			
23			
24			
25			
26			
27			
28			
29			
30			
31	*Enomen*	*men*	*ſtruum.*

Secundum Trimeſtre.

	Aprilis.	Majus.	Iunius.
1			
2			
3			
4			
5			
6			
7			
8			
9			
10			
11			
12			
13			
14			
15			
16			
17			
18			
19			
20			
21			
22			
23			
24			
25			
26			
27			
28			
29			
30			
31	*Examen*	*men-*	*ſtruum.*

Tertium Trimeſtre.

	Iulius.	Auguſtus.	September.
1			
2			
3			
4			
5			
6			
7			
8			
9			
10			
11			
12			
13			
14			
15			
16			
17			
18			
19			
20			
21			
22			
23			
24			
25			
26			
27			
28			
29			
30			
31	*Examen*	*men-*	*ſtruum.*

Quartum

Digitized by Google

Quartum Trimeſtre.

	October.	November.	December.
1			
2			
3			
4			
5			
6			
7			
8			
9			
10			
11			
12			
13			
14			
15			
16			
17			
18			
19			
20			
21			
22			
23			
24			
25			
26			
27			
28			
29			
30			
31	*Examen*	*men-*	*ſtruum.*

Studioſus ſanctæ linguæ ad dextram ponat Grammaticam, ad ſiniſtram Lexicon, in medio Textum quem reſolvet hoc modo.

I. *Ter quatérve legat Textum, quidque intelligere & explicare poßit ex ſeſe, videat.*

II. *Adhibeat verſionem.*

III. *Grammaticè & Lexicè reſolvat, ſingula hoc modo:*

Sit textus:

בשם האב והבן והרוח הקדוש . אמן:

.Amen hakkadóſch verúach vehabbén haáb Beſchem

בשם *eſt vox conjuncta è duabus.* ב *eſt litera ſervilis & labialis. Habet ſervile punctum, ſcheva. Separata vox eſt* שם*, quam memoriæ mandabis, ſi recorderis filij Noachi Schem. Schemi, eſt nomen meum.*

האב *eſt vox conjuncta, à radice* אבה*. Vocabulum* אב *memoriæ mandabis, ſi recorderis Latinæ dictionis* Ab, *vel nominis* AB*raham vel* AB*ſchalom. Hæc vox declinetur & deducatur per affixa & præfixa.* ה *quæ huic dictioni hîc præfigitur, eſt articulus Genitivi, Litera ſervilis & gutturalis. Eodem modo procedatur in reliquis vocibus.*

Itaq; in Analyſi

I. *Reducantur Literæ ad ſuas claſſes.*
II. *Oſtendatur ratio punctorum.*
III. *Oſtendatur modus radices mandandi memoriæ.*
IV. *Vox ſeparata deducatur per collegium affixorum & præfixorum.*

Digitized by Google

RATIO PHILOSOPHICI STVDII.

Expoſita eſt ratio ſtudii Philoſophici: quod reſtat, accingemur ad exponendũ modum diſcendi Philoſophiã. Quatuor hîc itidẽ ſunt notãda.

I. Index authorum.

II. Ratio locorum communium.

III. Typus ſtudiorum horarius.

IV. Calendarium Philoſophicum.

I.

INDEX AVTHORVM IN ſtudio Philoſophiæ.

Philoſophia Doctor ſeu Profeſſor futurus cupit vel totam Encyclopadiam docere, vel ejus partem. Qui totam docere publicè profitendo ſatagit, det operam, ut habeat Bibliothecam probè à Philoſophis quà veteribus quà recentioribus inſtructam. Qui verò unicam Encyclopadia partem docere vult, principio reliquas Philoſophia partes percurret, ut earum principia & fundamenta utcunq; aſſequatur: dein ex profeſſo & fundamentotenus eam diſciplinam cognoſcat, ad cujus ſtudium animum ſuum planè adjecit. Conficiat ſibi cumprimis Indicem authorum putà Logicorum, Hiſtoricorum, Ethicorum, &c. Regula generales de iſtorum authorum evolutione ſunt iſta.

I. Emantur authores qui ſcripſerunt pracepta vera, perſpicua, methodica, uſui apta, propria iſti diſciplina, rectè collocata & connexa inter ſe, adaquata denique, qua neq; ſint redundantia neq; mutila.

II. Primò diſcantur Compendia, ſive Synopſes: in quibus pracepta, id eſt definitiones & diviſiones, item regula traduntur.

III. Praceptis cognitis evolvantur Commentaria: quorum requiſita ſunt, ut ſint vera, perſpicua & illuſtria, praceptis accommodata, denique concinna, id eſt ne nimium brevia aut longa.

IV. Semper generalia ſpecialibus, ſimplicia compoſitis, brevia prolixis, facilia difficilibus, abſoluta reſtrictis, doctrinalia oratoriis, id eſt, ea qua ad nudam & puram mentem pertinent, illis qua ad affectum ſive delectationem & ornatum, atq; adeo veſtitis, denique propria impropriis pramittantur.

V. Studioſus in quâlibet diſciplinâ unum excellentem ſibi proponat. Ex uno enim univerſa haurire eſt ineptum. Nam, Omnia non uni dat ſua dona Deus. Interim hi ſequentes erunt inſtar omnium, Ariſtoteles, Scaliger, Zabarella, Keckerman. Hi quatuor erunt duces in curriculo philoſophico.

VI. Candidatus Philoſophia in quâlibet diſciplinâ proprio Marte formet ſibi Synopſin. Nam noſtra impenſiùs amamus, & citiùs memoria mandamus.

RATIO

Digitized by Google

II.

RATIO LOCORUM COMMUNIVM Philoſophicorum.

Locorum Communium Philoſophicorum conſideratur tum Partitio, tum modus ſive ratio: id eſt, Diſtributio generis in ſpecies, & integri in membra. Diſtributio Locorum Philoſophicorum peti poteſt ex ſubjecta Tabella.

Loci communes Philoſophici ſunt vel

- Adverſarii & indigeſti; in quibus promiſcuè notamus ea quæ audimus, videmus & legimus, ſecundùm ſucceſſionem annorum, menſium & dierum: unde & Ephemerides & Diaria nominantur.
- Digeſti: iique
  - Lexici, qui primariò ſpectant ad Philologum, ad Philoſophum ſecundariò. In iis notantur tituli formularum, phraſium & vocabulorum elegantiorum.
  - Technologici: quorum volumen eſt
    - Generale, quod eſt omnium minimum: in quo notari debent generaliſſima præcognita ſeu anticipata ad omnes diſciplinas.
    - Speciale: in quo loci
      - Paradigmatici ſeu nominales: iique quantum ad
        - Species
          - Grammatici
          - Rhetorici
          - Logici

          Sumantur Syſtemata excuſa & interſeratur charta pura; quæ erit in quarto ſi liber excuſus ſit in octavo.
        - Partes vbi eſt volumen
          - Logicum bipertitum
            - I. de Præceptis.
            - II. de uſu Logico.
          - Rhetoricum tripertitum
            - I. Præceptorum.
            - Vſus Rhetorici. Eſtque
              - II. Oratoriū.
              - III. Epiſtolare
      - Didaſcalici ſeu reales, quorum conſid.
        - Species. Tot eſſe debent volumina diſtincta quot ſunt diſciplinæ. *Vide ſupra diviſionem diſciplinarum pag. 35 36 37.*
        - Modus. Hæc enim volumina ſunt vel
          - Ordine alphabetico concinnata.
          - Technologicè ordinata, & naturali methodo digeſta, quorū conſid.
            - Species quod alia ſunt
              - contēplativa
              - operativa

              Vide ap. par. Pract. Kecker.
            - Modus. In quolibet loco ſint VI. tituli, vel ſubtitulis prout ſequens Diagramma indicat.

unius exempli phyſici

Materia.

Textus ſeu præcepta.	*Explicatio Præceptorum.*	*Quæſtiones.*
Materia eſt principium paſſivum, quod cum formâ corpus naturale primò componit & conſtituit.	Materia dicitur à nomine μήτηρ Doricè μάτηρ. Græcè ὕλη.	I. An materia prima ſit Ens imaginarium? N.
Eſtque vel Prima, vel Secunda.	Dicitur principium paſſivum: quia eſt otioſa in ſe ſpectata. Eſt enim radix potentiæ. Omnis autem operatio eſt à formâ.	II. An materia prima ſit ens actu? A.
Prima eſt, quæ ſemper manet ſimplex, & nunquam fit compoſita.	Nihilominus tamen eſt & dicitur Principium, ratione ſui materiati.	III. Quódnam ſit diſcrimen inter materiam primam Ariſtotelicam & Moſaicam? &c.
Ea conſideratur vel abſolutè, vel relatè tùm ad formam tum ad totum compoſitum, &c.		

Materia

NIUM PHILOSOPHICORUM
appoſitione declarata.

Materia.

Obiectiones.	*Regula & Diſtinctiones.*	*Teſtimonia Philoſophorum.*
I. Omnis materia eſt ſenſibilis. Materia prima non eſt ſenſibilis. Ergo non eſt. II. Quicquid eſt, eſt ſpecies Entis. Materia prima non eſt ſpecies Entis. Ergo, Materia prima non eſt. &c.	I. Materia eſt ens incompletum. II. Materia & formâ ſunt partes rei eſſentiales. III. Materia prima eſt generaliſſimum illud, in quo omnia corpora naturalia conveniunt. IV. Materia prima eſt præexiſtens, vel coexiſtens. V. Materia prima non eſt ſenſilis per ſe & immediatè.	Indicentur Authores præcipui, qui de materiâ in genere, & in ſpecie de materiâ primâ ſcripſerunt. Loca allegentur, & elegãtiora dicta annotenur verbi gratiâ: *Ariſtotel. text.* 81. *l.* 1. *Phyſ.* Materia ornari cupit à forma, tanquam fœmina à viro. Confer. *Piccol. l.* 2. *de materia. c.* 11.

Digitized by Google

Regulæ obſervandum in colligendis locis communibus Philoſophicis reſpiciūt vel

- Ordinem diſciplinarum: ubi oportet
  - Incipere à propœdiâ: id eſt, à
    - Grammaticâ.
    - Rhetoricâ
    - Logicâ.
  - Pergere ad pædiam vel
    - Totam, id eſt Philoſophiā
      - Contemplativam.
      - Operativam.
    - Partem; in quâ cupimus excellere.
  - Deſinere in individuis, quæ non exemplificant, ut loquuntur, h. e. non poſſunt referri ad certam aliquam diſciplinam, ſed ad varias pertinent. Alia eſt ratio individuorum, quæ dicuntur exemplificantia. Nam illa ſubjiciuntur artium regulis, tanquam vades.
- Modum colligendi. *Vide tabel. ſeq.*

Modus

- **Modus colligendorum Locorum communium Philoſophicorum eſt**
  - **Primò**
    - Solitarius: cùm ipſi pro nobis ſoli ſcitu digna colligimus.
    - Socius; quando conjungun guntur operæ: qui modus omnium eſt optimus. Itaque tres quatuorve vel
      - Ipſi
        - Legant varios authores de eodem loco.
        - Conſignent domi ἀξιομνημόνευτα *in chartâ*.
        - Conveniant poſtea, & ſinguli ſuas gazas in commune conferant.
      - Lectorem ſeu Anagnoſten alant.
  - **Secundò**
    - Objectivus: ut cogites quid illud ſit, quod in locis eſt notandũ: videlicet eſt
      - Præcognoſcendum: ideoque pertinet ad
        - Archelogiam.
        - Hexilogiam.
        - Technelogiâ.
        - Didacticam.
      - Cognoſcendum; idque eſt
        - Directum: eſtque vel
          - Res
            - Vniverſalis, quæ notetur Syſtemate diſtinguendo.
              - Præcepta.
              - Regulas.
              - Commentaria.
            - Singularis
              - Exẽplificans: & hoc notetur ad Syſtema ſuum.
              - Non exemplificãs: & hoc notetur ordine alphabetico.
          - Rei ſignum Eſtq;
            - Verbum
              - ſimplex.
              - coniunctũ
            - Modus ſeu norma.
              - Prima, Logica.
              - Orta
                - Rhetorica.
                - Poëtica.
        - Indirectum: ut eſt explicatio loci alicui difficilis & obſcuri in authore.
    - Subjectivus: *Tabulam ſequentem*.

Modus

- Modus Subjectivus eſt quo cogitamus de ſubjecto notationis; quod eſt Volumen
  - Subſidiarium, quod etiam vocatur Succenturiatum & Secundariū. Idque vel
    - Alphabetarium, quod diſtinguitur in Alphabetum unum vel plura ejuſdem diſciplinæ.
    - Adverſarium, in quo obvia quæque notamus, ſecundūm ordinem dierum: his regulis obſervatis
      - I. Quilibet ſibi adornet tales Ephemerides: alij vocant Diaria & volumina memoralia.
      - II. Incipias à certo anni tempore: putà Calendis Ianuarij.
      - III. Singulis annis ſingulos libros conficias, id eſt, finito anno novum ad manus ſumas. Nam volumina Locorum Comm. debent eſſe portatilia.
      - IV. Paginæ certis numeris notentur, putà anni, menſis, diei, horæ.
      - V. Addatur nomen loci.
      - VI. Si domi ſis, non eſt quòd referas multa in volumen adverſarium. Id facias, ſi ſis occupatus vel peregrineris. Sed ita facies, ut poſtea tranſcribas in Digeſta.
      - VII. Peregrinantes poterunt pro ſingulis provinciis adornare Adverſaria, verbi gratiâ, Adverſarium Germaniæ, Italiæ: vel etiam Vrbibus, v. g. Adverſarium Baſilienſe &c.
      - VIII. Semper ad manum habebis pugillares.
      - IX. Qui domi verſantur, habebunt tria Diaria
        - I. Pro rebus univerſalibus & ſingularibus.
        - II. Pro normis Logicis & Poëticis.
        - III. Pro verbis.
  - Primarium ſeu Digeſtum. *Vide Tabulam ſequentem.*

Digitized by Google

- Primarium notationis Volumen ſeu Digeſtum eſt
  - Minus principale & imperfectius. Idque vel
    - Tuum: eſtque
      - Alphabetarium
        - Præparatum: vbi antequam incipias colligere, tituli ſcribuntur juxta ſeriem Alphabeti.
        - Succeſſiuum; cùm notamus, prout quidlibet pro re natâ occurrit: vt ſi hodie legas aliquid de Senectute, ponas titulum: cras de bello, &c.
      - Reali ordine digeſtum: quando quiſque pro ſuo arbitrio ſibi conſtituit ordinem Locorum communium.
    - Alienum: cùm ſequeris alterius ordinem vel in
      - Rebus. Et hoc volumen eſt
        - Plenius
          - Theodori Zvvingeri.
          - Thomæ Freigii.
        - Contractius: cùm tantùm ſequeris titulos Loc.Comm. in doctrinâ virtutum & vitiorum: vt ſi diſponas juxta decem præcepta Decalogi, vel decem Prædicamenta: vt fecit Sturmius.
      - Verbis: quæ ſunt
        - Simplicia: quorum volumen eſt
          - Alphabetarium. Talis ordo in Lexicis.
          - Vero ordine digeſtum. Sic Sturmius diſtinxit vocabula ſecundùm ordinem prædicamentorũ per claſſes diſciplinarum: verbi gratiâ, vocabula Subſtantiæ in Theologiâ, Phyſicâ, &c.
        - Conjuncta ſeu phraſes. Eæque colliguntur ordine
          - Alphabetario.
          - Reali: purâ ſecundùm decem prædicamenta.
          - Fortuito: prout quidlibet occurrit. Velim hîc chartam inſeri Phraſibus Manutii vel Dietherii, eaſque augeri.
  - Principale.

III.

TYPVS HORARIVS STVDII Philoſophici.

Studioſus philoſophiæ horis

- Matutinis exerceat Memoriam, legendo
  - Præcepta.
  - Canones.
- Pomeridianis vigeat exercitium
  - Manus, ſeu ſtili, quoad
    - Geneſin: eſtque
      - Adornatio Locor. commun.
      - Scriptio
        - Epiſtolarum.
        - Orationum.
    - Analyſin.
  - Linguæ: eſtque
    - Collatio.
    - Diſputatio.
- Veſpertinis
  - Inſtituat examen diurnum.
  - Memoriæ mandet Præcepta & Canones ſub ingreſſum lecti.

TABVLA QVINQVAGESIMAPRIMA.

IV.

CALENDARIVM STVDII PHILOſophici.

Studioſus philoſophiæ diſcat vel

- Compendium philoſophiæ univerſæ: & hic annum diſpeſcet in quatuor Trimeſtria: & evolvat
  - Primo, Diſciplinas contemplatrices.
  - Secundo, Operatrices prudentias.
  - Tertio; artes operatrices.
  - Quarto, inſtituat examen & ἀνακεφαλαίωσιν eorum quæ didicit nouem antegreſſis menſibus: hoc modo, menſe huius Trimeſtris
    - Primo diſciplinas theoricas
    - Secundo actiuas ſeu practicas
    - Tertio factiuas quas Græci vocant ποιητικάς

    repetat.
- Diſciplinam vnicam. Hanc dividat in 12. partes pro numero menſium; & quotidie ſe exerceat eo, quem in typo deſcripſimus modo. verbi gratiâ; Si quis Metaphyſicam ita diſcere velit, vt eam aliquando publicè doceat, eam diſpeſcat in duodecim partes pro numero menſium.
- Totam encyclopœdiam ex profeſſo. Et hic requiritur ſexennium, quod proportionaliter eſt dividendum pro numero & amplitudine diſciplinarum philoſophicarum.

Primum

Primum Trimeſtre.

	Ianuarius.	Februarius.	Martius.
1			
2			
3			
4			
5			
6			
7			
8			
9			
10			
11			
12			
13			
14			
15			
16			
17			
18			
19			
20			
21			
22			
23			
24			
25			
26			
27			
28			
29			
30			
31	*Examen*	*men-*	*ſtruum.*

Secundum Trimeſtre.

	Aprilis.	Majus.	Iunius.
1			
2			
3			
4			
5			
6			
7			
8			
9			
10			
11			
12			
13			
14			
15			
16			
17			
18			
19			
20			
21			
22			
23			
24			
25			
26			
27			
28			
29			
30			
31	*Examen*	*mex-*	*ſtruum.*

Digitized by Google

Tertium Trimeſtre.

	Iulius.	Auguſtus.	September.
1			
2			
3			
4			
5			
6			
7			
8			
9			
10			
11			
12			
13			
14			
15			
16			
17			
18			
19			
20			
21			
22			
23			
24			
25			
26			
27			
28			
29			
30			
31	*Examen*	*men-*	*ſtruum.*

Quartum Trimeſtre.

	October.	November.	December.
1			
2			
3			
4			
5			
6			
7			
8			
9			
10			
11			
12			
13			
14			
15			
16			
17			
18			
19			
20			
21			
22			
23			
24			
25			
26			
27			
28			
29			
30			
31	*Examen*	*men-*	*ſtruum.*

OBSERVATIO.

Philoſophia, ratione Sectarum, hodie potiſſimum eſt triplex, Ariſtotelica, Ramea, Lulliana. Triplex igitur requiritur Calendarium: niſi quis velit conjungere. Ratio vero Calendarii Lulliani praſcribitur ab ipſemet Lullio, in arte magna, part. 13.

RATIO

RATIO THEOLOGICI STVDII.

Diximus de ratione ſtudii Philoſophici: ad rationem ſtudii Theologici jam, Deo nos juvante, progrediemur. Hîc itidem quatuor delineanda ſunt ſtudioſo Theologiæ.

I. Index Theologorum, qui legendi.
II. Ratio Locorum communium.
III. Typus ſtudiorum horarius.
IV. Calendarium Theologicum.

I.
INDEX THEOLOGICORUM, qui legendi.

Theologi ratione

- Sectarum ſunt
  - Orthodoxi: iiq;
    - Breviores; qui legendi de puncto ad punctum.
    - Prolixiores; qui legendi ſunt per Indices.
  - Heterodoxi: iiq;
    - Veteres; qui non legendi à junioribus.
    - Recentiores; ubi ii potiſſimùm legendi, qui pertractarunt controverſias, quæ in viciniâ noſtrâ agitantur.
- Rerum & Methodi ſunt vel
  - Theorici: ii que vel
    - Breviores, Catechetici; ubi excellunt apud
      - Papiſtas, Caniſius.
      - Lutheranos, Lutherus & Catecheſis Gieſſena.
      - Noſtros, Catecheſis Heidelbergenſis, & Explicatio Vrſini.
    - Prolixiores: iiq;
      - Didactici ſeu methodici qui tractarunt
        - Locos communes.
        - Syſtemata methodica.
      - Analytici ſeu Exegetici, qui ediderunt commentaria in Sacra Biblia.
      - Polemici, qui controverſias tractarunt.
      - Hiſtorici, qui hiſtoriam Eccleſiaſt. ſcripſerunt.
  - Practici: qui Poſtillas, methodos concionandi, & Caſus conſcientiæ ſcripſerunt.
- Temporis
  - Veteres: iique
    - Patres Eccleſiaſtici
      - Græci.
      - Latini.
    - Doctores Scholaſtici: quorum triplex eſt ætas.
      - I. à Lanfranco ad Albertum Magnum.
      - II. ab Alberto uſque ad Durandum.
      - III. à Durando uſque ad Lutherum.
    - (Vide theſaurum noſtræ chronologiæ.)
  - Recentiores.

RATIO

II.

RATIO LOCORVM COMMVNIVM in ſtudio Theologico.

Studioſus Theologiæ cupit docere vel in

- Eccleſiâ. Is adornet ſibi duo Locorum communium volumina
  - Vnum erit Theoricum: cujus ratio à nobis deſcribitur paulò pòſt, pag. 138. 139.
  - Alterum erit Practicum: in quo notabit
    - Formulas.
    - Ornamenta

    quib. uti queat in concionando.

  Hæc de re videas conſilium Excellentiſſ. Keckermanni in Rhetoricâ Eccleſiaſt.
- Scholâ. Hic præparet ſibi Locorum communiū duo volumina; quorum
  - Primum contineat diſputationes locorum communium. Vbi hæc eſt cautio, ut controverſiæ veteres obiter tractentur, recentiores, & nominatim in viciniâ noſtrâ agitari ſolitæ, eo modo, ut factum eſt in theologiâ noſtrâ Polemicâ.
  - Secundum perſequatur diſputationes, quæ de præcipuis ſcripturæ locis moventur.

TYPUS

Digitized by Google

III.
TYPVS HORARIUS STVDII Theologici.

- **Studioſus Theologiæ horis**
  - **Matutinis**
    - IV. & V. legat caput Biblicum curſoriè, ſed tamen diligenter. Hîc recurrat ad Calendarium Biblicum. Vtatur etiam memorabilibus Biblicis Vulteii, Gualtheri, Kyſeri, Spangenbergii, Martini, Schrōderi.
    - VI. & VII. Exerceat memoriam legendo methodicum Syſtema unius authoris.
    - VIII. & IX. Evolvat locos communes, ita ut ſit ſymphonia inter Locum communem & lectionem ſyſtematicam.
  - **Pomeridianis**
    - I. Accingatur ad Locorum communium impletionem. Hoc non ita accipi à te velim, vt hæc ſolùm hora ſit dicta huic exercitio. Nam quoties aliquid legis, audis &c. id referendum eſt in locos communes. Hæc autem hora principaliter iſti exercitio deputanda eſt, meo quidem judicio.
    - II. Exercitium Philologiæ vigeat. Repetat ea Candidatus noſter, quæ didicit in linguis.
    - III. Philoſophiam percurrat, ut ne dediſcat ea, quæ didicit.
    - IV. Evolvat Commentària; at non omnia, non integra, ſed per capita & indices. Meminerit etiam, ſtili exercitium linguæque cumprimis neceſſarium.
  - **Veſpertinis**
    - VII. Legat Hiſtoriam Eccleſiaſticam.
    - VIII. Repetat ea, quæ interdiu didicit.
    - IX.
      - Exerceat memoriam, ediſcendis quibuſdam.
      - Legat caput Biblicum, in linguâ
        - Originali.
        - Latinâ.
        - Maternâ.
      - Fundat preces.

S RATIO

Locus Communis.

Textus ſeu præcepta Theologiæ didacticæ.	*Explicatio textus.*	*Quæſtiones ſeu Problemata.*
Deus eſt ens independens. In Deo conſideratur tum Vnitas, tum Trinitas. Vnitas eſt ratione Eſſentiæ; in quâ ſunt proprietates eſſentiales. Iſtæ ſunt abſolutæ vel relatæ &c. Trinitas eſt ratione perſonarum, quæ ſunt Pater, Filius, & Spiritus Sanctus.	Vocabulum Deus eſt Græcè originis. Deducunt παρὰ τὸ θεᾶσθαι: vel à nomine Διὸς, vel ab Hebræo די Dai, id eſt Sufficientia. Deus vocatur Ens. τὸ Ens eſt genus analogicum, quod vocant πρὸς ἓν ſive ἀφ' ἑνός. **Cautio.** *Studioſus non exiſtimabit locos communes eſſe ſemel & ſimul implendos. Hic enim eſt Loc. Commun. uſus, ut obvia quæq; quotidiè in iis conſignentur.*	I. An Deus ſit in prædicamento Subſtantiæ? Reſp. Diſtinguendo. Non eſt directè, ſed indirectè, id eſt, κατ' ἀναλογίαν. Nam Dei nullum eſt genus univocum. II. An ullum poſſit dari nomen Dei eſſentiale? III. Quotuplicia ſint Dei nomina? IV. Quid ſtatuendum ſit de nomine tetragrammato יהוה Iehovah? V. An è nomine אלהים Elohim poſſit probari myſterium SS. Trinitatis? **Nota.** *De ratione ſtudii Theologici lege Suilſium, Perkinſum, Hyperium, Aretium, Oſiandrum.*

Digitized by Google

De Deo.

Obiectiones ſeu Theologia polemica.	*Canones ſeu Theoremata & Reg.*	*Teſtimonia ſeu Theologia analytica.*
I. Scriptura teſtatur multos eſſe Deos. Ergo non tantùm eſt Vnus. Reſp. Eſt fallacia homonymiæ. Nam magiſtratus vocantur Elohím, id eſt, Dii. II. Deus quievit die ſeptimo. Ergo eſt mutabilis: ac proinde non eſt independens &c. III. Deus pœnitudine ducitur. Ergo eſt mutabilis. Reſp. ad utrumque Multa dicuntur de Deo ἀνθρωποπαθῶς, quæ intelligenda ſunt θεοπρεπῶς.	I. Dei nomen ſumitur aut proprie; idque tum οὐσιωδῶς, tum ὑποστατικῶς: aut impropriè: idque vel per conceſſionem & μίμησιν, cùm S. Scriptura agit de falſis diis; vel nuncupativè, ſeu κατ' ἀναλογίαν, cùm agit de diis, non naturâ, ſed donorum & officii ratione. II. Vnum ratione eſſentiæ, & trinumeratione perſonarum non opponuntur. III. Proprietates Dei à priori non differunt.	*Deut* 6. ℣. 4 Audi Iſrael, Iehova Deus noſter Iehova unus eſt. 1. *Ioan.* 5. ℣. 7. Tres ſunt in cœlo, qui teſtantur, Pater, Λόγος & Spiritus. Et hi tres Vnum ſunt. Huc refer teſtimonia Sibyllarum & Ethnicorum de Vnitate Dei: dicta Patrum de S S. Trinitate: itemque aliorum Theologorum orthodoxorum.

Digitized by Google

IV.

RATIO CALENDARII IN ſtudio Theologico.

Studioſus Theologiæ tribus modis poteſt ſibi Calendarium conficere, & ſpeculi inſtar proponere:

- I. Menſem dividat in quatuor ſeptimanas. Et
  - Primâ Philologiam, Secundâ Philoſophiam, Tertiâ Theologiam } diſcat.
  - Quartâ inſtituat examen ſeu repetitionem eorum, quæ didicit in Philologiâ, Philoſophiâ, Theologiâ.
- II. Authores certos ſibi ſeligat: & quidem quotidie legat authorem
  - 1. Catecheticum.
  - 2. Didacticum.
  - 3. Analyticum.
  - 4. Polemicum.
  - 5. Hiſtoricum.
  - 6. Eccleſiaſticum ſeu Practicum.
  - } Diem igitur partiatur in ſenas partes ſeu horas. Iſtos autores ordine percurrat à capite ad calcem. Hic poterit vel ſingulis menſibus, novum ſibi ſumere, ita ut habeat 12. Scriptores Catecheticos, totidem Didacticos, &c. Vel poterit ſingulis ſemeſtribus, trimeſtribus. &c. novum in quolibet ordine ſumere: vel denique poterit ſingulos authores ſive libros in 12. membra pro numero menſium, partiri, ita ut ſingulis menſibus ſingula membra, & ita ſingulis annis ſingulos autores percurrat.
- III. Annum dividat in duo ſemeſtria,
  - Primo evolvat authores ſex iſtarum claſſium: primo menſe Catecheticum, ſecundo Didacticum, & ſic deinceps.
  - Altero idem faciat, vel in iiſdem vel in aliis authoribus.

Primum

Primum Trimeſtre.

	Ianuarius.	Februarius.	Martius.
1			
2			
3			
4			
5			
6			
7			
8			
9			
10			
11			
12			
13			
14			
15			
16			
17			
18			
19			
20			
21			
22			
23			
24			
25			
26			
27			
28			
29			
30			
31	*Examen*	*men-*	*ſtruum.*

Secundum Trimeſtre.

	Aprilis.	Majus.	Iunius.
1			
2			
3			
4			
5			
6			
7			
8			
9			
10			
11			
12			
13			
14			
15			
16			
17			
18			
19			
20			
21			
22			
23			
24			
25			
26			
27			
28			
29			
30			
31	*Examen*	*men-*	*ſtruum.*

Digitized by Google

Tertium Trimeſtre.

	Iulius.	Auguſtus.	September.
1			
2			
3			
4			
5			
6			
7			
8			
9			
10			
11			
12			
13			
14			
15			
16			
17			
18			
19			
20			
21			
22			
23			
24			
25			
26			
27			
28			
29			
30			
31	*Examen*	*men-*	*ſtruum.*

Quartum

Digitized by Google

Quartum Trimeſtre.

	October.	November.	December.
1			
2			
3			
4			
5			
6			
7			
8			
9			
10			
11			
12			
13			
14			
15			
16			
17			
18			
19			
20			
21			
22			
23			
24			
25			
26			
27			
28			
29			
30			
31	*Examen*	*men-*	*ſtruum.*

Digitized by Google

RATIO IVRIDICI STVDII.

Studioſus Iuriſprudentiæ ſequentia obſeruare poterit.

I. Quinam Authores ſint euoluendi.
II. Quæ ratio Locorum Communium.
III. Typus horarius qualis obſeruandus.
IV. Calendarium Iuridicum.

I.

AVTHORES IVRIS.

- Authores Iuris ſunt
  - Primarii iique vel
    - Cæſarei compilatores
      - Inſtitutionum.
      - Digeſtorum ſeu Pandectarum.
      - Codicis.
      - Nouellarum.
    - Pontificii ſeu Canonici.
  - Secundarii: videlicet Iuris Interpretes
    - Vetuſti
    - Recentiores
    - Hîc non ab re fuerit, ſi tyro in manum ſumat Iuriſprudentiam Vulteji, vel Diceologicam Althuſii, eamque ſibi priùs reddat familiarem, quàm accedat ad lectionem corporis juris.

¶ *Catalogum ICtorum vide in theſauro noſtro Chronologiâ.*

II.

RATIO LOCORVM COMMVNIVM.

Studioſus juris comparabit ſibi locorum communium

- Philoſophicorum volumen
  - Ethicum. Sumet Ethicam Keckermanni & ad marginem latiorem, vel in chartâ purâ inſertâ notabit vtiliora.
  - Oeconomicum
    - Generale. Accipiet Oeconomicam Keckermanni.
    - Speciale. Adornabit ſibi peculiarẽ librum, in quo diſponet titulos eodem planè ordine, quo ſunt diſpoſiti in Oeconomicâ generali.
  - Politicum
    - Generale. Huius titulos petet è Keckermanno.
    - Speciale: in quo diſponet titulos particulares, qui pertinent ad Reipubl. ſtatum in iſtâ regione vel vrbe, in quâ victurus eſt.
- Iuridicorum volumen. Iuris autem tituli ſunt
  - Communes; de
    - Regulis juris.
    - Verborum ſignificationibus.
  - Speciales, qui explicantur in jure
    - Cæſareo: cujus
      - Epitome in IV. libris Inſtitutionum.
      - Commentarius in
        - Pandectarum libris L.
        - Codicis XII. libris.
        - Nouellis.
    - Canonico; quod habet authores
      - Certos: vt ſunt Canones
        - Bonifaciani.
        - Gregoriani.
        - Clementini.
      - Incertos: vt ſunt Canones Extravagantes.

ADMO-

Digitized by Google

¶ ADMONITIO.

Velim autem Studioſos Iuris ita adornare ſuos locos communes, vt chartas puras in folio interſerant Inſtitutionibus, Pandectis, Codici, &c in quarto. Sex erunt ſubtituli horum locorum. I. Textus eſt excuſus, cui in margine latiore adiicientur præcepta alia. II. Explicatio textus. III. Quæſtiones. IV. Obiectiones. V. Regulæ. VI. Authoritates. Binas igitur chartas puras interſerat ſingulis excuſis, easque rite dividet, adhibitis coloribus, in certas cellulas & columnas.

III.

TYPVS HORARIVS
Studii iuris.

Studioſus iuris, horis
- Matutinis, memoriam exercebit.
- Pomeridianis
  - Stilum / Linguam } exercebit
    - Scribendo.
    - Practicando, vt ita loquar.
    - Conſulendo.
    - Conferendo.
    - Diſputando.
- Veſpertinis
  - evolvat Hiſtoricos.
  - repetat interdiu peracta.
  - mandet memoriæ alia.

IV.

RATIO CALENDARII Juridici.

Calendarium Iuris ſequentibus modis confieri poteſt

- I. Poterit Studioſus, quem informamus, annum diſpeſcere in quatuor Trimeſtria : ita vt
  - Primo, Inſtitutiones
  - Secundo, Pandectas
  - Tertio, Codicem
  - Quarto, Ius Canonicum

  præcipuè euoluat.
- II. Vel ſit hoc Studium Menſtruum : ita vt ſingulis Septimanis ſingulos iſtos libros euoluat.
- III. Vel poterit denique Corpus vtrumque ſic diſtinguere, vt quotannis ſemel percurrat ; ſicut in Calendario Biblico factum videmus.

RATIO

Digitized by Google

RATIO MEDICI STUDII.

Studioſus Medicinæ quatuor illa, ad ravim uſque decantata, obſervabit: ut ſunt,

I. Index Authorum.
II. Ratio Locorum communium.
III. Typus Studiorum Horarius.
IV. Calendarium.

I.

AUTHORES.

Medicinæ candidatus evolvet Authores veteres & recentiores, Galeniſtas & Paracelſiſtas: imò & Empiricos. De his vide in Theſauro noſtra Chronologia.

II.

RATIO LOCORUM communium.

Cùm Studioſus medicinæ
- Peregrinatur, adornabit ſibi volumen Adverſarium ſeu Diarium.
- In loco uno agit
  - Chartam puram interſeret nobiliori alicui Scripto, ut obſervatu digna annotet.
  - Herbarium vivum adornabit.
  - Enchiridion habebit, in quo juxta ſeriem alphabeti ſcribat optima experimenta.

III.

TYPUS HORARIUS STUDII Medici.

- Studioſus Medicinæ horis
  - Matutinis exerceat memoriam.
  - Pomeridianis
    - Ingrediatur officinas, tempore hyberno.
    - Expatietur ad dignoſcendum & colligendum ſimplicia, tempore æſtivo.
    - Conferat cum
      - Empiricis.
      - Doctoribus.
      - Sodalibus.
    - Viſitet ægrotos.
  - Veſpertinis
    - Ruminet acta diei.
    - Commendet aliquid memoriæ.

IV.

RATIO CALENDARII Medici.

Studioſus Medicinæ, Calendarium ne negligat: ſed probè penſitet, quænam vel qualia per totius anni decurſum, debeat & poſſit effectui dare.

Abſolvi, per DEI gratiam, CONSILIARIUM ACADEMICUM. Confido hunc excitaturum eſſe alios, quibus major relicta eſt gloriæ materia.

Tu JESU CHRISTE benedic noſtris laboribus! etiam JESU benedic! Amen.

FINIS.

CONSI-

Digitized by Google

CONSILIVM IOHANNIS HENRICI ALSTEDII,

De Copiâ Rerum & Verborum.

POTERAM colophonem imponere huic Scripto, Lector benevole, quum titulum ſpectabam: ſed tuum commodum, meumq; tibi gratificandi ſtudium quum ſpectabam, non poteram. Id enim mihi curæ & cordi eſt, ut viam compendiariam ſtudiorum pro virili meâ tibi commonſtrem. Hoc feci hactenus: ſed Auctarii loco tibi dono CONSILIVM meum DE COPIA RERUM ET VERBORUM. De copiâ dico utrâque. Quia nempe video Studioſo utramque eſſe, vel ſaltem debere eſſe propoſitam. Nam qui conſecutus eſt id per DEI gratiam, ut copiam rerum & verborum habeat: næ! ille multum profecit. Fideliter igitur tecum agam: quidque mihi videatur eâ de re, paucis exponam. Tu utere, fruere.

Copiam rerum quatuor Sigillis ceu Clavibus contineri & reſerari ajo, teſtor.

PRIMUM eſt ſigillum *Enclyclopædiæ*. Oblato enim themate, illud deducendum eſt per omnes & ſingulas diſciplinas: exempli gratiâ, de *Pane* verba facturus, conſideret eum *Metaphyſicè*, ratione veritatis, bonitatis perfectionis &c. *Phyſicè*, ratione materiæ, formæ, privationis, generationis &c. *Theologicè*, ratione DEI, hominis utentis vel abutentis &c. *Oeconomicè*, ratione matrisfamilias, piſtoris, &c. Hoc memorandi & amplificandi artificium pro ſingulari habeas velim. Neceſſum autem eſt in promptu habere Technologiam, ex quâ pervideri queat ſingularum diſciplinarum nexus: ut hâc ratione ex unâ in aliam ritè progrediare. Oportet inſuper titulos diſciplinarum tenere memoriâ, ut eos de propoſitâ materiâ rectè enunties.

SECUN-

SECUNDUM Sigillum eſt *Univerſitatis*: quo fit ut omnia de omnibus dici poſſint, affirmando vel negando: propriè vel impropriè &c. Exempli gratiâ, de *Homine* dici poteſt, quòd ſit deus, angelus, diabolus, lupus, planta, ovis, ſerpens, columba &c. *Vide Brunum de Lamp. Combinat. Lullian. cap.* 2. *membro* 2.

TERTIUM Sigillum eſt *Authoritatis*: quo fit, ut oblato themate aliquo, ſumatur ad manum liber aliquis, qualis qualis ille ſit; & obvia quæque de propoſito themate enuntientur. Verbi gratiâ: ſi de *Prudentiâ* tibi ſermo fuerit habendus, accepto Pſalmo primo, qui ſe tibi primò offeret hoc pacto diſſeres. Prudentia eſt, quæ hominem ad *beatitudinem* perducit. Hâc *vir* differt à puero & fatuo. Prudens eſt *qui* de rebus agendis rectè conſulit, & meditando præſentia, & recolendo præterita, & providendo futura. *Non* eſt qui tantùm penſitat, quæ ſunt κατὰ πόδας. &c. Sic totum Pſalmum percurres. Ad eundem modum, ex initio Lib. 1. Æneidos, probabis mundum eſſe æternum vel non æternum.

QUARTUM Sigillum eſt *Alphabetum Lullianum*, quod nos ſequentis diſpoſitionis veſte, in gratiam philoſophantium, ornavimus.

Principia

Principia artis Lullianæ ſunt	B	C	D	E	F	G	H	I	K
I. Subjecta: eaque — Simplicia: quæ ſemper ſunt ſubjecta: in circulo. S.	Deus.	Angelus	Cœlum.	Homo.	Imaginativa.	Senſitiva.	Vegetativa.	Elementativa.	Inſtrumentativa.
I. Subjecta: eaque — Mixta: quæ modo Subjecta, modo Prædicata caq; conſiderantur — Naturaliter: in circulo. I.	Quantitas.	Qualitas	Relatio.	Actio.	Paſſio.	Habitus.	Situs.	Tempus	Locus.
Mixta … — Moraliter — Virtutes: in circulo VV	Iuſticia.	Prudentia.	Fortitudo.	Temperantia.	Fides.	Spes.	Charitas	Patientia.	Pietas.
Mixta … — Moraliter — Vitia: in circulo VV	Avaritia.	Gula.	Luxuria.	Superbia.	Acedia.	Invidia.	Ira.	Mendacium.	Inconſtantia.
II. Prædicata eaque — Abſoluta: in circulo A	Bonitas	Magnitudo.	Duratio.	Poteſtas.	Sapientia.	Voluntas.	Virtus.	Veritas.	Gloria.
II. Prædicata eaque — Reſpectiva: in circulo T	Differentia.	Concordantia.	Contrarietas.	Principium.	Medium	Finis.	Majoritas.	AEqualitas.	Minoritas.
III. Quæſtiones ſive Regulæ in circulo Q.	Vtrum.	Quid.	De quo	Quare.	Quantum.	Quale.	Quando.	Vbi.	Quomodo. Cum quo.

PRAXIS ALPHABETI LULLIANI.

I. Quoties offertur Thema ſimplex, conſidera ad qualenam ſubjectum pertineat. Deinde prædicata abſoluta de illo effer: hâc lege, ut unumquodque prædicatum abſolutum deducas per ſingula reſpectiva. verbi gratiâ, *Hominis bonitas* conſideratur, quatenus *differt* à bonitate *Dei, Angeli, Cœli, &c.* quatenus *concordat* cum iiſdem: quatenus contrariatur *avaritiæ, gulæ, &c.*

II. Cùm offertur thema compoſitum, ambos terminos ejus reduc ad ſedes & deduc per cellulas: exempli gratiâ: *Num Deus ſit author peccati?* Negatur. 1. Quia *Deus* eſt *bonus*. 2. quia eſt *infinitus*. 3. quia eſt *æternus, &c.* ex circulo A. *Malum* autem *non* eſt *bonum*, *non eſt infinitum*, *non æternum, &c.* è circulo T Deus *differt & diſtat* à malo diſtantiâ infinitâ. Non eſt *Principium* mali E circulo W. virtutum: Deus eſt author & fautor *juſtitiæ*, prudentiæ, &c. Ergo non peccati. E circulo W. vitiorum. Si Deus eſt author & fautor Peccati, eſt author *Avaritiæ, Gulæ, &c.* At non hoc. Ergo. Sed quò ruo? Quodvis problema probari poteſt è Lullio argumentis. LXII principalibus, & acceſſoriis MMM DCCC LXXXIV. *Vide noſtrum Syntagma Mnemonicum*. Satis de copiâ rerum. Nunc de

COPIA VERBORUM.

Verborum copiam tribus modis acquiri poſſe autumo, imò credo: videlicet, noſtro duplici, & uno Bruni.

I. Primus modus, quo nos delectamur, ita habet:

Princi-

Digitized by Google

Principiò varietur ſententia propoſita per caſus utriuſque numeri, per tempora & regulas Syntacticas Grammatices. verbi gratiâ, hæc ſententia, *Omnes homines ſcire deſiderant*, ſic variari poteſt. Non eſt *homo* quem non delectet ſcientia: Cuiuslibet *hominis* natura eſt, deſiderare ſcientiam: *Homini* cuivis innatum eſt inſatiabile ſciendi deſiderium, &c.

Secundò eadem ſcientia varietur per Tropos, Figuras, item dictionis, & ſententiæ totius Rhetoricæ, exempli gratiâ: Egregius ſcilicet eſt homo, qui aſpernatur ſcientiam. Eſt *Ironia*. Homo, qui non capitur ſcientiâ multarum rerum, eſt ſtipes. Eſt *Metaphora*. O hominem auſterum & inhumanum, qui à literis humanioribus abhorret! Eſt *Exclamatio*.

Tertiò eadem ſententia deducatur per terminos Logicæ inventionis; verbi gratiâ: Homo uſque adeò tenetur ſciendi deſiderio, ut tandem fiat *efficiens cauſa* ſcientiæ. Homo per *formam* ſuam, quæ eſt anima rationalis, appetit ſcire &c.

II. Secundus modus eſt, qui fit per epiſtolas veras, vel repræſentativas.

Epiſtolæ veræ ſunt, quando ad amicos vel dominos noſtros ſcribimus, variis de rebus & quæſtionibus Philologicis, Philoſophicis, Theologicis, &c. Fiat ergò Index amicorum juxta ſeriem alphabeti: eorumque nomina aſſcribantur, & quâ de re ad illos ſcripſerimus annotetur. Acceptis literis amicorum, eæ ſemel atque iterum perlegantur: & ſumma earum in dorſo notetur. Poſtea referantur in volumen: ita ut eæ, quæ ab uno eodem perlatæ ſunt, conjungantur. Et hoc fiat quotannis.

Epiſtolæ repræſentativæ dicuntur quando fingimus perſonas ad quas ſcribamus, de rebus vel veris vel fictis.

Perſonæ iſtæ ſunt ſexus

- Fœminini, ut
  - Virgines.
  - Matronæ.
- Maſculini: ut ſunt
  - Adverſarii, in
    - Theologiâ
      - Papiſtæ
        - Papa.
        - Cardinales.
        - Epiſcopi, &c.
      - Vbiquetarii.
    - Philoſophiâ
      - Ariſtotelei.
      - Ramei.
    - Philologiâ
      - Ciceroniani.
      - Lipſiani.
  - Amicique vel
    - Superiores:
      - Doctores.
      - Mœcenates.
      - Parentes.
    - Pares. Sodales.
    - Inferiores.

Quotidiè igitur fingas perſonam: verbi gratiâ Mauritium H. L. Pareum, &c. ad quos ſcribas Latinè, Gallicè, Germanicè. Quod ſi feceris, & copiam hoc modo non addiſcis, næ jam conclamatum eſt.

III. Tertius modus eſt Jordani Bruni, quem ille in m. ſ. Rhetoricâ, (quam penes me habeo, liberalitate præſtantiſſimi Dn. Regneri Bareli Friſii, amici mei honorandi) tradidit; ſed obſcure. Hunc ego perſpicue & breviter explanabo.

Alphabetica certa ſunt tenenda, quæ nobis ſuppeditant verborum phraſiumque innumerabilem multitudinem.

Termini generales, qui vel in omni oratione, vel in plurimis locum habent, ſunt præmittendi: quia ex illis alphabetum primarium conſtituitur. Suntque.

Digitized by Google

I. *Eſſe* vel *Non eſſe*. Non enim eſt oratio, quæ in verbum ſubſtantivum non reſolvatur, affirmativè vel negativè.

II. *Sentire, opinari, ſcire, intelligere, ignorare, imaginari, dubitare.*

III. *Conſentire*, *Diſſentire*. In oratione enim accidit, ut omnes vel plures, pauci vel nulli conſentiant & diſſentiant.

IV. *Eligere*, *repudiare*, *curare*, *deſpicere*, *magnifacere*, *negligere* Hoc alphabetum exercetur univerſaliter circa ea, quæ conſiſtunt in deliberando.

V. *Affirmatio* & *negatio*. Alphabetum affirmandi erit, Ajo, cenſeo, dico, exiſtimo, fateor, judico, &c.

VI. *Interrogandi* alphabetum, ut, An, Fortè Numquid, Nonne?

VII. *Evidentis* & *occulti*. Evidentis: ut, Patet, manifeſtum eſt, palam eſt.

VIII. *Facilis* & *Difficilis*.

IX. *Similis* & *Diſſimilis*. In omni enim propoſito omnis generis ſimilia adhibere poſſumus.

X. *Rationes* atque *Cauſa*, quibus utimur in quolibet diſcurſu: ut, quia, ſiquidem, quandoquidem, cùm ſit hoc, ſi hoc, ſi illud &c.

XI. *Convenientia* & *differentia* alphabetum.

XII. *Probationis* ſeu *Confirmationis*, *Improbationis* ſeu *infirmationis*: ut abſurdum eſt, inconveniens eſt, &c.

XIII. *Perfecti* & *imperfecti*: ut, planè, ſufficienter, inſufficienter, pro captu &c.

XIV. *Totius* & *Partis*, *univerſalitatis* & *Particularitatis*: ut, omnes, cuncti, nemo eſt qui non, nullo excepto, univerſi, quidam, aliqui, nonnulli, ſunt qui, non deſunt qui, &c.

Digitized by Google

XV. *Comparationis, Superlationis & Exæquationis* notæ: ut perinde, maximè omnium, ſupra quam poſſibile ſit.

XVI. *Per id cui ſatis ſit*, vel *minus ſatis ſit*, vel *unde aliquis quieſcat*, ſeu *ſuſpenſus maneat, acquieſcat* vel *haſitet*, certus ſit vel anceps.

XVII. Per *Poſſibile & impoſſibile* : ut, nihil impedit: item ex *contingenti & neceſſario* : ut eſſe à naturâ, vel divinâ providentiâ inditum; *à communi ſenſu, à propria imbecillitate* : ex quibus omnibus & ſimilibus & ratio & oratio diteſcit.

XVIII. Per *finem*, ſeu *cauſam finalem* : ut, propter quid, cujus gratiâ, &c.

XIX. *Conditionalium variatio*: ut, Homo ſcire deſiderat, dummodo non ſit ſtultus.

XX. *Modus eſt inſpiciendus & ponderandus*: ut an benè, malè, perfectè, an imperfectè per ſe, per accidens &c.

XXI. *Frequentiſſimæ copulandi notæ*: ut, Et, Etiam, atque, &c.

XXII. *Continuationum copia*: ut, primò, initio, ſecundò, deinde, præterea, ſubinde, adhæc, proinde, neque illud obiter prætereundum, tandem, ultimò, ad extremum.

XXIII. *Notæ Aſſumendi*: utpote in quibus argumentationum principia proponimus.

XXIV. *Notæ Subſumendi*: ut ſunt, ſed, porro, atqui, cæterùm, &c.

XXV. *Concluſionum* ſeu *Illationum* varietas eſt inſpicienda : ut, Ergo, igitur, iccirco, &c.

XXVI. *Diverſæ rationes*, quibus poſitio totius eiuſdem argumenti variari poteſt.

Ex hoc Catalogo depromere licet omnia, quorum dictionem poſſumus variando ditare. Sed & hæc loca ſunt (exceptis tribus quatuórve) ad res

Digitized by Google

ad res atque rationes multiplicandas apta: ut ita duplex copiæ genus in eodem liceat inſpicere Catalogo.

Poſtquam ex pluribus dictionibus alphabeta fuerint conſtituta, quò poſſimus infinitam variandi copiam habere, conſtituemus Alphabetum Indumentorum.

Nomine Indumentorum hoc Alphabetum inſcribimus, quia non ad Subſtantiam orationis pertinent, ſeu ad materiam: ſed tantùm ad extrinſecam formam. Neque eſt ulla oratio cui omnia & ſingula hæc indumenta nequeant accommodari.

Sunt autem Indumenta ſequentia.

ALPHA-

Digitized by Google

ALPHABETVM INDVMENTORUM.

A. *Eſſe.*
B. *Non eſſe.*
C. *Sentire.*
D. *Imaginari.*
E. *Intelligere.*
F. *Opinari.*
G. *Ignorare.*
H. *Dubitare.*
I. *Conſentire.*
K. *Diſſentire.*
L. *Affirmare.*
M. *Negare.*
N. *Verum eſſe.*
O. *Falſum eſſe.*
P. *Quærere.*
Q. *Reſpondere.*
R. *Apertum eſſe.*
S. *Occultum eſſe.*
T. *Firmum ſeu certum eſſe.*
V. *Dubium vel Incertum.*
X. *Exemplo vel ſimilitudine manifeſtabile.*
Z. *Ratione conſentaneum.*
A. *Neceſſarium.*
B. *Poßibile.*
Γ. *Conveniens.*
Δ. *Abſurdum.*

Hæc ſunt, quæ quilibet ſuo mo do, certâque induſtriâ literis propriis pró lubitu aſſcribere debet.

DE

Digitized by Google

DE VSV HVIVS ALPHABETI.

Eſt unica ratio, quâ orationem ſeu diſcurſum, & libellum ita fermè innumeris modis variare poſſimus, ut nunquam eadem videatur repeti cantilena. Exempli gratiâ: Si oratio conſtet triginta enunciationibus; illæ primum ſingulæ ſingulis regulantur literis: ut A, dicatur de primâ: B, regulet ſecundam: C, tertiam, &c. Deinde B, regulet primam: C, ſecundam: D, tertiam, *&c.* Poſtea C, primam: D, ſecundam: E, tertiam, *&c.* A verò ultimam. Hoc igitur alphabetum literis ſuis inſcribatur circulo, adjectis ſignificatis enarratis, ut hâc ratione fiat continua circulatio.

Porrò in hujus alphabeti uſu illud animavertendum eſt, ut hæc pro modo cujusvis propoſiti ſumantur, affirmativè vel negativè, abſolutè vel modaliter, *&c.* quatenus videlicet orationis ſeu rei ſignificatæ conditio patitur.

Conſtituatur igitur Alphabetum modorum ſeu rationum, quibus prædictæ ſingulæ ac omnes orationes variantur tanquam coloribus. Prius enim Alphabetum Indumentorum variatur per hoc Alphabetum colorum. Nam unum idemque indumentum variis modis variatur colorum ſingulorum diverſitate, non ſine jucunditate. Colores autem, ſeu modi illi, ſunt Affirmatio, Negatio, *&c.* quæ ſequuntur, quæ non eodem modo accipiuntur, quo ſupra. Supra enim formaliter accipiebantur, hîc modaliter: ut ex Alphabeto, quod exemplis illuſtravi, patet.

Nam hæc propoſitio: *Omnes ſcire deſiderant.* coloratur ſic ut in ſequentibus vides.

ALPHABETUM MODORUM SEU COLORUM.

A. *Affirmativè:* Omnes homines naturâ ſcire deſiderant.
B. *Negativè:* Nullus hominum eſt, qui naturaliter ſcire non deſideret.
C. *Interrogativè:* An quiſquam hominum eſſe poteſt, in quem ſciendi deſiderium non aliquando cadat?
D. *Reſponſivè:* Si quis à me quæratit, Quid eſt quod homini maximè conveniat? Aliud reſpondere ſeu afferre non poſſum præter ſciendi deſiderium.
E. *Activè:* Scire concupiſcit homo.
F. *Paſſivè:* A naturæ multiplici inſtinctu ad ſcientiæ adeptionem erigitur & dirigitur Homo.
G. *Privativè:* Homo ægrè fert, ſi privetur ſcientiâ.
H. *Contradictoriè:* Nihil ſcire velle non decet hominem.
I. *Gerundivè:* Sciendi deſiderio tenetur homo.
K. *Mutando nomen:* Artes ſcire homo deſiderat.
L. *Infinitivè:* Homo deſiderare videtur ſcientiam.
M. *Æquipolentivè:* Cognitione homo delectatur.
N *In præterito:* Nunquam homo fuit, qui ſcire non deſideravit.
O. *In præſenti:* Hominum nullus eſt hodie, qui non ſcientiam deſideret.
P. *In futuro:* Nullus ad finem ſeculi erit, qui ſcientiam non ſit deſideraturus.
Q. *Deſcriptivè:* Animal iſtud ad aſtra erectum, non autem ut cætera abjectum ad paſtum, oculis, auribus, &c. ad intelligendum feſtinat.
R. *Definitivè:* Animal rationale ad objectum ſuum cognoſcendum properat.
S. *Contrariè:* Nullus eſt ita iners, ut nihil ſcire velit.
T. *Refragativè:* Mirum eſt, ſi quiſquam hominum inveniatur expers hujus deſiderii.
V. *Abſtractivè.* Magnitudine deſiderii ſciendi tenentur omnes.
X. *Concretivè.* Magno deſiderio ſcientiæ capiuntur omnes.

Z. *Metapho-*

Digitized by Google

Z. *Metaphoricè*: Omnes homines animi alas ad lucem intelligentiæ explicant, oculos intorquent, & ad ſcientiam veluti præfixum ſcopum collimant.

A. Per *Rectum* ſive *caſum nominativum*: Scientia ad ſui cupiditatem omnes impellit.

B. Per *Genitivum*: Scientiæ deſiderio capiuntur omnes.

Γ. Per *Dativum*: Omnibus hominibus innatum eſt ſcientiæ deſiderium.

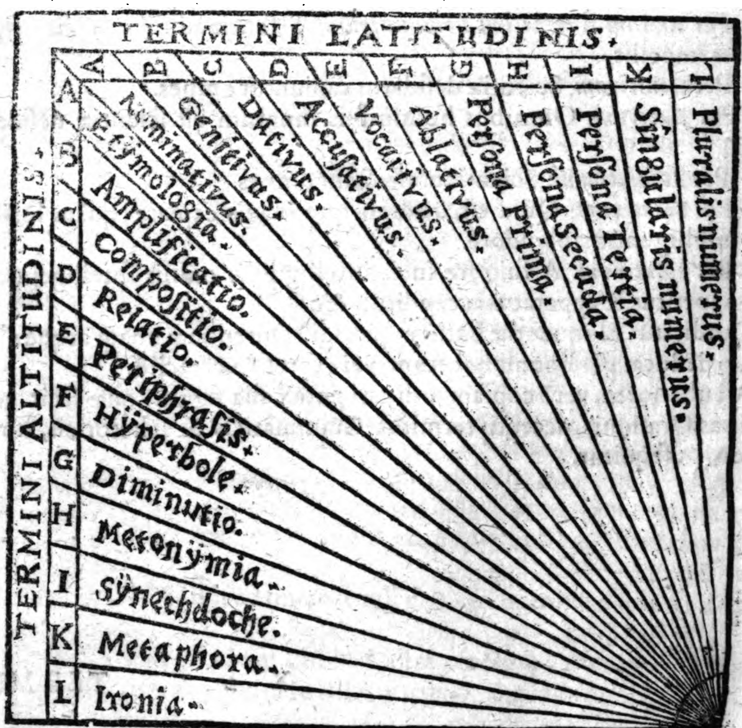
Δ. Per *Accuſativum*: Scientiam affectant omnes.

E. Per *Vocativum*: Quid eſt, ô homo, quo magis capiare, quàm lucis intelligentiæ ſplendore.

Z. Per *Ablativum*: A fulgore lucis intelligibilis omnis intelligentiæ appetitus & apparatus accenditur, &c.

Canditatus Eloquentiæ Latinæ quotidiè ſententiam unam atque alteram deducat per hoc alphabetum, vel expreſsè vel tacitè.

Ad uberiorem verò copiam ordinari poteſt alia figura, quæ facit ad divitias Orationis, acceptis terminis Grammaticis & Rhetoricis, hoc modo, ut ſequitur.

Digitized by Google

EXEGESIS SCHEMATIS.

Hîc licet variare, vel per ſingula Elementa per ſe, vel cum aliis compoſita. Exempli gratiâ.

Per A, poſſumus dicere: Omnis homo, qui græcè dicitur ἄνθρωπος, capitur ſciendi deſiderio, & nominatim fertur ad contemplandum cœleſtia.

Per B Omne animal conditum ad imaginem Dei & quod divinam in omnibus æmulari naturam videtur ſcire deſiderat. &c.

Eodem modo unam eandemque ſententiam propoſitam deduces per terminos latitudinis: ut per A, Homo ſcire deſiderat: per B, Hominis eſt appetere ſcientiam, &c:

Denique terminos latitudinis poteris miſcere cum terminis altitudinis, verbi gratiâ: Hominis etymologia ducatur primo per Nominat. AA, dicendus, Homo ideo ἄνθρωπος dicitur, quia capitur contemplatione cœleſtium. Item per A B, Ad ſublimia erecti eſt deſiderare ſcientiam. Item per A C, Habenti os ſublime innatum eſt ſciendi deſiderium. Sed manum de tabulâ!

Tu, ingenioſe Lector. hæc mihi deproperata æqui conſule, ad nominis divini gloriam & regni Christi amplificationem in Scholis & Eccleſiis. Fiat! Jesu fiat! Amen.

FINIS.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google